

MEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Kalina bana bb 72260 Busovača

030-591-120

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

SREDNJOBOSANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

PREDMET: Prijedlog za napredovanje

U skladu s članom 25. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika i profesora te stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj 7721), Ministarstvu obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona dostavlja se

PRIJEDLOG ZA NAPREDOVANJE

u zvanje SAVJETNIK

u status MENTOR

EMINA (IMJE) MUGIC JMB: [REDACTED]
(ime, ime oca, i prezime zaposlenika) (jedinствени матични број)

rođen/-a [REDACTED] godinu CENTAR SARAJEVO - KS 8.11
(mjesto rođenja, kanton) (jedinствени матични број)

Završi/-o/-la je školovanje u POSNI HERCEGOVINI (mjesto rođenja, kanton) (država rođenja)
2006.

na FILozofskom FAKULTETU u SARAJEVU (država) (godina završetka školovanja)
(naziv visokoškolske ustanove) (mjesto)

i stek/-ao/-la stručno zvanje PROFESOR HISTORIJE

Zaposlen/-a je od 01. 09. 2007. godine u MEŠOVITOJ SREDNJOJ ŠKOLI
u BUSOVAČI (naziv ustanove)

Zaposlenik ima ukupno 15 godina radnog iskustva nakon diplomiranja za potrebnu stručnu spremu i stručno zvanje na poslovima (zaokružiti):

- a) nastavnika u osnovnoj školi;
☒ b) nastavnika u srednjoj školi;
c) stručnog saradnika u osnovnoj školi;
d) stručnog saradnika u srednjoj školi.

Do sada je radi/-o/-la:

1. _____ od _____ do _____ godine,
(ustanova – organizacija) (mjesto)

na poslovima _____
2. _____ od _____ do _____ godine,
(ustanova – organizacija) (mjesto)
na poslovima _____

3. _____ od _____ godine,
(ustanova – organizacija) (mjesto)

na poslovima _____

4. itd.

Sada radi u MJEŠTOPOSREDNIČKI BUDOVAC¹ BUDOVAC²

(ustanova – organizacija)

(mjesto)

od 01. 09. 2007. do _____ godine, na poslovima _____

PROFESOR HISTORIJE

Uz prijedlog za napredovanje / stjecanje statusa u skladu s članovima 24. i 25. navedenoga Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika i profesora te stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu, dostavlja se:

1. PRIJEDLOG ZA NAPREDOVANJE (Obrazac 4-04);
2. RAZNA BIOGRAFIJA NASTAVNIKA;
3. Ocjena RADA NASTAVNIKA (Obrazac 1-NP; Obrazac 1-02; Obrazac 3-03)
4. SA DOKAZIMA
5. _____

Broj: 02-368-8/22.

Budovaci, 27. 06. 2022. godine
(mjesto)

Podnositelj/-ica prijedloga**Direktor/-ica**Admir Hara

Imenovan/-i/-a je upoznat/-a s prijedlogom za napredovanje 21. 6. 2022. godine u 13 sati.

[ime i prezime (potpis)]

Emine Hume

Biografija

Ime i prezime:

Emina Music

Datum rođenja:

17.09.1982.

Adresa stanovanja:

Smaila Šikala 4

Mjesto boravka:

Sarajevo, 71000

Broj telefona:

061 762 939

e-mail:

emina.music@mssbusovaca.com eminagmusic12@gmail.com

Formalno obrazovanje:

2017. CIVITAS, certifikacija nastavnika/profesora za izvođenje predmetne nastave

građanskog obrazovanja

2011. Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet odsjek za historiju,

Postdiplomski studij-Stari vijek

2001 – 2006. Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, odsjek za historiju, zvanje profesor

historije

1997 – 2001. Gimnazija „Visoko“ u Visokom

Neformalno obrazovanje:

-Engleski, njemački i latinski jezik

- MS Office, Corel, Photo Shop, ICT tehnologija

- Vozačka dozvola B kategorija

Radno iskustvo

2007 – 2022. MSS „Busovača“ u Busovači profesor historije

i demokratije i ljudskih prava od 2021

2012-2013. Osnovna škola „Kaćuni“, Busovača nastavnik historije

(ugovor na određeno vrijeme, nadopuna norme, do 15.08.2013.)

2013-2014. Srednja mješovita škola „Zijah Dizdarević“, Fojnica (ugovor na određeno

vrijeme, nadopuna norme, do 31.08.2014.)

2015- 2021. Mješovita srednja škola Vitez- profesor historije, nadopuna norme (na

neodređeno vrijeme)

2018-2019. JU OŠ „Druga osnovna škola“- prof. građanskog obrazovanje

2018-2019. JU OŠ „Deveća osnovna škola“- prof. građanskog obrazovanje

Posjete seminarima i konferencijama

2012. „Park kulture i tolerancije“ Američka ambasada i Zavičajni muzej -Travnik

2013. „Savremeni koncepti ocjenjivanja“, Mostar, Fondacija obrazovanje u akciji

2014. „Index of Inclusion and Social Justice“ Busovača, OSCE

2015. „Sjećanje u pokretu“ – trening, Sarajevo, forum ZFD i EUROCLIO HIP BiH

certifikacija trenera i implementacija u nastavi

2015. „Nastavna pomagala u interaktivnoj nastavi historije/istorije/povijesti,

Mostar, Fondacija obrazovanje u akciji

2015. „Istorija koja spaja i razdvaja“ Sarajevo, Euro Clio HIP

2016. „Historija, Istorija, Povijest - Lessons for Today“ Mostar, YIRRH, HIP BiH

2016. „Izgradnja mira“ Sarajevo, USAID, Pro-Budućnost, CRS

2016. Saradnja Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u BiH. MSS

Busovača je postala jedan dio projekta prezentacije, uloge i značaja MKSJ u službi
pomirenja, pitanja pravde i odgovornosti.

2016. „eTw konferencija“ Sarajevo, Agencija za obrazovanje BiH

2016. „Dan Armije“- svečani program- Općina Busovača

2016. „Crte iz prošlosti o teferićima i zabavi“- promocija rada- Dan državnosti- Busovača

2016. Projekat "Historija, Istorija, Povijest - Lessons for Today", Inicijativa mladih za ljudska
prava i fondacija Humanost u akciji

2016. „Nacionalni seminar za nastavnike“ HIP Sarajevo, EUROCLIO HIP BiH

2017. HIP-učešće na međunarodnom takmičenju u implementaciji nastavnih
planova- 1 mjesto treća kategorija-Amsterdam Holandija

2017. Dan otvorenih vrata- MSS Busovača

u srednjim školama

2019. Conference: ePEACEnter-Interreg Danube Transnational Programme Networld- Sarajevo učesnica focus grupe- kako poučavati historiju 90-tih
2019. Best Teacher-Ex Yugoslavia- primljena u članstvo
2019. COI Step by Step- 11. Regionalna konferencija- Prezentator, realizator radionice i učesnik
2019. Federalno ministarstvo kulture i sporta, Dani europskog naslijeđa 2019. drugo mjesto- dokumentaristički rad MSS Busovača i prvo mjesto MSS Vitez
2019. "Položaj žene poslije Drugog svjetskog rata" Zbornik savremenih i kreativnih nastavnih priprema, Bosanska knjiga, str. 756-765
2019. „Svjetska baština u rukama mladih“ Lokalno kulturno naslijeđe BiH“ učešće u projektu „Dijalog za budućnost: Promovisanje društvene kohezije i raznolikosti u Bosni i Hercegovini“- izložba radova u Sarajevu i Banja Luci, promocija u Busovači povodom Dana državnosti- dva učenička rada nagrađjena; UNICEF Bosna i Hercegovina i Dijalog za Budućnost, Udruženje CROA
2020. INN&TECH 4. naučno-stručna konferencija, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Sarajevo 2019-2020. Korišćenje archive Tribunala i Mehanizma u svrhu kreacije nastavnih materijala- dvije radionice- predavač na temu "Vojnik u ratu"- Sarajevo
2020. Fondacija budućnosti u BiH: „Lideri ONLINE nastave“
2020. COI Step by Step- 12. Regionalna konferencija-učesnik
2020. Šesta godišnja eTwinning konferencija- učesnik
2020. Kreiranje digitalnih obrazovnih materijala, Nastavnička mreža tokom pandemije- zahvalnica i priznanje
2020. Institut za moderno obrazovanje- „STEAM naučna pantomima“ i „Kreativnost u nauci i STEAM strategija obrazovanja“
2020. Muzej ratnog djetinjstva- Novi načini pristupanja pomirenju i izgradnji mira kroz kulturu Fokus grupe i radionice sa nastavnim kadrom; Sarajevo
2021. OSCE- "Nastavničke kompetencije za kvalitetno inkluzivno obrazovanje"
2021. "Seminar 'Svjedočanstva iz prošlosti – upozorenja za sadašnjost'. HERMES NGO- predavanje, radionice i implementacija u nastavi
2021. Medijska pismenost online, TechSoup Europe
2021. "Nobel and our world" - osnivanje i realizacija projekta na eTwinning-u
2021. "Iskra znanja" - realizacija projekta obilježavanja Dana nauke u MSS Busovača
2021. eTWINNING ALBANIA: "eTwinning in suport of VET School" Seminar
2021. USAID, UNICEF i IT girls: "Rodno senzitivne metode podučavanja"
2022. STEM zbornica, "3D tehnologija u vrtićima, osnovnim i srednjim školama"
2022. „INN&TECH“5. naučno-stručna konferencija, Ministarstvo civilnih poslova BiH
2022. Civitas-25 godišnja konferencija Neum
2022. Meeting Memories: Learning from the Past to Confront Dehumanization Today, Ljubljana,
2022. THE HOLOCAUST AS A STARTING POINT
- Bosnia-Herzegovina - Croatia - Serbia dialogue, Memorial de la Shoa, HIP, Sarajevo
2022. godine. „Holokaust i mir – lekcije iz prošlosti za budućnost“, Sarajevo, Centar za postkonfliktna istraživanja, forum ZFD Bosna i Hercegovina i Institut edukatora za ljudska prava

Lične karakteristike

Odgovorna, organizovana i uporna. Ambiciozna, fleksibilna i kreativna. Sklona timskom radu.

Memir Enver

29. jula 2021. godine

SLUŽBENE NOVINE
SREDNJOBOŠANSKOG KANTONA

Broj 7 — stranica 2085

Obrazac 1 – NP

MEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BISOVAČA
KULINA BANA bb 72. 260 BISOVAČA

030 / 591-120
(Naziv škole, adresa i telefonski broj)

SREDNJOBOŠANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

PREDMET: Podaci o uspjehnosti nastavnika u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s učenicima

PODACI O USPJEHNOSTI NASTAVNIKA
U NEPOSREDNOM ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU S UČENICIMA

U skladu s članovima 10. i 11. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika i profesora te stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobošanskom kantonu („Službene novine Srednjobošanskog kantona“, broj 7/21), vrednuje se uspjehnost nastavnika u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s učenicima:

EMINHA / DORIS / MUSIC

JMB: [REDACTED]

(Ime, ime oca, i prezime)

VSS profesor hokeja

HISTORIJA

(predmet koji predaje)

I. Realizacija nastavnoga plana i programa

1. Nastavnik programске sadržaje planira u skladu s nastavnim planom i programom te ih realizuje u potpunosti i na vrijeme.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik u roku razrađuje godišnji i mjesečni plan rada te posjeduje odgovarajuću nastavnu pripremu za izvođenje nastavnoga časa.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik pokazuje metodičku kreativnost primjenjivanjem savremenih oblika i metoda rada u poučavanju.	1	2	3	4	5
4. Prilikom realizovanja nastavnih sadržaja nastavnik postavlja odgojne, obrazovne i funkcionalne ciljeve koji su u skladu sa sposobnostima, interesima i potrebama učenika.	1	2	3	4	5

Zbir bodova (od tačke 1. do tačke 4.) = 20 : 4 = 5
[Npr.: 5 + 4 + 3 + 2 = 14 : 4 = 3,5 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

II. Postignuti rezultati u odgojno-obrazovnom radu s učenicima

1. Nastavnik pruža podršku učenicima u pogledu njihovih napredovanja u učenju.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik se koristi različitim metodama vrednovanja i ocjenjivanje je redovno u skladu s Pravilnikom.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik svojim izražavanjem i ponašanjem postiže komunikaciju i aktivnost učenika.	1	2	3	4	5
4. Nastavnik osposobljava učenike za samostalno učenje i trajno obrazovanje.	1	2	3	4	5
5. Pedagoški slatav nastavnika je autoritativan, odmjeren, dovoljno fleksibilan i demokratski.	1	2	3	4	5
6. Nastavnikova uputa i prezentacija sadržaja su razumljivi i precizni, potiču stvaralačku aktivnost i razvijaju interes za nastavne sadržaje.	1	2	3	4	5

Zbir bodova (od tačke 1. do tačke 6.) = 30 : 6 = 5[Npr., $5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 4 = 24$: $5 = 4,8$ – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 5)]Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

III. Promicanje ljudskih prava i briga za zdrav okoliš

1. Nastavnikov odnos i ponašanje prema učenicima u skladu je s međunarodnom Konvencijom o pravima djece.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik s učenicima radi na promicanju ljudskih prava.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik svojim primjerom i kroz neposredni rad s učenicima radi na promicanju brige za zdrav okoliš.	1	2	3	4	5

Zbir bodova (od tačke 1. do tačke 3.) = 15 : 3 = 5[Npr., $5 + 4 + 3 = 12$: $3 = 4$ – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

IV. Odgovornost u radu i radna disciplina

1. Nastavnik ne kasni na nastavni čas i ne napušta ga prije vremenca.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik uredno i pravovremeno vodi propisanu pedagošku dokumentaciju.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik redovno prisustvuje sjednicama stručnih organa.	1	2	3	4	5
4. Nastavnik izgrađuje partnerski odnos s učenicima.	1	2	3	4	5
5. Nastavnik je angažovan u vođenju slobodne aktivnosti i učestvuje u javnim ili školskim nastupima.	1	2	3	4	5

Zbir bodova (od tačke 1. do tačke 5.) = 25 : 5 = 5

[Npr., 5 + 4 + 3 + 2 + 5 = 19 : 5 = 3,8 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

V. Saradnja s učiteljima, odnosno nastavnicima i roditeljima učenika te predstavnicima društvenog okruženja škole koji učestvuju u poboljšanju kvaliteta života učenika

1. Nastavnik uspješno i kontinuirano ostvaruje saradnju s nastavnicima i roditeljima učenika.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik podržava rad vijeća roditelja i učenika.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik uspostavlja i razvija saradnju s institucijama izvan škole (s centrom za socijalni rad, policijom, nevladinim organizacijama i sličnim).	1	2	3	4	5
4. Nastavnik, u saradnji s drugim nastavnicima te roditeljima učenika i raznim institucijama, radi na pitanjima profesionalne orijentacije učenika.	1	2	3	4	5
5. Nastavnik je istrajan u pomaganju učenicima i njihovim roditeljima koji se nađu u poteškoćama.	1	2	3	4	5

Zbir bodova (od tačke 1 do tačke 5) = 25 : 5 = 5

[Npr., 5 + 4 + 3 + 2 – 5 = 19 : 5 = 3,8 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

VI. Izvještaj savjetnika za stručno-pedagoški nadzor

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

O Prilogu je izvještaj i Zapisnik o
obavljanom stručno-pedagoškom nadzoru

Napomena: Zapisnik o stručno-pedagoškom nadzoru obavezno priložiti uz Obrazac I N/P.

Zbir bodova (od tačke I. do tačke VI.) = 30

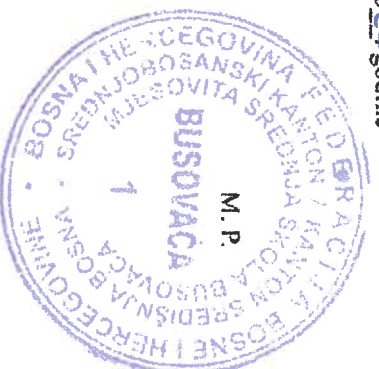
Konačna ocjena (označiti sa x):

- ☒ izvrstan / naročito se ističe (ako ima 26 do 30 bodova)
vrlo uspješan / ističe se (ako ima 21 bod do 25 bodova)
uspješan / dobar (ako ima 16 do 20 bodova)
zadovoljava (ako ima 12 do 15 bodova)
ne zadovoljava (ako ima 0 do 11 bodova)

Busovaca, 2. 6. 2022. godine
(mjesto)

Komisija

[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]

Direktor/-ica

[ime i prezime (potpis)]

Imenovan/-a je upoznat/-a s ocjenom dana 21. 6. 2022. godine u 13 sati.

[ime i prezime (potpis)]

29. jula 2021. godine

SLUŽBENE NOVINE
SREDNJOBOŠANSKOG KANTONA

Broj 7 – stranica 2093

Obrazac 2 – O2

MESOVITA SREDNJA ŠKOLA PUŠOVAČA
KULINA DANA 45 73 260 PUŠOVAČA
030/591-120

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

SREDNJOBOŠANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

PREDMET: Podaci o vanastavnom stručnom radu

PODACI O VANASTAVNOM STRUČNOM RADU

U skladu s članovima 17. i 18. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika i profesora te stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobošanskom kantonu („Službene novine Srednjobošanskog kantona“, broj 7/21), vrednuje se uspjehnost vanastavnoga stručnog rada učitelja, nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama, za zaposlenika:

Emira Ibriz/ Muric, JMB: [redacted]

(Ime, ime oca, i prezime)

VSS, ostava historije

(Stručna sprtna/zaposlenika)

Historija

(predmet koji predaje)

Navesti urađene poslove (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 – O2) koji se, u skladu s članom 17. Pravilnika, vrednuju jednim bodom:

1. Posledni čas, NJ: Melendak Veliki 26.10.2015.g. 1
 2. Političubni, stvarni uvažavanje tema: Hrono i mišljenja učenika o svim politiku u školi 23.11.2019.g. 1
 3. Jednokratna obilaznica, triestarskih predmeta, škola 2021/2022. 1
 4. Poslednja izložba, obrazovna za škole: Dan UN-a, dan bezbjednosti, 23.10.2016.g. 1
 5. Opširna kulturna manifestacija u školi: Dan muzejskih zbirki 23.02.2016. Dan školske zbirke 24.11.2015. 1
 3. Tema na IV: Jednokratna obilaznica, među odsekcijama i sekcijama na dnevne i noćne 1
 7. Javna izložba, obilaznica 2018-danas: 1
 8. Nastavnik, nastavnica, dana dvodnevni časovi, obilaznica 2018-danas: 1
 9. Nastavnik, nastavnica, dana dvodnevni časovi, obilaznica 2018-danas: 1
- UKUPNI BROJ BODOVA: 14

Navesti urađene poslove (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 – O2) koji se, u skladu s članom 17. Pravilnika, vrednuju s dva boda:

2. Obilaznica na, obilaznica, škola-kantonalni nivo, 26.08.2019.g. 2
- Obilaznica na, obilaznica, škola-kantonalni nivo, 26.08.2019.g. 2

UKUPNI BROJ BODOVA: 2

4. 10. Mentorstvo učeničima "prijetuot" United in diversity, 28.04.2021; 1
11. 11. Pripremanje tablice na zlatnom nivou Socijalne "Jaka zemlja", 13.12.2021; 1
12. 12. Jednakošće obrazuje naslovu, tema: "Kako razgovarati sa djecom", 09.02.2018; 1
13. 13. Komuniciraj sa djecom na nastavi, 28.03.2019. god / o celima o imenovanju, bezimlje); 1
15. 15. Imenovanje u radu - sigurnost: prijetuot djelatnik 2016/2017 g, MSJ Tuzla; 1

Na temelju članka 14. Pravilnika o stručno pedagoškom nadzoru u odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Središnja Bosna (Službene novine KSB/SBK, broji:6/15) nadležni savjetnik Ministarstva obrazovanja, znanosti, mladih, kulture i športa KSB podnosi:

IZVJEŠTAJ/IZVJEŠĆE

o obavljenom stručno-pedagoškom nadzoru

OSNOVNI PODACI

Ime i prezime	Musić Emina
Zvanje:	Profesor historije
Radno mjesto:	Profesor historije
Položen stručni ispit:	Da
Stož u struci:	14 godina
Predmet ili područje:	Historija
Sedmična norma sati:	21
Razredništvo	Ne
Prethodno stečeno zvanje:	

Ustanova:	Mješovita srednja škola Busovača
Adresa:	Kulina bana bb, 72260 Busovača
Ravnatelj:	Admir Hodžić
Stručni suradnik:	Dalida Srebrenica

Datum nadzora:	19.05.2022.g.
Razredni odjel(i):	I MT
Naziv nastavne jedinice:	Napoleonovi ratovi
Nadzoru prisutni:	Privremeni pedagoški savjetnik Hajdarević Mersina, prof. historije

STRUČNO-PEDAŠKOŠKIM NADZOROM UTVRĐENO STANJE

PLANIRANJE I PRIPREMANJE

- Posjeta času je realizovana u odjeljenju I MT koji broji 20 učenika.
- Planirana nastavna jedinica po godišnjem planu i programu „Napoleonovi ratovi“.
- Nastavni rad se hronološki dokumentuje i sistematično planira.
- Godišnje planiranje rada je u skladu sa NPP-om Ministarstva SBK.
- Redovno i kvalitetno se priprema za svaki nastavni sat. Ima sve mjesečne planove koje su u skladu sa godišnjim planom i programom.
- Priprema za posmatrati nastavni čas je kvalitetno napisana sa jasno definisanim ciljem i zadacima, sa svim didaktičko-metodičkim elementima.
- Profesorica vodi Historijsku secciju.
- Sve programske sadržaje realizuje na vrijeme i u potpunosti
- Redovno prisustvuje stručnom aktivu.
- Dodatno se priprema i proširuje nastavni sadržaj poštujući dob učenika.

DIDAKTIČKO - METODIČKA UTEMELJENOST I IZVEDBA NASTAVNOG SATA

- Nastavni zadaci i cilj časa su jasno definisani.
- Nastavna metodika ispravno vodi čas.
- Dijelovi časa su povezani i dobro strukturirani.
- Primenjen je frontalni oblik rada s akcentom na dijalog, rad u paru i individualni.
- Koristena su osnovna nastavna sredstva, projektor, nastavni listići.
- Izvršena je kohezija sa predmetima: geografija, muzička kultura, bosanski jezik.
- U odjeljenju je vladala kvalitetna, kreativna, zanimljiva, profesionalna atmosfera.
- Učenici su opušteni, aktivni, empatija učenika prema nastavnom sadržaju je na visokom stepenu.
- U uvodnom dijelu časa ponavlja se nastavni sadržaj pomoću jasnih i preciznih pitanja. Učenici su uspješno motivisani za čas. Prije najave teme koju će raditi na času jasno je istaknut cilj časa.
- Ostvareni su slijedeći principi nastave: postojanost predznanja, povezanost, sistematičnost.
- U glavnom dijelu časa analizira se život i djelo Napoleon Bonaparte kao i osvajanja koja se predstavljaju na historijskoj karti. Uz osvajanja Napoleona Bonaparte prisjećaju se velikih bosanskohercegovačkih junaka.
- Profesorica veoma dobro vlada materijom, proširuje nastavni sadržaj, učenike motivira, uvažava, zahtijeva da kritički razmišljaju, povezuju činjenice, analiziraju pisani materijal. Čas je obogaćen muzičkim sadržajem povezanim sa nastavnom temom.
- U završnom dijelu časa učenici su uradili nastavne listiće veoma kvalitetno i pokazali da upotpunosti poznaju nastavni sadržaj. Usvajana znanja su jasna sa logičnim cjelinama i povezana u jednu cjelinu.
- Čas je na završnom nivou uspješan.

USPJEŠNOST U RADU S UČENICIMA

- Aktivnost učenika je bila uspješna. Veliki broj učenika javljao se da odgovori na postavljena pitanja, da iznese svoje mišljenje, postavi pitanje. Oni učenici koji su bili manje aktivni profesorica je stimulisala pozivajući i navodeći da dođu do tačnog odgovora.
- Interakcija učenika međusobno je veoma dobra kao i interakcija učenika sa profesoricom.
- Odnos prema učenicima je profesionalan, demokratski sa poštivanjem prirođih sposobnosti učenika.
- Koncentracija i pažnja učenika je zadržana cijeli čas.
- Domaći zadaci su usklađeni sa prijedcnim gradivom.
- Kriteriji su transparentni.
- Pohvaljeni su svi učenici na času dok su neki i ocijenjeni.
- Osjetiti se empatija kod učenika prema predmetu historija.

NAČIN RADA NASTAVNIKA I SURADNJA S DRUGIM NASTAVNICIMA

- Komunikativna, spremna na suradnju, sa veoma visokim stepenom empatije prema nastavi.
- Profesionalna, poticajna, strpljiva, visoko moralna.
- Koristi savremene metode rada. Kreativna je, nadarena za rad sa učenicima. Interpretacija i gestikulacija je povezana.
- Talentovana za rad sa učenicima, umije vrlo vješto da prenese znanje i razvije empatiju kod učenika za predmet historiju.
- Suradnja sa kolegama je na zavidnom nivou, uživa veliko poštovanje kolega i učenika pa čak i lokalne zajednice.
- Aktivna učestvuje u vanastavnim sadržajima.

IZVANASTAVNI STRUČNI RAD

Vanastavni stručni rad će se bodovati u toku školske godine.

STRUČNO USAVRŠAVANJE

Profesorica se redovno stručno usavršava.

PREPORUKE – SUGESTIJE ZA DALJNI RAD (u skladu s člankom 12. Pravilnika o stručno pedagoškom nadzoru – Sl. novine KSB/SBK 6/15)

Obezbjediti profesorici više nastavnih sredstava, kao i više stručnih seminara. Ako mogućnosti dozvoljavaju uvesti kabinetsku nastavu. Više terenske nastave.

SAVIJETNIK/CA

Stojanović' clemnija

Dostaviti:

1. učiteljici, nastavnik/profesoru

2. ravnatelj/direktor

3. pismohrani.

29. jula 2021. godine

SLUŽBENE NOVINE
SREDNJOBOSANSKOG KANTONA

Broj 7 — stranica 2095

Obrazac 3 — O3

MEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BISOVIĆA
KULINA PAVLA HB 72 260 BISOVIĆA
030/534-100

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

SREDNJOBOSANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

PREDMET: Podaci o stručnom osposobljavanju i usavršavanju učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama

PODACI O STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU
UČITELJA, NASTAVNIKA, PROFESORA I STRUČNIH SARADNIKA
U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

U skladu sa članovima 19., 20. i 21. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika i profesora te stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj 7/21), vrednuje se stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika:

ERINA / IDRIZ / MUŠIĆ

JMB: [REDACTED]

(Ime, ime oca, i prezime)

VSS profesor historije

(stručna spicima zaposlenika)

HISTORIJA

(predmet koji predaje)

1. Učešće u stručnom osposobljavanju i usavršavanju koje organizuje kantonalno Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta ili odgojno-obrazovna ustanova

redovno

(redovno, povremeno, izostaje)

Navedi u kojim je oblicima stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenik učestvovao, mjesto i vrijeme njihova održavanja te broj i naziv dokumenta / potvrde koji to dokazuje (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 3 — O3):

— STRUČNO USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA SAK 21.1.2015.

2. Učešće u stručnom osposobljavanju i usavršavanju koje provode stručne ustanove, kantonalni stručni aktivni i drugi

redovno

(redovno, povremeno, izostaje)

Navedi u kojim je oblicima stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenik učestvovao, mjesto i vrijeme njihova održavanja te broj i naziv dokumenta / potvrde koji to dokazuje (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 3):

OBILICI STREČNOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA U KANTONA JE ZAPOSLJENIK
UČESTVOVAO MJESTO I VRIJEME Njihovog održavanja, BROJ I NAZIV DOKAZA
NMA-21 SE U PRILOG U OVOG OBRACA

3. Iskaz zaposlenika

4. Vrednovanje sveukupnoga stručnoga osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika

REDOVNO
(redovno, povremeno, izostaje)

Busovača, 06. 06. 2022 godine
(mjesto)

Komisija

[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]
[ime i prezime (potpis)]

Direktor/-ica

[ime i prezime (potpis)]

Imenovan/-i-a je upoznat/-a s ocjenom dana 21. 06. 2022 godine u 13 sati.

[ime i prezime (potpis)]

Posjete seminarima i konferencijama

1. 2015. „Nastavnopomagala u interaktivnoj nastavi historije/istorije/povijesti, Mostar, Fondacija obrazovanje u akciji
2. 2015. “Sjećanje u pokretu”- trening zatrenera Forum ZDF, YIRH BiH, EUROCLIO HIP BiH, HUMANITY in ACTION
3. 2015. „Istorija koja spaja i razvija” Sarajevo, EuroClio HIP
4. 2016. “Historija, Istorija, Povijest - Lessons for Today” Mostar, YIRH, HIP BiH
5. 2016. „Izgradnja mira” Sarajevo, USAID, Pro- Budućnost, CRS
6. 2016. „eTw konferencija” Sarajevo, Agencija za obrazovanje BiH
7. 2016. eTw Project- „Mi govorimo bosanski”
8. 2016. „Nacionalni seminar za nastavnike HIP” Sarajevo, EUROCLIO HIP BiH
9. 2017. HIP-učešće na međunarodnom takmičenju u implementaciji nastavnih planova- 1 mjesto treća kategorija
10. 2017. Federalno ministarstvo kulture i sporta, Dani evropskog naslijeđa 2017. MLADI I NASLIJEDE- trećemjesto- dokumentaristički rad
11. 2017. Prosvjetni djelatnik/cagodine
12. 2018. Federalno ministarstvo kulture i sporta, Dani evropskog naslijeđa 2018. MLADI I NASLIJEDE- prvo mjesto- dokumentaristički rad
13. 2018. COI Stepbystep- nominovana u kategoriji najinovativnijih nastavnika u srednjim školama
14. 2018. Udem- „Gender Equality and Sexual Diversity”
15. 2018. Udem- „Microsoft Excel Pivot Tables”
16. 2019. Conference: ePEACE Enter- Interreg Danube Transnational Programme Network- Sarajevo
17. 2019. Best Teacher- Ex Yugoslavia- primljena u članstvo
18. 2019. Udem- „Microsoft Word 2013”
19. 2019. COI Stepbystep- 11. Regionalna konferencija- Prezentator i učesnik
20. 2019. Federalno ministarstvo kulture i sporta, Dani evropskog naslijeđa 2019. MLADI I NASLIJEDE- prvo mjesto i drugo mjesto
21. 2019. Zbornik savremenih i kreativnih nastavnih priprema, Bosanska knjiga, str. 756-765
22. 2019. Alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini- doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim kontroverzama-promotor
23. 2019. „Lokalno kulturno naslijeđe BiH” u okviru projekta „Dijalog za budućnost: Promovisanje društvene kohezije i raznolikosti u Bosni i Hercegovini”- učešće u projektu i izložba radova u Sarajevu i Banja Luci; UNICEF Bosna i Hercegovina i Dijalog za Budućnost, Udruženje CROA
24. 2020. „INN&TECH” 4. naučno-stručna konferencija, Ministarstvo civilnih poslova BiH
25. 2020. Fondacija budućnosti u BiH: „Lideri ONLINE nastave”
26. 2020. Udem- „Introduction to Human Rights”
27. 2020. Udem- „Introduction to Online Education”
28. 2020. Centar for Climatechange, Natural Resources and Energy “Ecosystem services: practical applications for civil servants in the Western Balkans region”
29. 2020. STEM school label
30. 2020. COI Stepbystep- 12. Regionalna konferencija
31. 2020. Šesta godišnja eTwining konferencija
32. 2020. Klett- „Onlajn prezentacija udžbenika”
33. 2020. T4 Education Post COVID-19
34. 2020. Profil Klett- „Kritičko mišljenje u nastavi povijesti”
35. 2020. Profil Klett- „Kurikulumsko planiranje u nastavi povijesti”

36. 2020. Kreiranje digitalnih obrazovnih materijala, Nastavnička mreža tokom pandemije
37. 2020. PRIMERA COURSES- 8th Online Pan-European Conference on Digital Education: „Global Education“
38. 2020. PRIMERA COURSES- 9th Online Pan-European Conference on Digital Education: Learning from Best Practice.
39. 2020. PRIMERA COURSES- 10th Online Pan-European Conference on Digital Education: Learning from Best Practice.
40. 2020. PRIMERA COURSES- 11th Pan-European Conference on Digital Education/Flipped Classroom.
41. 2020. PRIMERA COURSES- 13th Pan-European Conference on Digital Education.
42. 2020. PRIMERA COURSES- 17th Pan-European Conference on Digital Education.
43. 2020. SCIENTIX “Futurum Careers: Helping teachers inspire the next generation of STEAM experts
44. 2020. Institut za moderno obrazovanje-„„STEAM naučna pantomima” i „Kreativnost u nauci i STEAM strategija obrazovanja”
45. Muzej ratnog djetinjstva- Novi načini pristupanja pomirenju i izgradnji mira kroz kulturu Fokus grupe i radionice sa nastavnim kadrom
46. 2021. T SUMMIT
47. 2021. WEBUČIONICA- „Upoznajmo BookWidgets“
48. 2021. Profil Klett- „Vrednovanje naučenog – primjeri dobre prakse“
49. 2021. Profil Klett- „Iskustva prilagodbe poučavanja učenicima s poteškoćama pri učenju povijesti“
50. 2021. OSCE-“Nastavničke kompetencije za kvalitetno inkluzivno obrazovanje”
51. 2021. “Seminar ‘Svjedočanstva iz prošlosti – upozorenja sadašnjosti’”. HERMES NGO
52. 2021. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja: “Štarije treba da uradi kad masaznjanja o nasilju u školi?”
53. 2021. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja: “Obukaz zaposlene-porodičnonasilje?”
54. 2021. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja: “Štamožeš da uradišak oimaš saznanje da tvoj drug ili drugačiji nepasilje?”
55. 2021. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja: “Kako da pomognem djetetu da ne bude meta vršnjačkog nasilja?”
56. 2021. Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja: “Strategije u radu sa učenicima koji pokazuju problem u ponašanju”
57. 2021. WEBUČIONICA- primjeri dobre prakse- „Kreativnost u nastavi”
58. 2021. WEBUČIONICA- „EDPUZZLE”
59. 2021. BRITISH COUNCIL „Ready-to-use teaching resources on human trafficking and modern-day slavery”
60. 2021. BRITISH COUNCIL „10 Key Strategies for Teaching in Challenging Circumstances”
61. 2021. BRITISH COUNCIL „Two sides of the same coin: Critical and Creative Thinking in the ELT classroom”
62. 2021. Medijska pismenost online, TechSoup Europe
63. 2021. BRITISH COUNCIL „New Waysoft Teaching: Skills and CPD for Teachers”
64. 2021. BRITISH COUNCIL „Safer internet day”
65. 2021. Profil Klett- „Kako oblikovati argument u nastavi povijesti?”
66. 2021. ETWINNING ALBANIA: “eTwinning support of VET School”
67. 2021. USAID, UNICEF i IT girls: “Rodno senzitivne metode podučavanja”
68. 2022. STEM zbornica „3D tehnologija u vrtićima, osnovnim i srednjim školama”
69. 2022. „DNN&TECH” 5. naučno-stručna konferencija, Ministarstvo civilnih poslova BiH
70. 2022. Civitas-25 godišnja konferencija Neum
71. 2022. Meeting Memories: Learning from the Past to Confront Dehumanization Today, Ljubljana, Documenta

72. 11-13. maj, 2022. THE HOLOCAUST AS A STARTING POINT

Bosnia-Herzegovina - Croatia - Serbiadialogue, Memorial de la Shoa, HIP, Sarajevo,

73. 14. maja 2022. godine „Holokaust i mir – lekcije iz prošlosti za budućnost“, Sarajevo,

Centar za postkonfliktna istraživanja, forum ZFD Bosna i Hercegovina i Institut
edukatora za ljudska prava

anne frank
house

CERTIFICATE OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT

is hereby granted to

EMINA MUSIC

for successful completion of the Teacher Training Seminar organized within the EU-funded project
"Historija, Istoriја, Povijest - Lessons for Today: All participants followed three full days of instruction,
covering a total of 10 thematic sessions (in the area of Holocaust education, anti-discrimination,
Human Rights education and the past 60 years of history in the region of former Yugoslavia).

In Mostar, Bosnia-Herzegovina: 19.03.2016.

Dr. Maja Nenadovic

Anne Frank House Educational Programs

Kerim Somun

HIP Project Coordinator at the Youth Initiative for Human Rights BiH

Project financed by the European Union

HUMANITY IN
ACTION
Human and International
Forum

MINISTARSTVO
OBRAZOVANJA I
NAUKA
Bosnia and Herzegovina

Open Communication

YIPRBH

PRIPREMA NASTAVNOG ČASA

Datum:

20.10.2015.

Nastavna cjelina – tema: Stari vijek -Stara Grčka

Čas br. 13.

Nastavna jedinica: – Grčka pod makedonskom vlašću –Aleksandar Veliki

ZADACI NASTAVNE JEDINICE

OBRAZOVNI:

- da učenici upoznaju položaj Makedonske države, nastanak i širenje, kao i vremenski period tih događaja
- da se učenici upoznaju sa likom i djelom Aleksandra Makedonskog uče i primjenjuju pojmove kao što su civilizacija, barbari, falange, filipike...

ODGOJNI:

FUNKCIONALNI:

MATERIJALNI

- da se upoznaju sa značenjem termina helenizam, općim i političkim značenjem, značaj ideje „jedinственe kulture Istoka i Zapada“ za današnju civilizaciju, kulturu mira i jedinstva i ljepotu u različitostima
- stiču stav o važnosti i posljedicama Aleksandrovih osvajanja
- prepoznaju pozitivan i negativan odnos prema pokorenim narodima
- uočavaju univerzalni značaj helenističke kulture
- podsticati učenike da uoče značaj, kulture mira, jedinstva u uslovima različitosti sa ciljem uspostavljanja miroljubive svjetske civilizacije
- podsticati kreativnost i mišljanje kod učenika
- učenici slušaju, posmatraju, komuniciraju i iznose svoj stav
- podsticati želju za aktivnim učestvovanjem u radu
- učenici se snalaze u hronološkom slijedu događaja
- pravilno se izražavaju i prezentiraju historijski događaj
- razvijanje osjećaja zaprekor i vrijeme

ISHOD I OČEKIVANA POSTIGNUĆA UČENIKA :

Očekivani ishodi:

Osnovni nivo	Srednji nivo	Napredni nivo
-Zna da pokaže na karti Balkansko poluostrvo, Persiju -Zna ko je i kada je vladao Aleksandar Veliki (336-323 g.p.n.e.) -Prepoznaje da je za Aleksandra Makedonskog vezan pojam helenizam -Zna da reprodukuje definiciju helenističke kulture	-Zna, uz pomoć nastavnika, da opiše vladavinu Aleksandra Makedonskog -Zna na slici da prepozna i imenuje mozaik -Ume da pokaže na karti širenje Aleksandrove države -Zna da objasni pojam helenističke kulture	-Zna da opiše bitku kod Gaugamele -Zna da pokaže na karti Aleksandriju i zna zašto je važna -Umije da poveže i samostalno ispriča slabljenje grčkih polisa u međusobnim ratovima, širenje Makedonske države, stvaranje helenističke kulture, raspad Aleksandrove države -Umije da pokaže podjelu Aleksandrove države na karti

Pored očekivanih ishoda učenici će se upoznati sa jednom od antičkih civilizacija – Makedonskom državom, uz mogućnost razvijanja odgojnih osobina-tolerancije, identiteta, respektovanja različitosti, demokracije i samostalnosti.

Nakon realizacije nastavne jedinice, učenici bi trebali da prepoznaju ličnost i važnost Aleksandra Makedonskog u svjetskoj prošlosti. Da samostalno i kreativno istražuju i saznaju o značaju helenističke kulture, te uoče koliko se od toga primjenjuje i danas. Da znaju primjenjivati naučene izraze ili pojmove. Da znaju prepoznati slikovni sadržaj, npr. slika svetionik sa Farosa, aleksandrijska biblioteka...

VRSTA SATA

obrađena

NASTAVNE METODE

Usmeno izlaganje, rad sa ilustrovanim materijalom, demonstracija

OBLICI RADA

Frontalni, individualni, grupni rad, izlaganje učenika, praktičan rad

NASTAVNA SREDSTVA

I POMAGALA

Udžbenik, multimedija, radni listovi sa zadacima za grupni rad

Literatura za nastavnike:

Udžbenik za I i II razred za srednje tehničke i srodne škole, Bosanska knjiga 2013.

F. Papazoglu, Istorija Helenizma, Beograd 1967.

M. Đurić, Istorija Starih Grka do smrti Aleksandra Makedonskog

Arijan, Aleksandrova vojna

<http://poviesni.blogspot.index.hr/post/lekcija-10-uspon-makedonije-i-helenisticko-doba/18043893.aspx#.ViP9htLILU>

https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_the_Great

Povezanost sa prethodnim gradivom: Sa prethodnim lekcijama iz poglavlja Stari Istok i Stara Grčka

Povezanost sa budućim gradivom: Sa lekcijama iz poglavlja Stari Rim, kao Istočnom rimskom carstvu (Vizantiji)

Korelacija sa drugim nastavnim predmetima: Likovno: mozaik, Muzička kultura, Geografija, Filozofija

PRIJEDLOG TOKA NASTAVNOG ČASA

Uvodni dio/5 minuta/

Upisivanje časa, registracija odsutnih učenika, motivacija učenika, najava nastavne jedinice i dogovor o načinu rada.

Motivacija :

Na početku časa profesorica će pustiti muzičku numeru u izvođenju grupe Indeksi „Da sam ja neko“ i zamoliti učenike da zatvore oči i svoju najveću želju o odrastanju u nekoga napišu na papirić koji će zaljepiti na pano želja budućnosti.

Najava :

Cilj je briefing metodom zainteresovati učenike za predstojeću nastavnu jedinicu, koju će kratkim razgovorom najaviti profesorica. Uvodi učenike u novo gradivo sa igrom- konjičev skok. Svaki par učenika dobija konjičev skok.

Instrukcija profesorice:

Rješenje konjićevog skoka se dobija tako, što ćete početi od obilježnog slova i kretaćete se kao skakač na šahovskoj tabli, u obliku slova L. Odgovor je ime jednog velikog osvajača Starog vijeka

DON	LEK	MA
DAR	?	SKI
A	KE	SAN

Profesorica ih pita da li znaju ko je Aleksandar Makedonski? Da li su nekad čuli za njega?

Zatim ćemo ponoviti prethodno gradivo koje je bitno povezano sa novim nastavnim gradivom. Insistira se na podizanju ruke i odgovoru učenika u formi potpune rečenice.

- ✚ Koja dva velika rata je Grčka vodila u proteklom periodu?
- ✚ Nakon kojeg rata je Grčka ostala oslabljena i podijeljena?

Zaključak : Grčka je nakon Grčko-perzijskih , a naročito nakon Peloponeskih ratova, veoma oslabljena što koristi jedna država na sjeveru a to je Makedonija.

Profesorica najavljuje danasnju temu i zapisuje naslov na tabli:

Glavni dio časa /35 minuta/

Grčka pod makedonskom vlašću –Aleksandar Veliki

Uz pomoć historijske karte pokazati prostor Makedonije i tom prilikom objasniti da su Makedonci bili poseban narod koji su imali svoj jezik i svoju kulturu. Grci su ih nazivali polubartarima, jer su pričali grčkim jezikom sa posebnim dijalektom. Smatra se da su Makedonci bili dosta srodni susjednim Ilirima..

Način rada

Učenici su podijeljeni u šest grupa po četiri učenika. Svaka grupa dobiva radni materijal sa određenim zadacima. Zadaci su urađeni u formi stripa ili slikovnice i obrade ponuđenog teksta.

Nakon što su podijeljeni u grupe učenici bi zajedno sa profesoricom trebali obraditi razvoj Makedonske države, koristeći multimedijalnu prezentaciju. Prateći izlaganje učenici će ispunjavati slijevu kartu.

U IV vijeku u p.n.e. Makedonija je postala jaka vojna sila zahvaljujući svom sposobnom vladaru Filipu Makedonskom (slajd 2.). Ovaj vladar je stvorio jaku i skoro neuništivu vojsku u to vrijeme koja se nazivala falanga (slajd 3.) Karakteristika ove vojske je da se kretala u zbijenim redovima, a vojnici su bili naoružani štitovima i nosili koplja duga i do šest metara. Zahvaljujući ovoj vojsci Filip Makedonski je prvo ujedinio Makedoniju u jaku državu, a zatim je nakon više godina ratovanja uspio osvojiti grčke polise (osim Sparte).

Filip je i ranije imao namjeru da osvoji Grčku, pa je još za vrijeme grčko-perzijskih ratova pozivao grčki svijet da se ujedini sa Makedonijom. Neki polisi su bili za to, a neki protiv. Oni koji s bili protiv držali su duge govore protiv Filipa i Makedonije, koji se prozvaše Filipike.

Učenicima obasniati da je Filipa Makedonskog naslijedio sin Aleksandar koji je zbog svojih vojnih zasluga stekao nadimak Veliki (slajd 4.). Oca je naslijedio sa 20 godina, a poznato je i da je imao široko obrazovanje – učitelj mu je bio čuveni Aristotel. Od oca je naslijedio jaku državu i ubojitu vojsku, a osim tog bio je talentovan vojskovođa, državnik i vladar. Sa 30 godina stvorio je ogromno carstvo.

Osim Grčke i Makedonije koju je naslijedio osvojio je 334. godine p.n.e. ogromnu Perzijsku državu (slajd 5.). Protiv nje je poveo vojsku od 35.000 vojnika, a uz sebe je imao odane

drugove iz djetinjstva kao zapovjednike jedinica. Osvojio je prijestolnicu Perzijskog carstva – Suzu i Perzepolis. *Bitka* na Graniku, kod Issa i Gaugamele označile su kraj Perzijskog Carstva (slajd 6.) Ali, nije se tu zaustavio... (slajd 7.). Za prijestolnicu svoga velikog carstva odabrao je grad Babilon (slajd 8.). Nakon što je osvojio je Malu Aziju, Siriju, Palestinu, Egipat, stigao je i do Indije. Aleksandrova vojska zaustavila se na rijeci Ind (slajd 9. i 10.) Profesoricu objašnjava kako je Aleksandar Makedonski namjeravao i dalje širiti svoje carstvo, ali ga je u tome spriječila smrt. Umro je u 33. godini života u Babilonu, vjerovatno od groznice koju je dobio u dalekim azijskim zemljama (slajd 12.). Nije odredio nasljednika. A nakon njegove smrti carstvo su podijelili njegovi generali (slajd 18) Iz te podjele nastale su tri velike države: Kraljevina Makedonija, Kraljevina Seleukida, Kraljevina Ptolomej. Sa nestankom carstva nestalo je i stare helenističke sloboda, te su ove kraljevine postale despotije (samovladanje). Između grčkih polisa i Makedonije došlo je kasnije do sukoba u koje su se umiješali Rimljani

Učenicima podijeliti da pročitaju pripremljene tekstove koji se odnose na zanimljivosti iz Aleksandrovog života.

- ✦ tekst o konju Bukefalu
- ✦ Aristotel, Diogen i Aleksandar
- ✦ tekst gorijski čvor
- ✦ tekst vjenčanje Evrope sa Azijom
- ✦ tekst Aleksandar uzor drugim velikim ličnostima
- ✦ tekst o Aleksandrovoj smrti / nastavak izlaganja učenika

Učenici kratko izlažu – svaki član grupe treba nešto reći o tekstu, a ne samo vođa grupe (aktivnost učenika 10 minuta.). Pri radu učenici će završiti animacije za strip, popunjavaju tekstualni dio- pripremljen materijal na kojem će učenici u označene oblačiće upisati svoje viđenje događaja ili situacije. Nakon toga svi radovi će biti objedinjeni i uvezani u formi slikovnice.

Objasniti učenicima značaj Aleksandrovih osvajanja. Nabrojati njegove zasluge:

- ✦ Ujedinio narode i različite civilizacije, te izbrisao razlike između Grka i Barbara-grčki jezik postao međunarodni
- ✦ Izgradio novu civilizaciju (mješavinu drugih civilizacija – helenska kultura) (slajd 13)
- ✦ Osnovao nove gradove od kojih je najpoznatiji Aleksandrija u Egiptu, Pergam „istočna Atena“ (slajd 14.)
- ✦ Podigao ogroman svetionik na ostrvu Faros (visok oko 200 m koji je ubrojen u Sedam svjetskih čuda) (slajd 15.)
- ✦ U Aleksandriji osnovao jednu od najvećih biblioteka u to vrijeme (slajd 16.)
- ✦ Zaslужan za procvat nauke, umjetnosti, kulture, ali i trgovine i ekonomije u helenističkim gradovima (slajd 17. i 18.)

Završni dio / 5 minuta

Na kraju časa učenici će imati priliku da ponove naučeno u formi jedna rečenica jedan slatkiš. Ocijeniti učenike koji su se istakli aktivnošću, znanjem ili na drugi način doprinijeli uspješnoj realizaciji časa. Na kraju časa kao poruku i relax evaluacija učenici će poslušati pjesmu grupe Plavi orkestar “Neka ljubi se istok i zapad”.

Za zadaću:

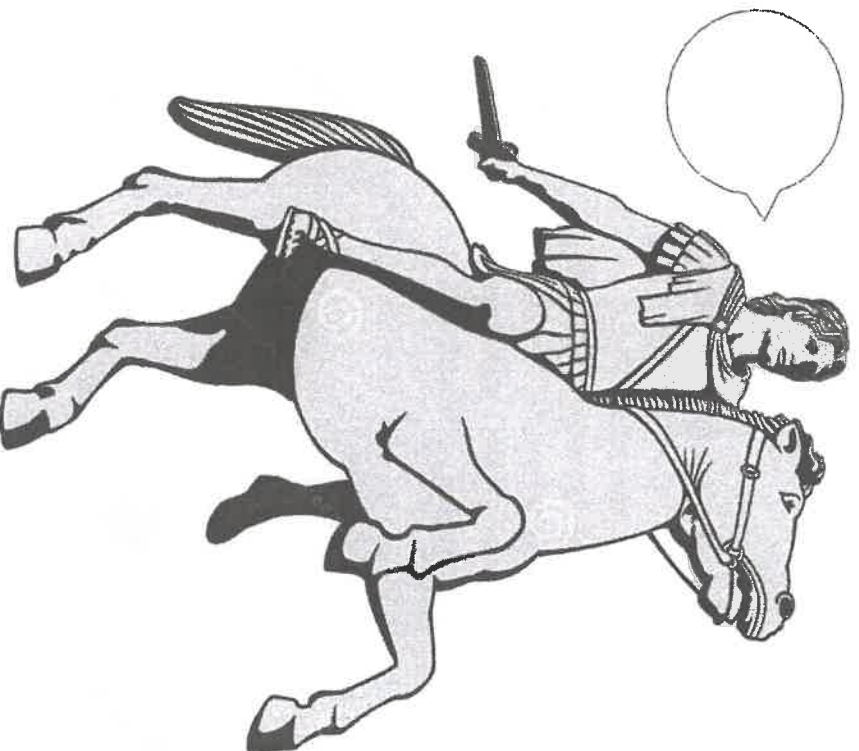
Pročitati iz udžbenika o Aleksandru Makedonskom i helenizmu i odgovoriti na pitanja na kraju teksta.

Plan table :

Grčka pod makedonskom vlašću –Aleksandar Veliki

- Pokrajina sjeverno od Grčke
- Poseban narod – Grci ih smatrali polubarbarima
- Vladar : kralj Filip ujedinio Makedoniju i Grčku – filipike i falange
- Vladar : Aleksandar osvojio Perzijsko carstvo i širio grčku kulturu- helenizam , spoj grčke i istočnjačke kulture
- Materijalni spomenici helenizma : Aleksandrija, Pergam..., aleksandrijska biblioteka, svetionik na ostrvu Faros, kolos na Rodosu, grčki alfabet na materijalnim spomenicima, umjetničke skulpture, vaze,

**Dodatni nastavni materijal: prilozi za grupe i idividualan rad
Grupa 1.**

Aleksandar Makedonski uzor drugim velikim ličnostima

Aleksandar Makedonski koji je zbog svojih osvajanja dobio nadimak Veliki , bio je uzor mnogim drugim velikim ličnostima. Tako je jednom prilikom slavni rimski vojskovođa Julije Cezar zaplakao. Kada su ga prijatelji pitali šta mu je on im je odgovorio : „ U mojim godinama Aleksandar je vladao svijetom , a ja nisam ništa postigao “ Aleksandar je bio uzor i osmanskom sultanu Sulejmanu Veličanstvenom te Napoleonu Bonaparti.

Aleksandrove mudre izreke:

Kad je neko glup, ne možete mu to ni dokazati.

Svijet se neće složiti oko vjere i nade, ali darežljivost nam svima mora biti zajednička.

Nebo ne može imati dva sunca, niti zemlja dva gospodara.

Ništa nije nemoguće za onoga ko ima volju pokušati.

Ne plašim se vojske lavova koju predvodi ovca. Plašim se vojske ovaca koju predvodi lav.

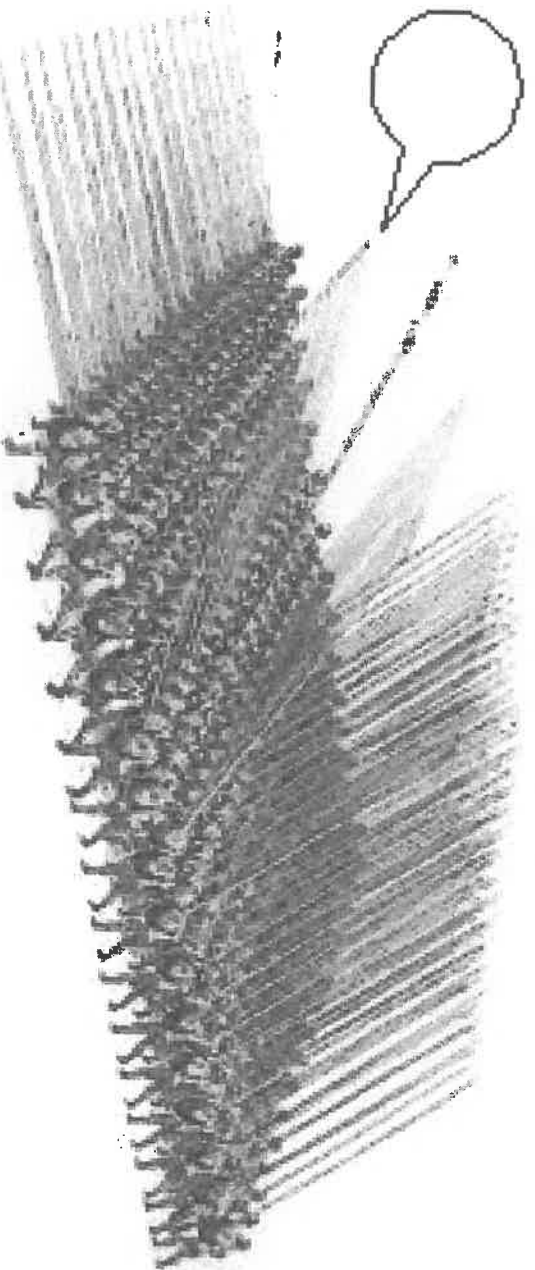
Zahvalan sam svom ocu za život, ali isto tako i svom učitelju što živim dobro.

Niko me na svijetu nije pokorio, osim mene.

Grupa 2.

Vjenčanje Istoka i Zapada

Aleksandar Makedonski je imao želju da ujedini grčki svijet sa narodima i kulturama Bliskog i Srednjeg Istoka. Sam Aleksandar se oženio afganistanskom princezom Roksanom, koja je bila jedna od kćerki posljednjeg perzijskog cara Darija III. Aleksandar je nagovorio svoje generale, bliske prijatelje da i oni ožene perzijske, mezopotamijske i indijske princeze. Ta velika svadba održana je u gradu Suzi i nazvana je „vjenčanje Evrope sa Azijom“

Grupa 3.

Aleksandrov konj Bukefal

Kada je Aleksandrovom ocu Filipu, makedonskom kralju, ponuđen na prodaju konj Bukefal zatraženo je za njega 13 talenata / novac/. Kako se za taj novac moglo kupiti još stotinjak konja, kralj Filip je odlučio da iskuša konja.

Konj se pokazao kao bijesan, neukrotiv i nije nikome dopuštao da ga uzjaše, pa je kralj Filip odlučio da ga ne uzme.

Aleksandar je iznenadio oca pritrčavši konju, uzeo je konja za uzde te ga okrenuo prema suncu jer je primjetio da konja uznemirava vlastita sjena . Pošto ga je umirio Aleksandar je ponosan i sretan zajašio konja koji se nije nimalo protivio.

Otac mu je tada rekao: „Sine , traži kraljevstvo sebi ravno . Makedonija nije za tebe dovoljno prostrana.“

Grupa 4.

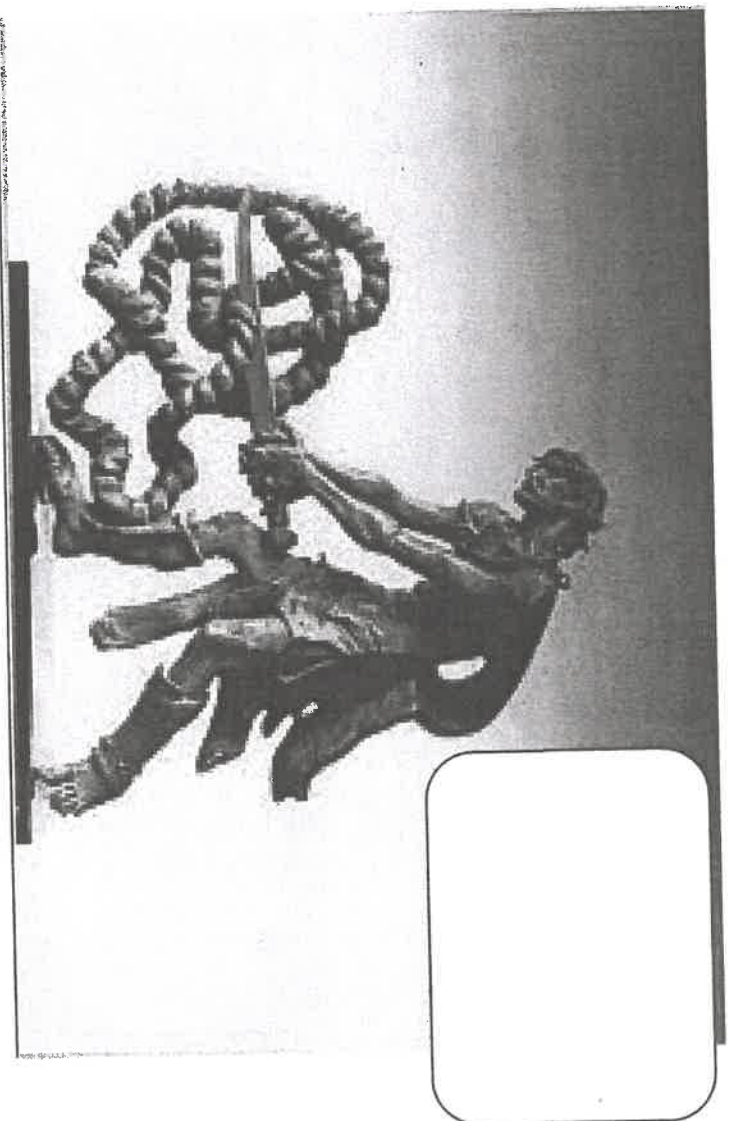
Gordijski čvor

U malazijskom gradu Gordiji, Aleksandar je naišao na čvor.

Bilo je prorečeno da će onaj koji ga uspije rasplesiti, zavladata Azijom.

Mnogi su vladari prije neuspješno pokušavali da razriješe taj čvor.

Aleksandar je čvor presjekao svojim mačem i tako pokazao da će svijet pokoriti mačem.

Grupa 5.

Aleksandar, Aristotel i Diogen

Aleksandar je još kao dječak pokazivao veliku želju za znanjem. Rado je čitao i veoma se zanimao za filozofiju.

Naravno da je Aristotel, njegov učitelj velikim dijelom za to zaslužan. Jednom prilikom Aristotel je svom učeniku poklonio primjerak Ilijade i tu knjigu je Aleksandar uvijek nosio uza se na svojim pohodima.

Homerski ideal slave bio je i Aleksandrov ideal, pa je Aleksandar često maštao da bude slavan kao Ahilej.

Nakon što je cijela Grčka priznala vlast Aleksandra Velikoga, mnogi su umjetnici, znanstvenici i viđeniji ljudi došli k njemu. On im je ispunjavao najrazličitije želje. Trajalo je to mjesecima. Došli su svi osim filozofa Diogena. Ovaj je bezbrižno živio u bačvi, bez ikakvih materijalnih zahtijeva. Aleksandar je bio uvrijeđen. Zar jedan puki siromah (koji nema dovoljno ni za jelo) može prkositi njemu, Aleksandru Velikom?

Kad nije htio Diogen Aleksandru, onda je Aleksandar došao Diogenu i upitao ga: "Zar me se ne bojiš?" Diogen mu je odgovorio protupitanjem: "Pa što si ti (Aleksandre), dobro ili zlo?" Dakako da je Aleksandar odgovorio da je on nešto dobro. "A ko se boji nečega što je dobro?" uzvratio mu je Diogen. Odgovorom je zadivio Aleksandra. Nakon toga Aleksandar je upitao: "Zar tebi, Diogene, ništa ne treba?" "Ništa, samo mi se makni sa sunca", odgovorio je Diogen jer mu je Aleksandar zaklanjao sunčevo svjetlo (koje je jedino davalo toplinu ovom čudnovatom filozofu u bačvi).

Grupa 6.

Aleksandrova smrt

Aleksandar je osvojio mnoga kraljevstva i smatrao je da treba da se vrati kući. Ali se razbolio i bolest ga je prikovala za krevet.

Gledajući smrti u lice shvatio je kako njegova osvajanja, njegova velika vojska, njegov oštar mač i sve bogatstvo koje je imao ništa ne vrijede naspram njegovog života.

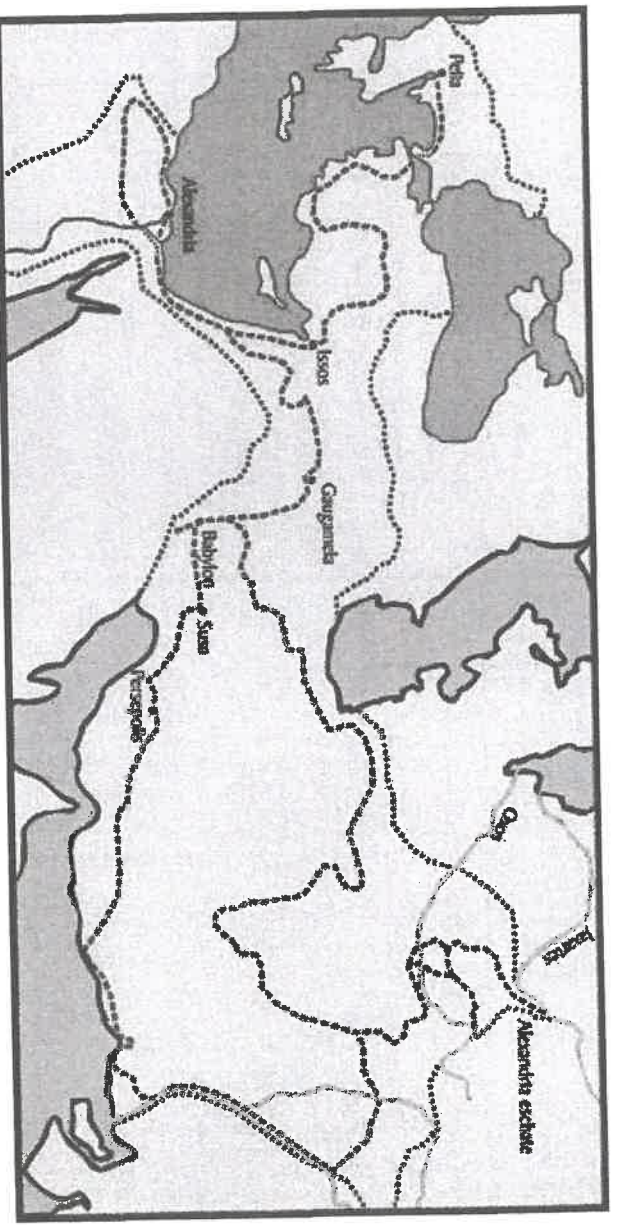
Na kraju je poručio svojim generalima : „ Ne gradite mi spomenik, neka svijet zna da čovjek koji je osvojio svijet imao ništa u rukama kada je umirao ”.

Datum _____

DON	LEK	MA
DAR	?	SKI
A	KE	SAN

NASLOV:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

ANALIZA NASTAVE

Ime: ERINA MUŠIC

Datum: 26.10.2015. GOD.

Škola: MS BUSOVAČA, EKONOM. ŠKOLA

Razred: F1

Nastavni predmet: HISTORIJA

	nije uočljivo	daleko ispod prosjeka	Ispod prosjeka	prosječno	dobro	vrlo dobro	Izvanredno dobro	odlično
1. Ciljevi nastavnog sata su jasni								X
2. Nastavni sadržaj odgovara ciljevima rada								X
3. Interes učenika je brzo pobuđen i oni se samostalno obraćaju postavljenoj zadaći								X
4. Korištenje nastavnih sredstava je odgovarajuće								X
5. Izabrana sredstva u jednoznačnom su odnosu sa sadržajem i dopunjavaju nastavne metode								X
6. Učenicima je primjereno metodičko oblikovanje								X
7. Metodičko oblikovanje je materijalno ispravno (predmetno- logički tačno)								X
8. Didaktički principi se uvažavaju								X
9. Pojedine etape nastavnog sata međusobno su povezane								X
10. Prijelaz od jednog do drugog dijela nastave ostvaruje se kroz rad učenika								X
11. Učenici su pažljivi i aktivno sudjeluju u nastavi promjenom nastavnih situacija								X
12. Nastavni sadržaj je tako pregledan da ga učenici razumiju								X
13. Prema potrebi se primjenjuju različiti načini promatranja i izražavanja								X
14. Nastavnik održava vezu s učenicima i podšava brzinu rada								X
15. Nastavni sat je završen kad su učenici postigli ciljeve rada								X
16. Primjenjuju se formalni i neformalni načini za procjenu postignuća ciljeva sata								X
17. Ostvarene su pretpostavke za postignuće odgojnih ciljeva								X
18. Pokazatelji postignuća odgojnog cilja govore da je cilj postignut								X
19. Zadaivanje domaće zadaće i domaćeeg rada jasno je formulirano								X
20. Socijalni i radni oblici(odnos između učenika- nastavnika i učenika- učenika) odgovaraju nastavnim ciljevima								X

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

SKALA ZA EVALUACIJU NASTAVNOG SATA

IME: NUŠIĆ EMINA

DATUM: 26.10.2015.god.

ŠKOLA: HOŠ BUSOVAČA EKONOMSKA ŠKOLA

RAZRED: E1

NASTAVNI PREDMET: HISTORIJA

1. PRIPREMA NASTAVNIKA ZA ČAS

- a) Ima adekvatnu novu pripremu za čas
- b) Ima staru i dopunjenu pripremu za čas
- c) Služi se starijom pripremom
- d) Priprema se za čas, ali o tome nema ništa zapisano
- e) Nije se spremio za čas

2. ARTIKULACIJA NASTAVNOG SATA

- a) Jasno su uočljive i pravilno izvedene sve metodске faze časa
- b) Primjećuju se sve metodске faze časa, ali nisu pravilno vremenski određene
- c) Primjećuju se neke metodске faze časa, ali su neadekvatno raspoređene
- d) Insistira samo na centralnom dijelu časa
- e) Ne primjećuju se nikakve metodске faze

3. IZBOR I UPOTREBA NASTAVNIH SREDSTAVA I POMAGALA

- a) Ima sva potrebna tekstualna nastavna sredstva (udžbenik, tekstovi i primjerci, enciklopedije i rječnici, rasprave i članci, književni tekstovi, učenički pisani radovi i sl.) i funkcionalno ih upotrebljava
- b) Ima sva potrebna vizuelna nastavna sredstva (prirodni predmeti, modeli, makete, mašine oruđe, aparati, slike u nastavi, karte, šeme, dijagrami, grafikoni, karikature, stripovi i sl.) i funkcionalno ih upotrebljava
- c) Ima sva potrebna auditivna nastavna sredstva (auditivne pojave u prirodi - grmljavina, škripanje, tresak, zvučni efekti raznih strojeva, instrumenata, radio u nastavi, magnetofonski, gramofonski i dr. snimci), i funkcionalno ih upotrebljava
- d) Ima sva potrebna audiovizuelna nastavna sredstva (film u nastavi, i nastavna televizija) i funkcionalno ih upotrebljava
- e) Ima sva potrebna manuelna i pomoćna nastavna sredstva (razne školske table, aplikatori, projektori, pokazivači, uređaji...) i funkcionalno ih upotrebljava
- f) Ima sva potrebna nastavna sredstva i pomagala, ali ih maksimalno ne upotrebljava
- g) Upotrebljava samo tablu, kretu, i eventualno udžbenik
- h) Ne upotrebljava uopšte nikakva nastavna sredstva i pomagala

4. KORELACIJA SAMOSTALNOGRADIVA

- a) Gradivo se obrađuje zajedno i u vezi je sa ostalim grad. pred. i grad. srodni predmeti
- b) Radi po planu i gradivo djelimično povezuje sa ostalim sadržajima
- c) Radi po planu bez posebnog naglašavanja korelativnih veza
- d) Odstupio od plana gradiiva bez dovoljno razloga
- e) ~~Gradivo se ne obrađuje~~ po planu i ne primjećuje se nikakva korelacija

5. AKTIVNOSTI UČENIKA - MOTIVACIJA

- a) Proces saznavanja se odvijao uz maksimalno angažovanje učenika
- b) Nastavnik motivirao učenike za rad i oni su uglavnom bili aktivni
- c) Učenici su samo dobro slušali nastavnika, a malo su sami radili
- d) Aktivnost učenika minimalna, uz vrlo malo podsticaja od nastavnika
- e) Motivacija učenika, izostala i to se odrazilo na disciplinu

6. STAV NASTAVNIKA

- a) Odmjeren, dovoljno fleksibilan, demokratski
- b) Demokratski, s tendencijom dominacije
- c) Autokratski, prilično krut
- d) Neodmjeran, prelijeran tolerantan
- e) Bez jasnog stava, prisutna nervoza koja se prenosi i na učenike

7. VREDNOVANJE REZULTATA RADA NA ČASU

- a) Izvršeno je pomoću zadataka objektivnog tipa
- b) Izvršeno je pri ponavljanju i na domaćem radu
- c) Izvršeno je u toku ¹⁵obrade gradiva
- d) Rijetko traži povratnu informaciju
- e) Nije izvršeno nikakvo vrednovanje mada je bilo potrebno

8. POMOĆ UČENICIMA ZA SAMOSTALAN RAD

- a) Data su sasvim konkretna uputstva za daljnji rad i učenje
- b) Zadata domaća zadata i objašnjeno kako da se samostalno uči
- c) Zadata domaća zadata bez objašnjenja
- d) Površno je ukazano na daljnje zadatke
- e) Nije uopšte govoreno o daljnjem radu i o samostalnom radu

9. ODGOJNE KOMPONENTE SATA

- a) Potpuno se koristi odgojna organizacija rada na času
- b) Organizacija rada na času odgojno djeluje na učenike i djelimično su iskorištene odgojne mogućnosti
- c) Odgojni cilj časa istaknut i djelimično ostvaren
- d) Organizacija rada na času prilično pozitivno djeluje na učenike, ali nisu iskorištene sve mogućnosti
- e) Odgojni efekat časa nije ostvaren.

Nuric Ennis
NASTAVNIK

Delvenica Belida
PEDAGOG

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

EVIDENTNI LIST O STRUČNOM USAVRŠAVANJU

Ime i prezime: EMINA MUSIĆ

Zvanje: PROF. HISTORIJE

Školska 2015./16. godina.

Individualno stručno usavršavanje			Kolektivno stručno usavršavanje		
Praćenje časopisa i stručne literature	Konsultacije, ogledni, ugledni časovi	Tema stručnog usavršavanja	Prisustvo oglednim, uglednim satima	Stručni aktivni, seminari, kursevi	Savjetovanja
	-12.10.2015. GOD. KONSULT. VEZANE ZA OGL. ČASOVE; (EI); -26.10.15. GOD. REALIZ. OGL. ČASA U EI - 3. ČAS, NAST. JED.: „GRČKA POD MAKEDONŠČU - PLEKS. MAKEDONSKI“;			-26.10.15. GOD. SASTANAK AKTIVA VEZAN ZA OGL. ČAS HISTORIJE;	-ČAS JE ODLIČNO REALIZIRAN, SA SVIM ZADOVOLJENIM STAVKAMA, NIJE BILU DODATNIH SAVJETA;

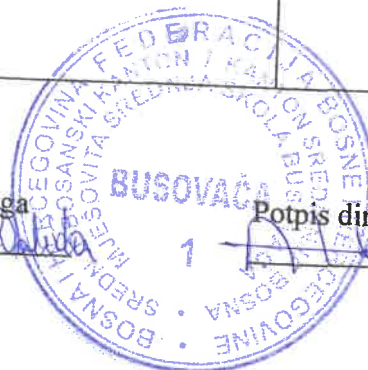
U Busovači, dana 20.10.2015.
(mjesto)

Potpis pedagoga

Selma Karić

Potpis direktora

[Signature]

GPR 2015/16.

a) 1

Tabela 7.8.

DIREKTOR ŠKOLE: *[Signature]*

Red br.	Ime i prezime	Vrijeme za ogledni sat					Predmet
		X	XI	XII	III	IV	V
1.	Musić Emina	26.10.2015 3. ČAS (ED)					Historija
2.	Pripoljac Munira		09.11.2015. 2. ČAS (MT III)				Demokratija i ljudska prava
3.	Junuzović Junuz			08.12.2015. 4. ČAS (PT II)			Matematika
4.	Srebreonica Adnan				07.03.2016. 4. ČAS (PT IV)		Vjeronauka
5.	Veledar Sultanija				23.03.2016. 1. ČAS (PS III)		Knjigovodstvo - praksa
6.	Bečirević Aida					07.04.2016. 2. ČAS (MS II)	Tehnologija obrade
7.	Durak Mehemed					26.04.2016. 1. ČAS (MT II)	Osnovi konstruisanja
8.	Lušija Sejad						Praktična nastava
9.	Imamović Senad						Biljina proizvodnja

Pismenu pripremu za čas dostaviti pedagogici škole sedam dana prije održavanja časa.

7.10. Plan rada Vijeća roditelja

Saradnja sa roditeljima će se ostvariti i u okviru rada Vijeća roditelja koje će na prvoj sjednici dopuniti članstvo roditeljima učenika prvih razreda. Vijeće roditelja djeluje u skladu sa Poslovnikom o radu.

7.11. Vijeće učenika

Vijeće učenika je konstituirano, na prvoj sjednici izabrano je rukovodstvo, za predsjednicu je izabrana Vuković Merima, učenica 3. razreda poljoprivredne tehničke škole. Plan rada Vijeća učenika će biti donesen na prvoj narednoj sjednici.

7.12. Plan rada bibliotekara

U školskoj biblioteci trenutno je oko 1100 knjiga školske lektire i 350 knjiga stručne literature, te po Pedagoškim standardima i mjerilima za srednje škole SBK, Škola nema zaposlenog bibliotekara. Na izdavanju i preuzimanju knjiga angažovani su nastavnici bosanskog jezika i književnosti, a pedagogica evidentira i klasificira nabavljene knjige.

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

prof. Nuric Emir

PRIPREMA NASTAVNOG ČASA		Datum: <u>26.10.2015.</u>
Nastavna cjelina – tema: Stari vijek -Stara Grčka		Čas br. 13.
Nastavna jedinica: – Grčka pod makedonskom vlašću –Aleksandar Veliki		

ZADACI NASTAVNE JEDINICE

OBRAZOVNI:

- da učenici upoznaju položaj Makedonske države, nastanak i širenje, kao i vremenski period tih događaja
- da se učenici upoznaju sa likom i djelom Aleksandra Makedonskog uče i primjenjuju pojmove kao što su civilizacija, barbari, falange, filipike...

ODGOJNI:

- da se upoznaju sa značenjem termina helenizam, općim i političkim značenjem, značaj ideje „jedinствене културе Истока и Запада “ za današnju civilizaciju, kulturu mira i jedinstva i ljepotu u različitostima
- ističu stav o važnosti i posljedicama Aleksandrovih osvajanja
- prepoznaju pozitivan i negativan odnos prema pokorenim narodima
- učavaju univerzalni značaj helenističke kulture
- podsticati učenike da uče značaj, kulture mira, jedinstva u uslovima različitosti sa ciljem uspostavljanja miroljubive svjetske civilizacije

FUNKCIONALNI:

- podsticati kreativnost i mišljanje kod učenika
- učenici slušaju, posmatraju, komuniciraju i iznose svoj stav
- podsticati želju za aktivnim učestvovanjem u radu
- učenici se snalaze u hronološkom slijedu događaja
- pravilno se izražavaju i prezentiraju historijski događaj
- razvijanje osjećaja zaprostor i vrijeme

MATERIJALNI

ISHOD I OČEKIVANA POSTIGNUĆA UČENIKA :

Očekivani ishodi:

Osnovni nivo	Srednji nivo	Napredni nivo
- Zna da pokaže na karti Balkansko poluostrvo, Persiju -Zna ko je i kada je vladao Aleksandar Veliki (336-323 g.p.n.e.) -Prepoznaje da je za Aleksandra Makedonskog vezan pojam helenizam -Zna da reprodukuje definiciju helenističke kulture	- Zna, uz pomoć nastavnika, da opiše vladavinu Aleksandra Makedonskog -Zna na slici da prepozna i imenuje mozaik - Ume da pokaže na karti širenje Aleksandrove države -Zna da objasni pojam helenističke kulture	-Zna da opiše bitku kod Gaugamele - Zna da pokaže na karti Aleksandriju i zna zašto je važna - Umije da poveže i samostalno ispriča slabljenje grčkih polisa u međusobnim ratovima, širenje Makedonske države, stvaranje helenističke kulture, raspad Aleksandrove države -Umije da pokaže podjelu Aleksandrove države na karti

92

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Individualno stručno usavršavanje

Stavovi i mišljenje učenika o svom položaju u školi

Musić Emina

Novembar, 2021.

Emina Musić

Uvod

Osnovni pravni akt koji reguliše pravno prava i obaveze učenika u srednjoj školi jeste Zakon o srednjoj školi. U ovome radu nećemo se baviti zakonskim regulativama nego ćemo pokušati sagledati priču sa druge strane odnosno kako učenici vide svoj položaj u srednjoj školi.

Posebno je značajno naglasiti da Otkivni zakon: prioritarno propisuje prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravnu brigu za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti u školama, nad svim drugim pravima i u slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje najviše koristi interesu djeteta.

Pretpostavlja odgovornost škole u sredini u kojoj djeluje, doprinosi stvaranju kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode građana, utemeljene Ustavom i ostalim međunarodnim instrumentima iz oblasti ljudskih prava koja je BiH potpisala.

Nalaze da se općim aktima škole, u skladu sa zakonom, urede pitanja funkcionisanja škole, njena organizacija, način rada i kućni red uz obaveznu konsultaciju sa učenicima, nastavnicima i roditeljima. Pokušat ćemo jasno obrazložiti šta im Zakon pruža i koje su njihove obaveze, međutim potražiti ćemo i one dijelove koji nedostaju i koji učenici bi trebalo da nas velike prisile da im omogućimo.

Konvencija o pravima djeteta usvojena je od Ujedinjenih naroda 20. novembra 1989. godine, kao prvi međunarodni ugovor koji posebno i sveobuhvatno tretira prava djeteta. Konvencija sadrži osnovne potrebe djece koje su iskazane kroz prava, kao i obaveze države u ostvarivanju tih prava.

Škola je, ne bez razloga, definisana kao vaspitno-obrazovna institucija, ali smo svjedoci da se već dugo prenađavaju obrazovni, a zanemaruju vaspitni ciljevi i vaspitno djelovanje škole. Ipak, posljednjih decenija ponovo se, iz mnogo razloga, sve više ističe važnost vaspitnih ciljeva razvoj poželjnih osobina ličnosti, obrazaca ponašanja i sistema vrijednosti učenika. Jedan od važnih podsticaja za vraćanje vaspitnom djelovanju škole jeste dinamični razvoj nauke, tehnike i tehnologije. Naime, ovaj razvoj zahtijeva od svih članova društva da razviju osjetljivost i svijest o socijalno relevantnim naučnim i tehnološkim pitanjima, da razumiju moguće posljedice primjene naučnih i tehničko-tehnoloških znanja u društvu i da nauku, tehniku i tehnologiju koriste na odgovoran i etičan način, za vlastitu dobrobit, ali i dobrobit drugih ljudi i šire zajednice.

Pravo učenika na participaciju

Participativna prava djeteta se smatraju univerzalnim ali njihova interpretacija, značenje i uloga uznačajnom stepenu su socijalno i kulturno posredovani. Različito se određuje ovo pravo, između ostalog kao proces u kome dijete ima pravo da izrazi svoje mišljenje, da njegovo mišljenje bude saslušano, da mu se posveti dužna pažnja i da, konačno bude uzeto u obzir u donošenju svih odluka koje ga se tiču. Ovakvo shvaćena participacija ne uključuje akciju, pa je efikasnije participaciju tumačiti u širem smislu kao proces u kome dijete ima pravo da izrazi svoje mišljenje, da njegovo mišljenje bude saslušano, kao i da preduzima aktivnost u svim stvarima i postupcima koji ga se tiču. Proces participacije je stalan proces usmjeren na podjelu odgovornosti i zajedničke aktivnosti, pa su i rješenja zajednička. Dijete koje ima iskustvo izražavanja svog mišljenja, njegovog uvažavanja i preduzimanja aktivnosti, razvija visoko samopouzdanje i samovrednovanje. Pored toga, prihvata mišljenje drugih i takav model prenosi na druge koji ga okružuju. Odrasli, takođe, imaju koristi od participacije jer šire svoje vidike slušajući i uvažavajući dječija mišljenja, pa su i spremniji da adekvatnije

odgovore na njihove potrebe. Analiza participacije djece i odraslih u procesu donošenja odluka u interesu djece ima za cilj skretanje pažnje javnosti na potrebu ostvarivanja prava djece da se pitaju za mišljenje i da odlučuju u onim situacijama koje se odnose na njih a kojima su dorašla. Participacija je jedan od osnovnih principa Konvencije o pravima djeteta¹ i priprema djecu za odgovoran i aktivan stav u ostvarivanju dječjih i kasnije ljudskih prava. Pažnja svjetske javnosti je na različite načine bila usmjeravana na potrebu zagovaranja ovog principa u zemljama potpisnicama Konvencije, ali se u posljednje vrijeme sve više ozbiljno govori na ovu temu i upućuju se konkretne preporuke. O ovom principu se vodi računa pri usaglašavanju domaćih i stranih zakona, a sve u cilju postizanja humanijeg tretmana djece u društvu. Formalno, «na papiru» u kreiranju zakona, vodi se računa o tome šta djetete misli, ali u praksi još uvijek postoje problemi u prepoznavanju i ostvarivanju ovog prava. Posebno u pokušajima određivanja granice do koje se ono može i smije uključiti a da se poštuje interes djeteta. Pravo na participaciju sadržano u članu 12 Konvencije glasi: «Države članice obezbjeđuju djetetu koje je sposobno da formira svoje sopstveno mišljenje pravo slobodnog izražavanja tog mišljenja o svim pitanjima koja se tiču djeteta, s tim što se mišljenju djeteta posvećuje dužna pažnja u skladu sa godinama života i zrelošću djeteta.

U tu svrhu, djetetu se posebno daje prilika da bude saslušano u svim sudskim i administrativnim postupcima koji se odnose na njega, bilo neposredno ili preko zastupnika ili odgovarajućeg organa, na način koji je u skladu sa proceduralnim pravilima nacionalnog zakona.» Međutim, participacija se šire shvaćeno odnosi na sljedeća prava:

- slobodu izražavanja – dijete ima pravo da slobodno izražava svoje poglede, da traži, prima i saopštava informacije i ideje svih vrsta na razne načine, bez obzira na granice (član 13);
- slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti (član 14);
- slobodu udruživanja – djeca imaju pravo na slobodu udruživanja i slobodu mirnog okupljanja (član 15);
- zaštitu privatnosti – djeca imaju pravo na zaštitu od miješanja u njihovu privatnost, dom, porodicu i ličnu prepisku i pravo na zaštitu svoje časti i ugleda (član 16);
- pristup odgovarajućim informacijama – država će obezbijediti da djeca imaju pristup informacijama i materijalima iz različitih izvora. Država će podsticati sredstva javnog informisanja da šire informacije od društvene i kulturne koristi za dijete, a preduzimati mjere da zaštitu djecu od štetnih informacija i materijala (član 17).

Participacija djece u školi

Škola priprema djecu za samostalan život i aktivno učešće u zajednici uz usvajanje i poštovanje osnovnih principa demokratskog odnosa. O ovome svjedoči i činjenica da se u Okvirnom zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju (Sl. Glasnik BiH broj 18/03) u članu 1. kao principi obrazovanja prepoznaju, između ostalog, upravo značaj dječjih prava i unapređivanje poštivanja ljudskih prava. Takođe, u članu 3. istog zakona piše da je „*promocija poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i priprema svakog lica za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona*“ jedan od općih ciljeva obrazovanja. Mnogi autori, među kojima i Mirijana Pešić², smatraju da bi bilo opravdano očekivati da će se mladi uključivati u život škole i da će se njihovo mišljenje podržavati i uvažavati kada se odlučuje ne samo o nastavnim sadržajima, već i o drugim aktivnostima koje se tiču učenickog boravka u školi. Djeci bi trebalo ponuditi mogućnost izbora i odlučivanja da

¹ www.ombudsman.gov.ba

² Participacija mladih pod lupom, grupa autora, Jugoslovenski Centar za prava djeteta, Beograd 1999, str. 114

bi im se pružila šansa za preuzimanje odgovornosti i omogućila priprema za proces demokratskog odlučivanja. Jedan od načina da se učenici što više uključe u proces donošenja odluka koje ih se tiču i da se zaista ostvaruje pravo na participaciju djece u školi je rad Vijeća učenika. Usvajanjem Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, juna 2003., stvoreni su zakonski uslovi za egzistiranje ovog učeničkog tijela, a u članu 54. su precizirane funkcije:

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da:

- a) promovise interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi,
- b) predstavlja stavove učenika školskom odboru,
- c) podstiče angažman učenika u radu škole i

d) informiše školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

Iako pravno gledano postoje uslovi za implementiranje principa participacije djece u školi, u praksi to nije situacija. Ni djeca, ni roditelji, ni nastavno osoblje još uvijek nisu svjesni značenja ovog principa niti su edukovani da ga provode u radu. Primjera radi, istraživanje Ombudsmena RS na uzorku od 500 ispitanika (Gimnazija u Banjaluci, Ekonomska i Trgovinska škola u Doboju, Poljoprivredna i medicinska u Bijeljini, SŠC u Foči i Palama), prikazano u publikaciji Participacija se uči³ na jednom mjestu daje ocjenu stepena uvažavanja dječijeg mišljenja u srednjoj školi, kao i osnovne probleme u vezi sa primjenom ovog principa Konvencije o pravima djeteta. Za ovu priliku izdvajamo samo neke od osnovnih zaključaka koji mogu biti od koristi za komparaciju sa istraživanjem Ombudsmena BiH prikazanog u ovoj analizi. Osnovni zaključci istraživanja Participacija se uči su:

- Step en ostvarivanja participativnih prava nije na zadovoljavajućem nivou, jer se iskustvo aktivnog odlučivanja i uvažavanja mišljenja učenika selektivno ostvaruje. Prostor vannastavnih aktivnosti je zahvalan za participaciju učenika i shodno tome zadovoljstvo udjelom odlučivanja pri izboru tema, metoda rada, rasporeda i mjesta održavanja vannastavnih aktivnosti je na prihvatljivom nivou. Takođe, "glas" učenika se nešto više uzima u obzir kada se biraju predstavnici učenika za različite školske manifestacije (kulturne i sportske) i organizuju ekskurzije. Međutim, u nešto „ozbiljnijim“ školskim situacijama poput planiranja rasporeda časova, pismenih provjera znanja, dalje izricanja disciplinskih mjera, organizovanja učeničkih zaduga i obezbjeđivanja sigurnosti učenika nivo ostvarivanja participacije nije adekvatan.
- Učenici su informisani o postojanju SU-a u svojim školama, ali ne i o tome ko su njihovi predstavnici u ovom tijelu. Stoga je neophodno pojačati napore članstva na „vertikalnoj komunikaciji“ sa ostalim učenicima i iskoristiti priliku za predstavljanje i upoznavanje članstva i ostalih. Učenici osnovnu ulogu SU-a prepoznaju u promociji učeničkih prava, dalje u nastojanjima da se riješe njihovi problemi u školi i unaprijede uslovi rada učenika.
- Učenici uglavnom nemaju uvid u aktivnosti koje SU realizuje, što takođe upućuje na potrebu permanentnog informisanja ostalih o preduzetim koracima. Transparentnost u radu pored toga što omogućava pristup informacijama dosta doprinosi i sticanju povjerenja učenika u rad ovog tijela i pojedince koji su, hijerarhijski posmatrano, na vrhu piramide. Informisaniji učenici pozitivnu stranu SU-a vezuju za aktivizam u ostvarivanju prava, dakle činjenicu da postoji tijelo koje aktivno štiti njihove interese, koje skreće pažnju na problematiku narušavanja učeničkih prava i otvara mogućnost za iznošenje mišljenja.

³ Participacija se uči, Ombudsmen Republike Srpske i Save the Children Norway, Banjaluka, 2005

- Prisutno je povjerenje u snagu SU-a i optimizam po pitanju ciljeva kojima ovo tijelo teži. Podrška i optimizam su nešto veći kod članova nego kod ostalih što je i razumljivo jer su direktnije uključeni u planiranje programa i aktivnosti SU-a. Objašnjenje većeg optimizma članova može se vezati i za činjenicu da je znatan broj članova SU-a prošao programe edukacije i upoznao se sa mehanizmima ostvarivanja učeničkih prava pa je veći stepen znanja i vještina doveo do porasta samopouzdanja i povjerenja u postavljene ciljeve SU-a.
- Problemi u radu SU-a mogu se svrstati u dvije kategorije: objektivnog i subjektivnog tipa. Najprisutnije su one objektivnog tipa, kao što su neadekvatni uslovi za rad, od nepostojanja prostorije za sastanke SU-a i odlaganje arhive i materijala, do nedostatka finansija za izradu promotivnog i drugog radnog materijala. Pored objektivnih faktora realizaciju postavljenih ciljeva ometaju i subjektivni koji se uglavnom odnose na nedovoljnu podršku nastavnog osoblja i rukovodstva škola, ali i na nedovoljno ostvarenu saradnju sa ostalim učenicima. Stiče se utisak da SU funkcioniše u otežavajućim okolnostima, ali da uprkos svim preprekama ostvaruje rezultate koji su podržani od strane učenika. Ostvareni rezultati i motivacija za dalje aktivnosti sigurno bi bili u porastu kada bi se ostvario dovoljan stepen materijalne i personalne podrške. Ovdje bi trebalo podsjetiti da je škola obavezna da pruži pomoć učenicima u osnivanju SU-a, a to dalje treba da podrazumijeva i obezbjeđivanje minimuma adekvatnih uslova za rad. Nije dovoljno samo formalno osnovati SU, već je potrebno omogućiti i njegovo funkcionisanje.

Upitnik percepcije socijalne nepravde

Zbog nedostatka adekvatne literature i podataka o našoj temi u potrazi smo naišli na istraživanje na temu varanja u Hrvatskoj i BiH u srednjim školama. Ispitanici u ovom istraživanju bili su učenici srednjih škola u Zadru (Hrvatska) i Žepču (Bosna i Hercegovina). U svakoj od ove dvije države obuhvaćene su četiri škole – dvije gimnazije i dvije tehničke škole. Ukupan uzorak činila su 743 učenika, od toga je 390 učenika iz Hrvatske, a 353 iz Bosne i Hercegovine. Prosječna dob učenika iznosila je 16,58 godina, 43,36% uzorka činili su mladići, a 56,64% djevojke. Od ukupnog broja učenika 48,05% njih pohađalo je tehničke škole, a 51,95% gimnazije. Uzorci učenika u ove dvije države razlikovali su se po nekim sociodemografskim obilježjima. Analizirana su dva upitnika na teme varanja u školama i percepcije socijalne nepravde. Zbog iznešenih učeničkih stavova o položaju učenika mi smo se ovdje osvrnuli na drugi upitnik.

Upitnik percepcije socijalne nepravde

- (Ljubotina i Družić-Ljubotina, 2001., prema Lalić, 2003.) služi za mjerenje percepcije nepravde socijalne zajednice, odnosno društva u kojem pojedinac živi. Skraćena verzija upitnika sadrži 21 tvrdnju, a mjeri 5 neovisnih dimenzija percepcije socijalne nepravde. To su: opća neravnopravnost članova u društvu, nejednakost članova pred zakonom, neprihvatanje društvenih vrijednosti, obiteljska nepravda i nepravda u školi. Ispitanici trebaju procijeniti koliko se slažu sa svakom od navedenih tvrdnji na skali od 1 do 5, gdje 1 znači uopće se ne slažem, a 5 potpuno se slažem. Faktorska analiza zajedničkih faktora na našim podacima rezultirala je četirima interpretabilnim faktorima. Na prvom faktoru spojile su se tvrdnje sa dva faktora: nejednakost članova pred zakonom i neprihvatanje društvenih vrijednosti. Nejednakost članova pred zakonom odnosi se na percepciju činjenice da društvo

ne sankcionira kriminal te da pojedinci nisu jednaki pred zakonom, a neprihvatanje društvenih vrijednosti odnosi se na percepciju toleriranja socijalno nepoželjnih ponašanja društvene zajednice. I u jednom i u drugom slučaju možemo reći da je riječ o neadekvatnom reagiranju, odnosno nesankcioniranju bilo socijalno nepoželjnih ponašanja ili ozbiljnih kriminalnih ponašanja od strane društvene zajednice, pa je donekle i razumljivo da je došlo do spajanja tvrdnji koje čine ova dva faktora. Tvrdnja "Osjećam da sam u jednakom položaju kao i drugi učenici" nije imala zadovoljavajuće faktorsko zasićenje faktorom nepravde u školi, pa je isključena iz daljnjih analiza. Znači, faktori koje smo ovim upitnikom uspjeli obuhvatiti jesu: nejednakost članova pred zakonomi neprihvatanje društvenih vrijednosti, obiteljska nepravda, opća neravnopravnost članova i nepravda u školi. Postoci objašnjene varijance navedenih faktora iznosili su 13,48; 9,81; 9,23 i 5,20; a koeficijenti pouzdanosti 0,79; 0,80; 0,73 i 0,79.⁴ Nisu utvrđene statistički značajne razlike u percepciji nejednakosti članova društva pred zakonom i neprihvatanju društva. Učenici u obje države podjednako smatraju društvo korumpiranim i nepoštenim, što bi moglo utjecati na općenito visoku razinu variranja u obje države. Međutim, na razini države postoje neke druge razlike. Moguće je da učenici u Hrvatskoj više varaju jer su skloniji distanciranju od grupe, hedonizmu i kompetitivnosti, pa im kršenje društvenih pravila nije velik problem. S druge strane, porodična integracija i socijalnost mogle bi biti izraženije kod učenika iz Bosne i Hercegovine, pa je utjecaj autoriteta (roditelja, nastavnika i sl.) jači, a samim tim se teže krše društvena pravila. Naime, Klarin sa suradnicima (2008.) pokazala je da je u Bosni i Hercegovini utjecaj roditelja na adolescente snažniji nego u Hrvatskoj, posebno u školskom uspjehu i moralnim vrijednostima. Još jedno moguće objašnjenje navedenih razlika u varanju mogla bi biti religioznost. Pretpostavka je da su učenici u Bosni i Hercegovini religiozniji.⁵

Faktori koji utiču na donošenje stavova o svom položaju

Bitno je spomenuti obilježja prelaska učenika iz osnovne u srednju školu te poteškoće s kojima se učenici u tom životnom razdoblju susreću. Prelazak iz osnovne u srednju školu predstavlja jedan od emocionalno zahtjevnijih događaja u školovanju. Dok s jedne strane adolescent zahtijeva nezavisnost na svim područjima, s druge strane ovo razdoblje često predstavlja izvore zabrinutosti, anksioznosti i stresa. Potencijalni izvori stresa koje sa sobom donosi prelazak u srednju školu, odnose se na socijalne odnose i akademske zahtjeve. To uključuje položaj u vršnjačkoj skupini, zahtjevnost gradiva i vrednovanje akademskih postignuća, odnose s profesorima i slično.

Uz socijalne okolnosti i promjene te tjelesne i fiziološke promjene koje karakteriziraju razdoblje adolescencije, učenici su izloženi brojnim promjenama koje mogu biti stresne.

Prvi faktor koji utiče na donošenje stava učenika o svom položaju u školi jeste **školska klima**. Rezultati dosadašnjih istraživanja ukazuju na to da je klima jedan od najznačajnijih uvjeta školskog uspjeha učenika te upućuju na potrebu daljnjeg istraživanja školske klime te proučavanja elemenata koji je oblikuju te samim tim i zadovoljstvo učenika školom.

Kvaliteta školskog života se pritom definira kao „skup pozitivnih i negativnih iskustava u školi te ostalih osjećaja povezanih sa specifičnim područjima i posljedicama života u školi. Mnogi autori navode važnost učeničkog doživljaja škole i školskog života koji utiče na mnoge faktore u nastavnom procesu te je bitan pokazatelj uspjeha. Dakle, način na koji pojedinac doživljava okruženje u školi, utjecat će na njegovu percepciju, što znači da percepciji školske klime doprinosi osjećaj učenika u školi, na primjer, osjeća li se ugodno u školskom okruženju, je li okruženje suportivno za učenje, je li adekvatno i organizirano te slično. Prema tome, školska klima, s jedne strane, može biti percipirana kao poticajna za individualni razvoj i

⁴ Društvena istraživanja, Zagreb, god.18(2009), br.6 str 999-1022

⁵ Ibidem, str.1012

doprinositi konstruktivnom ponašanju te uključivanju pojedinca u aktivnosti škole, te s druge strane može doprinositi pasivnosti, otporu te agresivnom ponašanju.

Istraživanja su pokazala veliki uticaj poticajne klime na školski uspjeh učenika, osjećaj prihvaćenosti u razredu te na samopoštovanje učenika. Kvaliteta školskog života utječe i na smanjenje raznih oblika nediscipliniranih ponašanja učenika u školi.

Drugi faktor koji utiče na stav učenika jeste nastavni sadržaj.

Razna istraživanja su pokazala da će učenici biti usmjereniji prema učenju i radu te da će razni oblici školske discipline i neprilagodljiva ponašanja učenika biti rjeđi ako su učenicima sadržaji koje uče u školi i metode poučavanja koje se primjenjuju zanimljivi, ako ih smatraju važnima za život i budućnost i ako su učionice mjesta gdje se osjećaju prihvaćenima. Dosadašnja strana istraživanja uglavnom ukazuju na negativan doživljaj škole od strane učenika. Ističu kako se škola često smatra dosadnom, a oko polovina učenika često nerado odlazi u školu. Najčešće spomenuti problemi su: preopterećenost obavezama, loša komunikacija s profesorima te problemi vezani uz subjektivno, nepouzdanost i često nepravedno ocjenjivanje. Takav doživljaj rezultira osjećajem nekompetentnosti za učenje, strahom od škole, izbjegavanjem nastave te percepcijom neprimjerenih ponašanja profesora.

Treći faktor jeste odnos profesor-učenik.

Srednjoškolsko obrazovanje donosi mnoge specifičnosti, bilo da se radi o promjenama vezanim za profesore, što se odnosi na pristup nastavi i učenicima, metodama podučavanja i ocjenjivanja, ili promjene vezane za same učenike u skladu s dobnim i socijalnim promjenama.

Može se reći da važnost profesora u srednjoj školi poprima veći značaj, budući da profesor svojim pristupom može doprinijeti lakšem prilagođavanju učenika na veće zahtjeve, ali isto tako odnos s učenicima predstavlja bitan zaštitni faktor. Dakle, odnos i kvalitetna komunikacija učenika i profesora u nastavi ističe se kao jezgra stručnog djelovanja profesora jer se na taj način izgrađuje učenikova individualnost i daje najbolji odgovor savremenim potrebama u razvoju učenikovih obrazovnih i odgovornih vrijednosti.

Istraživanja su ukazala na značaj i ulogu profesora. Ponašanje profesora može doprinijeti boljem funkcioniranju sistema, ali isto tako može i narušiti sistem kojeg onda čini ograničena i narušena komunikacija na razini profesor-učenici. Pozitivno ponašanje profesora uključuje ponašanja koja potiču učenje, odnosno sposobnost profesora da motiviraju, potiče pozitivne osjećaje te izgrađuje učenike, a ne samo podučava. On potiče davanje podrške učenicima, davanje povratne informacije, pohvale i nagrade, konstruktivno kritiziranje, usmjeravanje na pridržavanje pravila. Pozitivno ponašanje označava krajnji kriterij profesionalnosti profesora. Da li se neki profesor doživljava kao „dobar“ zavisi o njegovom ponašanju, odnosno pozitivnom stavu prema učenicima te o tome da li je u stanju isto i primijeniti u svom radu. Negativno ponašanje profesora definiše se kao ponašanje koje ometa nastavu i učenje te je u smislu uspjeha u učenju disfunkcionalno. Ponašanje uključuje kontinuum od dosadnog predavanja pa do fizičkog nasilja. Negativna ponašanja profesora dovode do negativnog doživljaja od strane učenika te smanjene motivacije i spremnosti na aktivnost u nastavi. Uz to se neminovno veže i mrsko ocjenjivanje učenika. Ispitivanje i ocjenjivanje znanja učenika kao neophodan dio obrazovnoga procesa je jedan od najčešćih pokazatelja uspjeha učenika, a svrha školske ocjene je „osigurati nastavnicima povratne informacije o učenikom napretku, učenicima osigurati pedagoške povratne informacije, motivirati učenike, osigurati evidenciju napretka, iskazati dosadašnja postignuća, ocijeniti učenčku spremnost za buduće učenje“.

U svemu navedenom profesor ima značajnu ulogu, budući da način provjeravanja i ocjenjivanja utječe na to kako će učenici učiti, kako će znanje usvojiti te kakav će stav razviti prema znanju i učenju. Procesom provjeravanja učenici prije svega dobivaju povratnu informaciju o tome kakvo je njihovo znanje i gdje još postoje nedostaci, dok profesor dobije

povratnu informaciju o tome kakvo je njegovo podučavanje. Dobri načini provjeravanja znanja mogu poslužiti kao motivacija za daljnje učenje. Jasnoća kriterija ocjenjivanja je jedna od komponenti zadovoljstva učenika profesorima pri čemu nerazumijevanje kriterija ocjenjivanja utječe i na smanjenje motivacije za učenjem. Čoso (2011) ističe da ukoliko učenici ne razumiju kriterije ocjenjivanja, osjećat će se zaklinuto i gubiti motivaciju za učenjem. Stoga je potrebno imati jasne kriterije ili povremeno odvojiti vremena za njihovo razjašnjavanje kako način ocjenjivanja ne bi uticao na motiviranost učenika. U jednom istraživanju izneseni su rezultati prema kojima više od trećine učenika tvrdi kako ponekad ne razumije kriterije ocjenjivanja, a petina ispitanih učenika smatra kako često dobiju ocjenu koju nisu zaslužili. Navedeno se objašnjava načinom ocjenjivanja profesora koji se vode individualno postavljenim kriterijima tako da način ocjenjivanja varira od profesora do profesora. Autorica pri tome ističe važnost komentiranja svake učenikove ocjene što bi učenicima pomoglo shvatiti sistem i način ocjenjivanja, ali i komponente koje se zahtijevaju od njih kako bi dobili dobru ocjenu. Učenici na taj način stiču dojam kako se njihov rad kontinuirano prati, gube osjećaj kako ne mogu utjecati na vlastitu ocjenu te se tim istodobno povećava zadovoljstvo profesorima i smanjuje strah od ispitivanja i loše ocjene. Ocjena pri tome može poslužiti kao indikator motiviranja na učenje te istodobno utjecati na pozitivan odnos profesora i učenika koji se uočava i kao važan motiv za napredovanje u učenju.

Neki profesori priznaju da je školsko ispitivanje subjektivno, ali nisu svjesni vlastitih pogrešaka u ocjenjivanju. Profesorima se događa da lakše daju negativnu ocjenu učeniku koji već ima negativne ocjene iz drugih predmeta koji su bliski ispitivanom što dovodi učenika u frustrirajuću i stresnu situaciju. Isto tako, na učenikovo odgovaranje velik utjecaj imaju njegove sposobnosti izražavanja što sprečava učenike sa slabije razvijenim sposobnosti da dobiju ocjenu koja odgovara njihovom znanju. Čest slučaj je i korištenje ocjene kao disciplinske mjere u svrhu kažnjavanja određenih ponašanja, što profesori i podržavaju (Kapac, 2008). *Ovakav se oblik također odnosi na tradicionalni pristup ocjenjivanju prema kojemu se vjerovalo kako je loša ocjena dobar motiv učenicima da povećaju trud. Danas je zastupljeno mišljenje kako loša ocjena samo ponekad može biti poticajna. Kod učenika koji često dobivaju loše ocjene, takav oblik „kažnjavanja“ pokazuje se kao izrazio nepotican te smanjuje motivaciju učenika i njegovo vjerovanje kako može postići dobre rezultate. Najbolja motivacija učeniku je dobra ocjena i pohvala. Problemi nastaju čim učenici osjećaju kako njihov trud i rad nije adekvatno nagrađen.*

Školski neuspjeh i problemi u ponašanju

Školski uspjeh može se definisati kroz dvije perspektive: unutarnju i vanjsku perspektivu. Vanjska perspektiva se odnosi na akademski uspjeh, odnosno na školske ocjene, a unutarnja perspektiva odnosi se na unutarnji doživljaj djece, to jest na subjektivnu procjenu vlastitog uspjeha. Školski neuspjeh može postati lična bol povezana sa školom. Na temelju vlastitog istraživanja Jedud i Lebedina-Manzoni (2008) ističu kako učenici školski neuspjeh povezuju s negativnim doživljajem škole, povezanim s bježanjem iz škole, negativnim doživljajem učenja te lošim odnosom s profesorima i vršnjacima. Školski neuspjeh može biti i razlog preranog napuštanja škole te odlazak na tržište rada bez dovoljno stečenih znanja i vještina. U istraživanju uzroka školskog uspjeha, odnosno neuspjeha, Brammer (2011) kvalitativnom analizom dobiva podatke u kojima učenici svoj školski uspjeh, kao i neuspjeh, najviše povezuju s profesorima, dok ga značajno manje povezuju sa sobom, roditeljima ili okruženjem. Učenici svoj školski uspjeh vezan za profesore povezuju s ljubaznošću, autoritetom, pravednim ocjenjivanjem, odabirom interesantnih tema za nastavu, kompetentnošću te uvažavanjem učenika. S druge strane, školskom neuspjehu doprinosi *nemotiviranost profesora za učenike, nepravedno ocjenjivanje, nepravedno ponašanje,*

OČEKIVANJA OD SEBE I PROFESORA

Srednja škola bolja od očekivanog, uspjeh bolji od očekivanog, lošiji uspjeh zbog zahtjevnosti škole, odnos i komunikacija s profesorima lošiji od očekivanog, očekivanja većih prava učenika zbog više dobi.

Doživljaj pristupa profesora nastavi sadrži najviše kategorija u odnosu na ostale teme. Dobivene su sljedeće kategorije:

Različite kompetencije profesora za podučavanje, pripremljenost i kompetentnost profesora za nastavu, motivirani profesori motiviraju učenike, korištenje raznovrsnih načina poučavanja motivira učenika, nezainteresiranost nekih profesora za nastavu i učenike, nedovoljna predanost nastavi, nemotivirani profesori demotiviraju učenike, poteškoće u učenju zbog načina predavanja profesora, neusklađenost u prenošenju i traženju znanja, nedostatak ili neprimjereni materijali za učenje, kažnjavanje učenika ispitivanjem, iskorištavanje pozicije moći profesora, prenošenje ličnih problema na nastavu i učenike

Odnos s profesorima uključuje sljedeće kategorije:

reciprocitet u odnosu, arogantno i nezainteresirano ponašanje profesora prema učenicima, profesori se samo pozivaju na svoju moć autoriteta, sklonost profesora pojedinim učenicima važnost poznavanja učenika poimence, mlađi profesori zainteresiraniji.

KARAKTERISTIKE DOBROG PROFESORA

kompetencije u objašnjavanju gradiva, pravednost u ocjenjivanju ravnoteža između zahtjeva profesora i pružanja znanja učenicima, interes za rad i sa slabijim učenicima, sposobnost motiviranja učenika za gradivo, važnost pripremljenosti profesora za predavanje, važnost kvalitetnog predavanja i postupanja profesora prema učenicima, pravednost profesora, komunikativnost i uvažavanje mišljenja učenika ravnopravnost i poštivanje učenika, jednako ponašanje prema svim učenicima.

Ocjenjivanje

kriterij ocjenjivanja nije znanje, nepravedno ocjenjivanje, netransparentnost u ocjenjivanju narušava povjerenje i odnose

DOŽIVLJAJ RAZGOVORA

važnost informiranja profesora o mišljenju učenika, važnost razgovora za učenike, razgovor nema smisla zbog nezainteresiranosti profesora, nedostatak uvida profesora u važnost odnosa s učenicima. Rezultati ove teme ukazuju na zadovoljstvo učenika provedenim razgovorom te potrebom da se uključe i profesori. Iako nalaze smisao razgovora za sebe, smatraju kako on nema značaj za profesore te ponovno ističu nezainteresiranost profesora za učenike i njihove mišljenje kao bitnom problemu u odnosu s profesorima.

Mi njih trebamo poštovati i sve to, jesu oni stariji od nas i jesu, hajmo reći pametniji i to, ali ne mogu biti baš toliko arogantni. Ono, „ja sam profesor, ti meni ne smiješ ništa reći“, ali ono stvarno ima takvih. I to nije uredu. Kad bi se to promijenilo, kad bi imali malo bolji odnos s nama i bi vjerojatno bili bolji. Oni uvijek govore kako su djeca kriva, a zapravo da su oni bolji i mi bi bili bolji. To je sigurno.

Primjer iz naše okoline- slučaj učeničke reakcije

Svoje stavove i mišljenja učenici rijetko ispolje praktičnim putem. Veliku ulogu u tome imaju izgradnja ličnosti i vještina te učeničkih sposobnosti. Kao primjer aktivizma iz naše okoline osvrnut ćemo se na reakciju učenika u Jajcu. Nedavno je došlo do pokušaja osnivanja nove „dvije škole pod jednim krovom“ u Jajcu (Srednjobosanski kanton). Dvije srednje škole u Jajcu izvođe nastavu po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. Navodno reagirajući na diskriminaciju djece bošnjačke nacionalnosti u srednjim školama u Jajcu, u julu 2016. godine, Skupština Srednjobosanskog kantona donijela je odluku o osnivanju još jedne srednje škole. Ta škola izvodila bi nastavu u skladu sa nastavnim planom i programom Srednjobosanskog kantona na bosanskom jeziku, a školske prostorije dijelila bi sa postojećim srednjim školama. To bi dovelo do razdvajanja djece različitih nacionalnosti, te osnivanja prve nove škole ove vrste od 2002. godine. Grupa učenika bošnjačke i hrvatske nacionalnosti pokazala je hrabrost i usprotivila se, te javno osudila odluku, odbacujući stavove političara i tražeći pravo na nastavak zajedničkog obrazovanja. Međunarodna zajednica podržala je njihov stav. Upornost učenika i moralni autoritet koji su pokazali privukao je pažnju medija, i doveo do odustajanja nadležnih vlasti od prvobitne nakane. U ovom trenutku, to pitanje više nije predmet razmatranja, iako je, formalno govoreći, odluka Skupštine Kantona još uvijek na snazi.⁶

Izvištaj PISE 2019. godine

Škola je centralna komponenta svakodnevnog života mnogih mladih ljudi u BiH. Uspješni učenici često smatraju da je školovanje od suštinskog značaja za njihovu buduću dobrobit, a ovaj stav se onda odražava i na njihovo ispunjavanje akademskih ciljeva.

PISA 2018 je mjerila uvjerenja učenika o vrijednosti školovanja i učenja. Upitnik je uključivao pitanja o njihovim stavovima prema školi. PISA je pitala učenike, kad razmišljaju o svojoj školi, u kojoj mjeri se slažu ili ne slažu sa sljedećim izjavama:

Većina učenika koji su radili PISA testove u BiH 2018. godine ima pozitivne stavove o školi i onome šta su naučili. U BiH je prilično visok procent onih koji su se potpuno složili ili složili sa stavovima o važnosti truda u školi općenito, o važnosti truda u školi za upis na dobar fakultet ili da ih je škola naučila stvari koje bi mogle biti korisne na radnom mjestu. Oko 86% učenika vjeruje da je važno ulagati veliki trud u školi te ih isto toliko (86%) smatra da veliki trud u školi doprinosi pronalasku boljeg posla, kao i da osigurava upis na fakultet. Samo oko 5% učenika se ne slaže sa svim navedenim izjavama.

U BiH djevojčice općenito imaju pozitivnije mišljenje o školi. Oko 89% djevojčica smatra da veliki trud u školi omogućava u budućnosti dobar posao, dok oko 82% dječaka ima takvo mišljenje. Oko 91% djevojčica vjeruje da je važno ulagati trud u svoje školovanje, a čak 93% izjavljuje da veliki trud u školi osigurava upis na dobar fakultet. S druge strane, dječaci nešto niže procjenjuju ove stavove: oko 81% njih smatra da je važan trud u školi, a 83% vjeruje da će zalaganjem u školi imati bolje mogućnosti za nastavak školovanja na dobrom fakultetu. Učenici iz različitih socio-ekonomskih sredina obično imaju različit stav prema školovanju i trudu u školi.

Da li su učenici koji su bolji u školi zadovoljniji svojim životom? Školski rad predstavlja jednu od glavnih životnih aktivnosti za 15-godišnje učenike, stoga se od učenika s visokim

⁶ „Dvije škole pod jednim krovom“ novembar 2018 OSCE str.14

postignućima može očekivati da imaju izražen osjećaj za bolja postignuća i pozitivniji pogled na život.

Adolescencija je doba kada učenici počinju ozbiljno razmišljati o svojoj budućnosti, kada njihove težnje postaju više usklađene s njihovim interesima, sposobnostima i mogućnostima koje su im na raspolaganju i kada njihova slika samih sebe potpada pod uticaj vršnjaka i odraslih u njihovom okruženju. Očekivanje 15-godišnjeg učenika da će učestvovati u visokom obrazovanju nije garancija da će isti taj učenik, u stvari, nastaviti daljnje obrazovanje. Očekivanja daljnjeg obrazovanja se zasnivaju na procjeni učenika o troškovima i prednostima ulaganja u obrazovanje. Adolescenti često dovode u pitanje vlastita mišljenja o svojoj budućnosti i mijenjaju svoje težnje i očekivanja. Faktori koji oblikuju uenička očekivanja uključuju uticaj osoba bliskih samom učeniku, kao što su njihovi vršnjaci, članovi porodice i nastavnici, dotadašnja akademska postignuća, stepen selektivnosti univerziteta, direktni finansijski i oportunitetni troškovi učestvovanja u visokom obrazovanju, povrat koristi različitih izbora te rigidnost obrazovnih sistema, što može ograničiti pristup nekim obrazovnim mogućnostima samo onim učenicima koji su slijedili određeni put kroz sisteme.

PISA 2018 od učenika je tražila da navedu koji nivo obrazovanja očekuju da završe. Isto pitanje postavljeno je i 2003. godine, kao i učenicima u grupi zemalja i ekonomija koje su učestvovala u opcionom PISA obrazovnom istraživanju o karijeri 2009. godine.

U svim OECD zemljama, 56% učenika je izjavilo da očekuju da završe studij na univerzitetu U BiH je najviše 15-godišnjih učenika, njih čak 53%, izrazilo želju da stekne fakultetsku diplomu.⁷ Oko 23% učenika smatra da će najviši nivo njihovog obrazovanja

biti završetak četverogodišnjeg obrazovanja. Vrlo mali broj učenika, nešto više od 1%, smatra da će najviši nivo njihovog obrazovanja biti završetak srednjeg stručnog obrazovanja.

Tokom 2018. godine u BiH, ali i u svim zemljama i ekonomijama, učenici u ugroženom položaju su s mnogo manje vjerovatnoće od privilegovanih učenika očekivali da steknu fakultetsku diplomu. Nedostatak finansijskih resursa, ali i uzora, mogu potkopati težnje ugroženih učenika u BiH, što ima negativne posljedice po trud koji ulažu u školi. U BiH, razlika između privilegovanih i ugroženih učenika, odnosno njihovih očekivanja da će završiti univerzitetko obrazovanje iznosi 32 procenta. Za učenike koji ne namjeravaju nastaviti

dalje od srednjeg obrazovanja mnogo je interesantnije da steknu svjedocanstvo o završetku gimnazije, odnosno čak 40% učenika nepovoljnog socio-ekonomskog statusa izražava takvu želju. Čak 62% djevojčica u BiH želi da im najviši nivo obrazovanja bude univerzitetko obrazovanje, dok to isto želi manje od polovine dječaka, njih 44%.

U BiH učenici visokih postignuća češće nego učenici niskih postignuća izjavljuju da očekuju univerzitetku diplomu. Promocija visokih očekivanja za daljnje obrazovanje među najuspješnijim učenicima posebno je važna, jer su to učenici koji će najvjerovatnije uspjeti u visokom obrazovanju. Međutim, učenici na svim nivoima znanja trebaju dobiti sugestije kako bi razvili realno razumijevanje zahtjeva visokog obrazovanja i šta bi oni trebali uraditi da bi ih ispunili.

Zaključak

Istražujući temu „Stavovi i mišljenje učenika o svom položaju u školi“ došli smo do zanimljivih zaključaka. Učenici preko zakonskih pravnih regulativa imaju uređen prostor za djelovanje i otvorene su im različite mogućnosti. U tranzicijskom društvu gdje demokratski

⁷ PISA izvještaj za BiH, Agencija za osnovno i srednje obrazovanje, 2019 str. 81-86

alati nisu odnjevovani kod starijih ne čudi ni letargija niti nezainteresiranost mladih za inicijativom i djelovanjem. Veliki je napredak što smo uočili na primjeru indikatora istraživanja na primjeru škole iz Žepča da su učenici u prilici identificirati svoj položaj, ali i različite nepravilne forme u društvu. Kroz djelovanje i udruživanje posebno preko vijeća učenika mi u Busovači primjećujemo izvjesno buđenje i entuzijazam novih generacija. Medijski smo primijetili odjek slučaja iz Jajca kako mladi djeluju i na političke odredbe. Kao zaključnu tezu ovog kratkog osvrtla iznijeli bismo stav da se samo kroz međusobno poštivanje, uvažavanje, identifikaciju moralnih vrijednosti uzora i autorieta mogu odgojiti pozitivni stavovi i revolucionarne promjene u učenikom položaju.

Izvištaj PISE nam je pokazao da učenici imaju pozitivne stavove o školi i njenom značaju u njihovim planovima za budućnost. Nažalost opći rezultati ovog međunarodnog istraživanja pokazali su i ništavnost sistema koji nije unaprijeđen i ne pruža učenicima odgovore na njihove moguće ciljeve u životu. Evidentno je da veliki procenat učenika očekuje mogućnost da na svom obrazovnom putu dodje do fakultetske diplome. Međutim, socijalno-ekonomske prilike utiču na ostvarenje tih ciljeva.

Primjena je i rodna razlika u stavovima učenika o njihovoj budućnosti koji su često nametnuti od kontaminirane sredine. Tako se očekuje od djevojaka da bolje uče, lakše završe fakultet, ali neki „ženski“, manje plaćen i daleko od tehnologije i poslova rezervisanih za suprotni pol.

Očekivati je da će se u narednom periodu posvetiti reformama obrazovnog sistema koji će unaprijediti položaj mladih i omogućiti im kompetitivnost na zahtjevnom kapitalističkom globalnom tržištu.

LITERATURA

- „Zakon o srednjoj školi“ Službene novine SBK broj 11/01.
- „Specijalni izvištaj o participaciji djece i odraslih u interesu djece u školama“ Institucija ombudsmena za ljudska prava u BiH, 2010
- „Prava učenika“ SHL Fojnica 2007
- „Psihologija učenja i nastave“ Andrić, V., Čudina-Obradović, M. (2006). Školska knjiga. Zagreb.
- „Stavovi studenata i učitelja o razrednom ozračju kao prediktoru kvalitete nastave u osnovnoj školi“ Pedagogijska istraživanja. Anđić, A., Pejić Papak, P., Vidulin-Orbanić, S. (2010): 7(1). 67-83.
- „Prvi dječiji izvištaj o stanju prava djece u BiH OSCE
- „Škola kao zajednica odrastanja“ Pedagogijska istraživanja. Buljubašić-Kuzmanović, V. (2012): 9(1-2). 43-57.
- „Razlozi i odrednice ranog napuštanja školovanja“ Društvena istraživanja Ferić, I., Milas, G., Rihtar, S. (2010):. 4-5(108-109). 621-642.
- „Interakcija nastavnik-učenik: Teorije i mjerenje“ Psihologijske teme. Šimić Šašić, S. (2011): 20 (2). 233-260.
- „Školska klima i sukobi u školi“ Sociologija i prostor Puzić, S., Baranović, B., Doolan, K. (2011):. 191(3). 335-358.
- „Doživljaj ocjena i ocjenjivanja iz perspektive učenika“ Kavić, K. (2015): Odsjek za poremećaje u ponašanju. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Sveučilište u Zagrebu.
- „Studija o mladima u Bosni i Hercegovini“ J. Žiga, L. Turčilo, A. Osmić, S. Bašić, N. Džananović Mirasčija, D. Kapidžić, J. Brkić Šmigoc,

Sarajevo, 2015.

- „Varanje u srednjim školama u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini“ Društvena istraživanja, Zagreb, god.18(2009), br.6 str 999-1022, S. Šimić Šašić, M. Klarin Sveučilište u Zadru, Zadar
- „Dvije škole pod jednim krovom“ novembar 2018 OSCE
- Participacija mladih pod lupom, grupa autora, Jugoslovenski Centar za prava djeteta, Beograd 1999,
- www.ombudsmen.gov.ba
- PISA izvještaj za BiH, Agencija za osnovno i srednje obrazovanje, 2019
- „Participacija se uči“ Ombudsmen Republike Srpske i
Save the Children Norway, Banjaluka, 2005

Emir Klarić

30.11.2021.

GRP 2020/21.

9)2

DIREKTOR ŞİKOLE

Individualno stručno usavršavanje nastavnika obuhvata:

1. praćenje odgovarajuće stručne literature, časopisa i listova (Naša škola, Didaktički putokazi, Civitas itd.);
2. pripremiti jednu temu koja će se u saradnji sa direktorom i pedagogom prezentirati na Nastavničkom vijeću, stručnom aktivu, roditeljskom sastanku ili ČOZ-u. O izvršenju ove obaveze profesori su dužni na kraju svakog polugodišta dostaviti pismeni izvještaj (na posebnom obrascu o izvršavanju ove obaveze);
3. obavljanje konsultacija i međusobne razmjene iskustva i mišljenja putem stručnih aktivna (o održanom sastanku stručnog aktivna rukovodilac aktivna podnosi kraći izvještaj);
4. izvođenje oglednih časova sa inovacijama.

Profesori kod kojih je 40-časovnom radnom sedmicom predviđeno uvođenje inovacija u nastavnu praksu, u ovoj školskoj godini obavezni su održati ogledni čas pred stručnim aktivom i drugim profesorima škole koji tom času prisustvuju, a po rasporedu koji će biti urađen u dogovoru s profesorima. O održanom času na sjednicama Nastavničkog vijeća dat će se mišljenje. Profesor koji održava ogledni čas obavezan je da isti najavi pedagogici Škole 10 dana prije održavanja. Najava treba biti u pismenoj formi i sadržati: naziv nastavne jedinice, vrijeme i sat (po rasporedu sati), razred i odjeljenje.

Kolektivno stručno usavršavanje nastavnika obuhvata:

- prisustvo oglednim časovima;
- aktivno učešće u radu stručnih organa škole (Aktiva, Odjeljenjskog vijeća i Nastavničkog vijeća);
- učešće na savjetovanjima, seminarima, stručnim ekskurzijama i sl.

PLAN STRUČNOG USAVRŠAVANJA NASTAVNIKA

Tabela 7.7.

RED.BR.	IME I PREZIME	TEMA	NAČIN I VRIJEME REALIZACIJE
1.	Buljina Amer	Učenje u okolnostima pandemije Covid-19	ČOZ- 1. RAZRED 1. polugodište
2.	Musić Emmina	Slavovi i mišljenje učenika o svom položaju u školi	Općeobrazovni aktiv- društ.gr.pred. 1. polugodište
3.	Mešanović Emrah	Google učionica kao alat za organizaciju nastave na daljinu	Nastavničko vijeće ZIMSKI RASPUST
4.	Orlić Aldijana	Uticaj online škole na mentalno zdravlje adolescenata	Aktiv ekon. gr. predmeta 2. polugodište

Temu u pisanoj formi ili na mail, prije realizacije dostaviti pedagogici škole. Realizacija stručnog usavršavanja može biti i online, putem viber grupa ili video konferencijom (Zoom, Meet, Skype i sl.)

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Individualno stručno usavršavanje

Stavovi i mišljenje učenika o svom položaju u školi

Musić Emina

Novembar, 2021.

Emina Musić

2. SIEDNICA ĆE SE ODRŽATI U PETAK, 09.06.2017. GODINE SA POČETKOM U 14.00 SATI U PROSTORIJAMA ŠKOLE U BUSOVAČI.

ZA ŠIBENIČKI PREDLAŽIM SLJEDEĆI

2. Identifikacija zapisa i rezultata studija i izdvojenje sa prethodne stranice;

Studija usavršavanje menadžera Mladé Emílie: "Zastupljenost dopadljivosti među osobama s obiljem na dobru i lošu stranu;

3. Odbor ima savetodavna i stručna jedinstva u okviru komisija o odgojnim materijalima, savetodavne komisije u pitanjima nastavnika i odgoja.

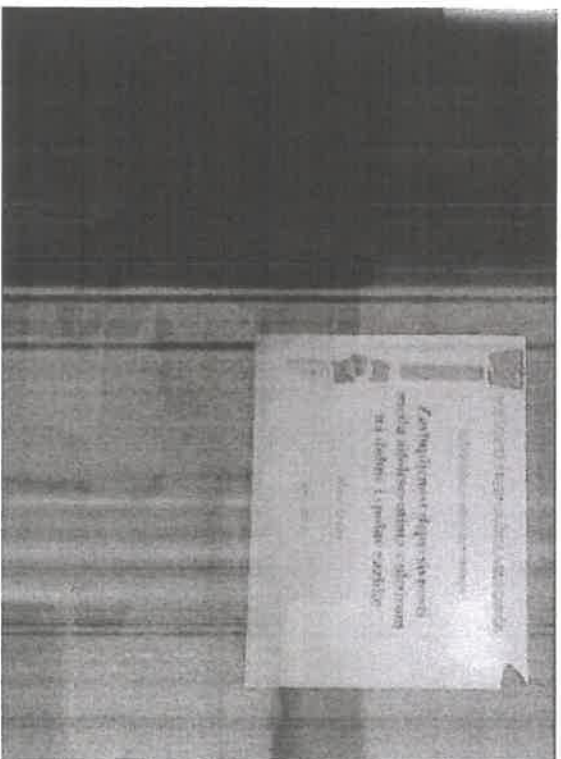
Hydrobia ulitica

DIREKTOR

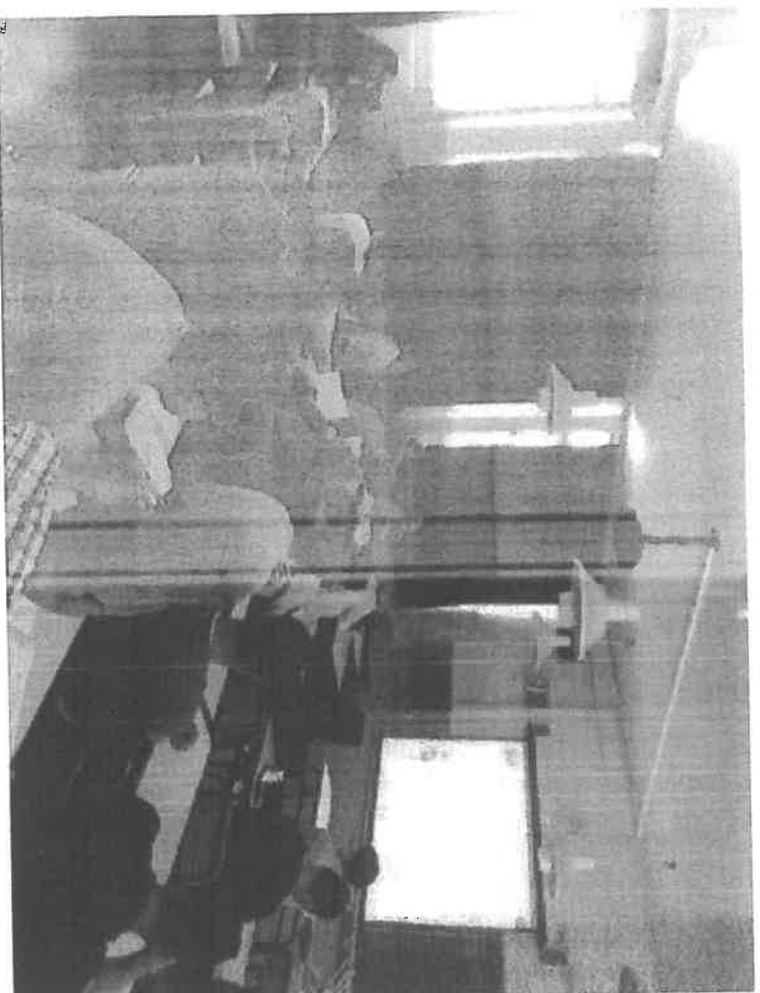
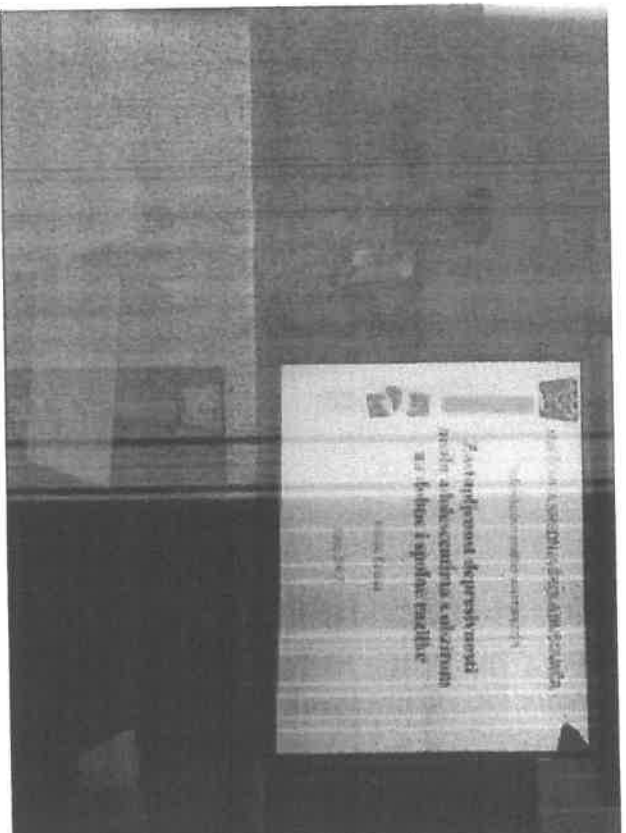
(Admiral Modare)

Realizacija istraživanja i evaluacija teme na Nastavničkom vijeću

Q3

Nastavničko vijeće i realizacija teme

Nastavničko vijeće i realizacija teme

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Individualno stručno usavršavanje

***Zastupljenost depresivnosti među
adolescentima s obzirom na dobne i spolne
razlike***

Musić Emina

Juni, 2017.

Uvod

Pojam depresivnosti

Depresija je stara koliko i čovječanstvo. Ubraja se u najstarije opisane bolesti, ali i najčešće psihičke poremećaje. Samo ime depresija dolazi od latinske riječi depressum, a znači potištenost. Depresija je poremećaj raspoloženja kojeg karakterizira skup raznih vrsta simptoma: kognitivnih (negativne misli i očekivanja, ponekad i misli samoubojstva, pad koncentracije, neodlučnost, samokritičnost, beznadnost), ponašajnih (manjak aktivnosti, povlačenje), tjelesnih (gubitak apetita ili pretjerani apetit, nesanica), afektivnih (osjećaji: žalost, krivnja, anksioznost) i motivacijskih (gubitak interesa, tromost, sve je napor, odgađanje) koji svi skupa mogu, manje ili više sniziti stepen raspoloženja, ugrožavajući funkcioniranje pojedinca, odnosno njegovu sposobnost prilagodbe životu društva (Hotujac, 2006.). Naime sve do 70-tih godina prošlog stoljeća dominantno stajalište bilo je da djeca ne mogu biti depresivna ili pak, ako se depresija i javi u djetinjstvu i adolescenciji, da će to biti u

jednom zamaskiranom obliku. Razvoj kliničke psihologije djetinjstva i adolescencije, te sve utjecajnije paradigme u okviru razvojne psihologije i psihopatologije uticale su i na promjenu dotadašnjeg stajališta. Danas se dob nastupa depresije ponije prema mlađoj dobi te se javlja u širokom rasponu simptoma. Simptomi mogu varirati od blagih raspoloženja tuge do teških poremećaja. Mogu trajati od nekoliko dana do nekoliko godina, javljajući se samostalno ili istovremeno sa simptomima drugih poremećaja. Češće se simptomi javljaju kao reakcija na neki stresni događaj, ali se mogu javiti i bez vanjskog povoda. Često se depresija ne smatra bolešću nego prolaznom slabosti, nedostatkom samopouzdanja i osjećajem manje vrijednosti koji se jakim voljom može prevladati. Takav stav okoline navodi bolesnika da se osjeća lošije. Kada se depresija javi u djetinjstvu i adolescenciji, to je vrlo neugodno iskustvo kako za mladu osobu tako i za članove njene porodice.

Obzirom na aktuelnost teme mi smo u ovom radu definisali jasne ciljeve koje ćemo se potruditi da ispunimo. Prije svega želimo čitaoca uputiti u osnovnu terminologiju, simptomatiju depresivnosti. U Mješovitoj srednjoj školi Busovača provedena je anketa koju su popunili učenici nižih i viših razreda čijom analizom ćemo pokušati pojmiti stanje depresivnosti u našoj školi. Nadamo se da ćemo svoje naznačene ciljeve uspjeti realizirati.

Ako simptomi traju kraće od dvije nedjelje, govorimo o kratkotrajnoj depresivnoj epizodi koja može biti prolazna reakcija na stres, sastavnica premenstrualnog disforičnog poremećaja ili pojavi oblik ponavljajućeg kratkog depresivnog poremećaja.

Ako su prisutna 2 zajednička i 2 ostala depresivna simptoma radi se o blagoj depresivnoj epizodi. Ako su prisutna 2 zajednička i 3-4 ostala simptoma, riječ je o umjereno izraženoj depresivnoj epizodi a kada su prisutna sva 3 zajednička i najmanje 5-6 ostalih simptoma to je teška depresivna epizoda. Kada su prisutni vitalni simptomi (gubitak interesa, živote radosti i zadovoljstva), nedostatak reaktivnosti na okolinu i događaje, rano buđenje dva ili više sati ranije od uobičajenog, jutarnje pogoršanje raspoloženja, objektivni znaci psihomotorne otkočenosti ili zakoočenosti i usporenosti, značajan gubitak apetita, gubitak težine više od 5% u mjesec dana, izraženo smanjenje libida, radi se o depresivnoj epizodi sa somatskim sindromom. Ako je prisutna prejerana potreba za spavanjem (hipersomnija) ili pojačan apetit, obično želja za slatkim govori se o tzv. atipičnoj depresivnoj epizodi. Ako kliničkom slikom dominira izražena psihomotorna otkočenost i nemir radi se o tzv. burnoj ili agitiranoj depresivnoj epizodi, za razliku od tzv. tihe ili inhibirane depresivne epizode.

Katkada u kliničkoj slici dominira poremećaj apetita i prehrane, pa razlikujemo hipofagičnu ili anoreksičnu depresivnu epizodu koja je praćena velikim gubitkom na težini od hipertagične ili bulimične depresivne epizode koja je povezana s pretišću. Kada su prisutne sunanute ideje i halucijacije s negativnim sadržajem za bolesnika govorimo o psihotičnoj depresivnoj epizodi. (Jakovljević, 2013). Uzroci nastanka bolesti su najčešće kombinacija bioloških, genetskih i psihofizičkih činioca, načelno kombinacija endogenih i egzogenih faktora. Biološki faktori koji su povezani sa depresijom su: neurohemijska etiologija (snižena aktivnost biogenih amina - noradrenalin, serotonin i dopamin), hormonska etiologija (u depresiji dolazi do smanjenog otpuštanja hormona rasta, TSH, luteinizirajućeg hormona i folikulostimulirajućeg hormona) i genetska etiologija (uz jednog roditelja sa velikim depresivnim poremećajem rizik od poremećaja raspoloženja kod djeteta je 10-13%) (Kaplan , 1998). U psihosocijalnim etiološkim faktorima dominiraju objašnjenja psihoanalitičke i kognitivne teorije.

Prema psihoanalitičkoj teoriji depresija se tumači simboličkim ili stvarnim gubitkom voljene osobe ili objekta što se doživljava kao odbacivanje, a prema kognitivnoj teoriji depresija se tumači prisutnošću kognitivne trijade koju čine:

1. negativno viđenje samog sebe („stvari su loše jer ja sam loš“);
2. Negativna interpretacija događaja („sve je oduvijek bilo loše“);
3. negativistički pogled na budućnost (očekivanje neuspjeha).

Među ostale etiološki faktore ubrajamo: teško djetinjstvo sa zlostavljanjem (psihičko, fizičko, seksualno), rani gubitak roditelja, pritisci porodice i na poslu, gubici (partner, posao...), suočenje sa somatskom bolešću ili invaliditetom, osobine ličnosti (anankastični, ovisni tip ličnosti), nedostatak podrške okoline, siromaštvo, samci (neuda/neoženjeni, rastavljeni), alkohol (depresor CNS-a); upotreba psihoaktivnih supstanci i sl. (Kaplan, 1998).

Kod diferencijalne dijagnoze razmišlja se o: poremećajima raspoloženja zbog opšteg zdravstvenog stanja (npr. tumor na mozgu, metaboličke bolesti, HIV, Cushingovsy i sl), shizofreniji, shizoafektivnom poremećaju-depresivnog tipa, bipolarnom afektivnom poremećaju - sadašnja epizoda depresivna, poremećaju

Depresija u djece i adolescenata

Depresija u djece i adolescenata danas predstavlja jedan od velikih problema u psihodijagnostici. Naime, radi se o izuzetno heterogenoj kliničkoj slici koja ovisi o funkciji sazrijevanja. U adolescenciji simptomatologija postaje sličnija onoj u odraslih (Kocijan-Hercigonja, 2004.). Adolescenti često imaju smetnje ponašanja i asocijalno ponašanje, zlorabe psihoaktivne tvari, promiskuitetni su te slabije brinu o osobnoj higijeni. Pojačano su osjetljivi na odbacivanje od strane drugih (Kaplan i Sadock 1998.).

U adolescentima se javlja osjećaj samoe, ljutnje i bespomoćnosti te razočaranje u roditelje i vršnjake koji ih ne razumiju. Javlja se potreba da se ode od kuće, odbija se sudjelovati u porodičnim aktivnostima (Vulić-Prtorić, 2004.).

Odnosi u porodicama mladih s depresijom često su opterećeni konfliktima, maltretiranjem, odbacivanjem, problemima u komunikaciji i manjkom emocionalne podrške (Begovac i sur., 2009.). Nadalje, simptomi i učestalost istih se razlikuju među djeca i djevojčicama iste dobi. Simptomi u dječjoj dobi se javljaju pojednako i u djeca i u djevojčica, a u adolescenciji su dva puta zastupljeniji u djevojčica. Smatra se da je to posljedica bioloških, socijalnih (povećana i školska očekivanja, veća mogućnost izloženosti 3 negativnim stresorima) te psiholoških i kognitivnih (povećana autonomija) faktora.

Djevojčice su sklonije probleme rješavati na introspektivan način te su podložnije većem pritisku okoline. Ranije ulaze u pubertet sa svim psihosocijalnim posljedicama koje nosi to burno razdoblje (Nikolić i Marangunić, 2004.).

U doba puberteta i adolescencije djevojke proživljavaju probleme s vlastitim sazrijevanjem te je kod njih ponekad teško razlikovati uobičajeno loše raspoloženje od depresivnog raspoloženja (Vulić-Prtorić, 2004.). Stoga je bitna karakteristika pristupa ovom problemu, utvrđivanje spolnih i dobnih razlika u izražavanju, učestalosti i intenzitetu pojedinih simptoma.

Epidemiologija

Istraživanja i opisi kliničke slike depresije u djece i adolescenata do danas su prošla dug put. Nekada se smatralo da se depresija ne može javiti kod djece ili se javlja u zamaskiranom obliku kao ispadi bijesa, nemir, agresivnost i sl. Napretkom u medicini 80.-ih godina je opisana klinička slika depresije u djece pomoću kriterija za odrasle te na taj način postala sastavni dio klasifikacijskih sistema (Vulić-Prtorić, 2004.). U važećim sistemima (MKB-10 i DSM-5) navode se specifičnosti za djecu i adolescente. Simptomi depresije u djece i adolescenata slični su onima u odraslih osoba. Mogu se podijeliti u 4 osnovne skupine: emocionalnu, tjelesnu, kognitivnu i bihevioralnu grupu simptoma.

Emocionalni simptomi

Najčešće opisivani simptomi depresije su disforija i anhedonija. Disforija je negativno raspoloženje koje je često povezano s osjećajem manje vrijednosti. Anhedonija je gubitak uživanja u aktivnostima u kojima je osoba do tada uživala. Disforija i anhedonija se

smatraju specifičnim simptomima za dijagnozu depresije u djece i adolescenata. Duboka žalost je također obilježje depresije i često je prisutna u djece predškolske dobi i adolescenata (Vulić-Prtorić, 2004.). Uz žalost se često javljaju i simptomi iritabilnosti, razdražljivosti i ljutnje. Depresivna djeca su skloni usmjeravanju ljutnje prema sebi ili neprikladnim objektima.

Potisnuta ljutnja povezana je s beznađnošću, a to predstavlja upozorenje za suicidalno ponašanje (Vulić-Prtorić, 2004.).

Osjećaj krivnje karakterističan je za razdoblje prepuberteta te se prema nekim autorima smatra specifičnim simptomom za djecu iznad 11 godina (Vulić-Prtorić, 2004.).

Nesklad između nerealne i idealne slike o sebi pojačava ovaj osjećaj. Depresivna djeca vrlo često pokazuju i simptome anksioznosti: prejeranu zabrinutost, preokupaciju prošlim neuspjesima i separacijske probleme (Vulić-Prtorić, 2004.).

Tjelesni simptomi

Tjelesni simptomi depresije su poremećaji različitih tjelesnih funkcija: promjene apetita, smetnje spavanja, glavobolje, umor i sl. (Nikolić i Marangunic, 2004.). Tjelesni su simptomi u većini slučajeva dio i drugih psihičkih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji. Pritužbe vezane za tjelesnu simptomatologiju su uobičajene u depresiji, ali nisu specifične za dijagnozu (Vulić-Prtorić, 2004.).

Kognitivni simptomi

Od kognitivnih simptoma javljaju se teškoće u koncentriranju i ispunjavanju školskih obaveza, samookrivljavanje i nisko samopoštovanje (Vulić-Prtorić, 2004.).

Najčešće prvi simptomi koji privuku pažnju su vezani za funkcioniranje u školi i ponašanje s vršnjacima i nastavnicima. Upravo oni mogu upozoriti na depresivne procese. Depresija negativno djeluje na školski uspjeh, a to povećava osjećaj depresivnosti. Djeca imaju slabiji uspjeh i poteškoće u učenju koje se ne povezuju s njihovim intelektualnim funkcioniranjem (Vulić-Prtorić, 2004.).

Slab uspjeh u školi negativno djeluje na sliku o sebi. Depresivna djeca opisuju sebe, svijet oko sebe i budućnost negativno te ja taj simptom karakterističan za razdoblje od 8 do 13 godine (Vulić-Prtorić, 2004.). Doživljavaju da ih njihova okolina ne podržava, kritizira te da se prema njima odnosi neprijateljski. Depresivna djeca i adolescenti imaju sniženo samopoštovanje, nisko vrednuju sebe, imaju negativnu sliku sebe, svog izgleda i ponašanja.

Nisko samopoštovanje je najčešći simptom depresije u djetinjstvu te se povezuje sa suicidalnim mislima i pokušajima suicida u adolescenciji (Vulić-Prtorić, 2004.). Simptomi bespomoćnosti javljaju se u situacijama kada dijete nema kontrolu nad događajima i kada očekuje da ju neće imati niti u buduću (Vulić-Prtorić, 2004.). Radi se o vrlo neugodnom osjećaju za dijete koje može dovesti do potpune apatije. Karakteristično se javlja u mlađe djece kada kritiziranje onoga što dijete radi dovodi do bespomoćnosti.

Može se javiti i kao reakcija na izrazito stresne situacije u životu djeteta. Naime, uslijed učestalih hospitalizacija i gubitka kontrole i nade može se javiti ekstremni oblik bespomoćnosti sindrom pervazivnog odbijanja (Vuilić-Prtorić, 2004.).

Bihevioralni simptomi

Na planu ponašanja najuočljivije su promjene poput nemira (nesposobnost da mirno sjedi, čupkanje odjeće) i psihomotoričke usporenosti (usporen govor, usporeni pokreti) (Nikolić i Marangunić, 2004.). Uočava se gubitak zanimanja za hobije i druge aktivnosti u kojima je dijete prije uživalo. Ako se dijete i nastavi baviti tim aktivnostima čini to s uočljivim gubitkom zanimanja. Stalno se žali na umor i svakodnevne obaveze mu predstavljaju napor. Ove promjene često utječu na djetetovo funkcioniranje u školi. Na planu socijalnog funkcioniranja roditelji i nastavnici primijete da se dijete povlači, da više nije omiljeno među vršnjacima ili da je odbačeno od strane prijatelja. Često se javljaju napadaji bijesa i agresivno ponašanje u obliku acting out ponašanja te se još pogoršava osjećaj depresivnosti (Vuilić-Prtorić, 2004.).

Negativna iskustva s vršnjacima uzrokuju sumnju i nesigurnost u sebe i vlastite sposobnosti te dovode do još većeg socijalnog povlačenja i manjka samopoštovanja i pogoršavanja simptoma depresije. Socijalno povlačenje ima bitnu ulogu u razvoju, ali i u održavanju depresije. Depresivni simptomi se održavaju upravo zahvaljujući negativnim reakcijama okoline.

Klasifikacija depresije

Kroz historiju su se poremećaji u djetinjstvu i adolescenciji zanemarivali. Razvoju ovog područja su pridonijele promjene u najčešće korištenim klasifikacijskim sistemima: MKB-10 i DSM-5. U skladu s tim promjenama razvijeni su dijagnostički intervjui i skale za procjenu intenziteta simptoma za roditelje, nastavnike i djecu te su se pokazale kao pouzdani instrumenti za psihodiagnostičku procjenu. Depresivne poremećaje je moguće razlikovati prema broju simptoma, trajanju simptoma i stepenu teškoća koje ti simptomi uzrokuju na planu svakodnevnog funkcioniranja. Kada se sponinju depresivni poremećaji u djece i adolescenata najčešće se opisuju 3 grupe poremećaja : veliki depresivni poremećaj, distimija i bipolarni poremećaj. Veliki depresivni poremećaj, VDP Ranije poznat kao unipolarna depresija. Prema DSM-5 svrstava se u poglavlje „Depresivni poremećaji“. Obilježen je jednom ili više velikih depresivnih epizoda u trajanju od najmanje 2 mjeseca. Naime, radi se o relativno teškom akutnom obliku depresije. Može se javiti kao jedna epizoda ili u ponavljajućem obliku. Prema kriterijima DSM-5 za VDP pet (ili više) sljedećih simptoma mora biti prisutno tokom kontinuiranoga barem jedan od prva dva nabrojena simptoma, a to su simptomi depresivnog raspoloženja ili gubitka interesa ili zadovoljstva u svim ili gotovo svim aktivnostima, uz još neke od dole navedenih simptoma:

1. depresivno raspoloženje, na koje upućuje subjektivno izvišće (tj. osjećaj tuge ili praznine) ili zapožanje drugih (tj. tužan ili uplakao izgled)

2. uočljivo smanjenje interesa ili zadovoljstva u svim ili gotovo svim aktivnostima (na što upućuje subjektivno izvješće ili zapažanja drugih)
3. značajan gubitak težine bez poduzimanja dijeta ili dobiak težine (tj. promjena u tjelesnoj težini više od 5% u mjesec dana) ili smanjenje ili povećanje apetita (u djece treba razmotriti neuspjeh u dobivanju očekivane težine)
4. nesanica ili previše spavanja
5. psihomotorna ubrzanost ili usporenost (koje zapažaju drugi, a ne samo subjektivni osjećaji nemira ili usporenosti)
6. umor ili gubitak energije
7. osjećaj bezvrijednosti ili jaka ili neodgovarajuća krivnja (koja može biti sumanuta), a ne samo samopredbacivanje ili krivnja zbog bolesti
8. smanjena mogućnost razmišljanja ili koncentracije, ili neodlučnost (bilo iz subjektivnog izvješća ili zapažanja drugih)
9. povratne misli o smrti (ne samo strah od umiranja), povratna suicidalna ideja bez specifičnog plana ili suicidalni pokušaj ili specifični plan za izvršenje suicida.

Da bi se postavila dijagnostika klinički značajne depresije djece moraju imati 5 od 9 nabrojanih simptoma do stepena koji značajno ometa njihovo funkcioniranje barem dvije sedmice za redom.

Premda ne moraju biti jedan od kriterija za depresiju u djece i adolescenata, česti su i fizički simptomi kao glavobolja i oko 10% djece koja su depresivna imaju jaku glavobolju barem jedanput mjesečno, a čak 40% djevojčica s depresijom ima jaku glavobolju.

Najčešće kliničke slike depresije u djece i adolescenata:

A. ČISTA DEPRESIJA

U ovom obliku depresije dijete koje nema drugih psihijatrijskih problema iznenada postane depresivno, nekada zbog malog ili bez ikakvog vanjskoga razloga. Ponekad prvi simptom može biti poremećeno spavanje. Žali se na slab apetit, nema snage, boji se svega, misli da je život beznađan, ne može se skoncentrirati, slabijih društvenih aktivnosti, često vrlo razdražljivo i nemirno.

B. DISTIMIJA

Ona je blaža depresija koja nekada traje godinama. Djeca i adolescenti s distimijom često su veća tako dugo depresivna da se i ne mogu sjetiti kako izgleda ne biti depresivan. Ljudi obično misle da je to dio njihove osobnosti. Tipično su razdražljivi, teško im je

udovoljiti, sa skoro svim su nezadovoljni. Obično imaju manje problema sa spavanjem i tekom nego djeca sa velikom depresijom.

Da bi se dijagnosticirala distimija dijete ili adolescent mora biti depresivno ili razdražljivo barem kroz jednu godinu sa barem s 2 od sljedećih simptoma:

1. slab apetit ili prejedanje
2. insomnija ili pretjerano spavanje
3. snižena energija ili umor
4. nisko samopoštovanje
5. slaba koncentracija ili donošenje odluke
6. osjećaj bespomoćnosti

Djeca sa distimijom često još uživaju u nekim aktivnostima. Ipak ona su pod velikom rizikom da razviju veliki depresivni poremećaj. Čak preko 70% djece sa distimijom postanu jako depresivna, a u 12% javlja se manično depresivni poremećaj. Distimija se češće javlja nego se od nje oporavlja. Duga epizoda distimije može djetetu otežati život čak više nego kratka epizoda jake depresije.

C. DVOSTRUKA DEPRESIJA

Mnoga djeca sa distimijom razvit će epizode velikog depresivnog poremećaja. Kada do toga dođe ozbiljnije su epizode depresije sa distimijom. Bolest traje duže, žešća je, više je onesposobljavajuća i može dovesti do češćih pokušaja suicida.

D. PSIHOTIČNA DEPRESIJA

Neka će djeca razviti znakove psihoze zajedno sa depresijom. Dijete može imati i halucinacije, može imati i paranooidne interpretacije, razviti vrlo bizarne i neobične ideje. Psihotična depresija je najozbiljniji tip depresije ali i najrjeđi.

E. KOMORBIDNA DEPRESIJA

Vrlo je uobičajno da osoba s depresijom ima još neki drugi psihijatrijski poremećaj. U takvoj situaciji dijete ili adolescent ima neku drugu, od prije postojeću psihijatrijsku bolest i tada postane depresivno. Epizode se dešavaju zajedno s drugim poremećajem tako da dijete istovremeno pokazuje znakove dva ili tri psihijatrijska poremećaja. 50% djece ima u komorbiditetu s depresijom poremećaj u ponašanju ili opozicijsko prkosni poremećaj, 40% djece sa depresijom ima anksiozni poremećaj i 25% djece ima i poremećaj pažnje.

F. BIPOLARNA DEPRESIJA

U ovom slučaju djeca i adolescenti imaju epizode depresije, epizode dobrog stanja i epizode manije. Neka djeca mogu istovremeno biti depresivna i manična.

G. SEZONSKI AFEKTIVNI POREMEĆAJ

Neka djeca i adolescenti imaju depresiju samo jednom godišnje, obično zimi. Počinje se pogoršavati u kasnom oktobru i dostiže vrhunac u januaru. Do marta se obično povlači. Oko 3 do 4% školske djece ima sezonski afektivni poremećaj.

Prevalencija depresije u predškolskoj dobi je oko 0.9 %, u školskoj dobi 1.9 %, u adolescentnoj dobi oko 4.7 do u psihijatrijskoj populaciji i do 40 %.

U mnogim slučajevima depresija relativno brzo iščezne, oko 90 % nestaje unutar godinu dana, i ponekad bez primjene bilo kakvog tretmana što je dobra strana dječje depresije. Međutim, loša strana je njezino ponovno vraćanje. Oko 35 % djece i adolescenata će ponovno zadovoljiti kriterije za veliki depresivni poremećaj unutar godinu dana od oporavka.

Okolo 75 % djece imati će povratak depresije unutar četiri godine od prve epizode. Svaki puta kada se depresija vrati postaje vjerovatnije da će se ponovno vratiti.

Vjerovatnije će se vratiti depresija u djece koja su je prvi puta imala prije 14 godine, ako je došlo do razvoda u vrijeme depresije ili ako je jedan od roditelja također depresivan u isto vrijeme. Neki od pokazatelja druge depresivne epizode su: jedan roditelj je klinički depresivan, jedan roditelj ima neki drugi psihijatrijski problem i dijete ima druge psihijatrijske poremećaje (kao poremećaj pažnje ili anksiozne poremećaje). Ako je svo troje prisutno velika je vjerovatnost da će dijete i adolescent unutar četiri godine razviti drugu epizodu depresije. Također ako dijete živi u porodici sa mnogo konflikata vjerovatnije je da će doći do relapsa.

Upravo se adolescencija smatra razdobljem češće pojave depresivnog raspoloženja premda je i klinička depresija u njih češća nego u djece prije puberteta, osobito u djevojaka. Potreba za odvajanjem i uspostavljanjem sve veće autonomije izlaže adolescente potrebi za priradom različitih doživljaja gubitaka.

Depresivne adolescente su prema većini istraživanja sklonije autodestruktivnom ponašanju i samoozljeđivanju kao i pokušaju suicida. Istraživanja potvrđuju da dolaze iz porodica koje ne pokazuju dovoljnu brigu i podršku, češće su sklone konzumiranju alkohola u usporedbi sa nedeprisivnim adolescentima. Također adolescente koje se samoozljeđuju i pokušale su suicid depresivnije su i više anksiozne u usporedbi sa onima koje se samoozljeđuju što ukazuje na veliki utjecaj depresivnosti na rizik od suicida.

U nekim drugim istraživanjima pojava depresivnosti i depresivnog poremećaja među djecom i adolescentima je bila do 24.7%, sa značajno većim udjelom među djevojkama (48,2%) u usporedbi sa dječacima.

Muški adolescenti koji se samoozljeđuju imaju probleme u stvaranju stabilnih, čvrstih i sretnih veza sa drugim osobama. Često se javlja kao reakcija na socijalno okruženje koje ih izolira i osuđuje, odnosno stigmatizira. Socijalno stigmatizirani adolescenti imaju slabije vještine u savladavanju svakodnevnih poteškoća u odnosima sa drugima, imaju nisko samopoštovanje i osjećaj vlastite nesigurnosti, potencirano i nerazumijevanjem i odbacivanjem unutar i vlastite porodice.

Adolescentice sa poremećajem prehrane često opisuju narušen odnos sa majkom, njihove porodice su slabije povezane, odnosi unutar porodice su napetije u usporedbi sa zdravom populacijom.

Prema DSM-5 kriterijima za Veliki depresivni poremećaj osoba može patiti od Velike depresivne epizodu u razdoblju žalovanja, tj. nakon gubitka voljene osobe. Uvrštavanjem kriterija žalovanja u DSM-5 među ostale kriterije iz DSM-IV došlo je do značajne promjene u odnosu na DSM-IV prema kojemu se nije mogao dijagnosticirati Veliki depresivni poremećaj ako je osoba u fazi žalovanja. Klinička slika velikog depresivnog poremećaja se razlikuje s obzirom na razvojni stadij kroz koji dijete ili adolescent prolazi (Jeffery i sur., 2005. Adolescenti će vjerojatnije u razgovoru otkriti postojanje depresivnog raspoloženja i suicidalnih misli (Rudan i Tomac, 2009.).

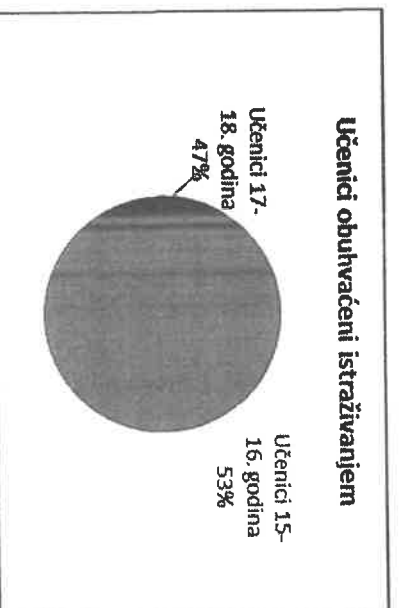
Također mogu pokazivati razdražljivost, probleme ponašanja, promiskuitetno seksualno ponašanje, bijeg od kuće i zloupotreba sredstava ovisnosti. Njihovi simptomi često se razvijaju u apatiju, dosadu, nebrigu za vanjski izgled, socijalno povlačenje (Nikolić i Marangunić, 2004.). Očaj i beznačnost se održavaju u povećanom broju pokušaja i izvršenih suicida. Depresivni poremećaj postoji u svakoj dobi, a njegova učestalost kod djece raste s dobi (Kaplan i Sadock, 2009.). Epidemiološke studije pokazuju da je incidencija depresije u predškolske djece 0,9%, školske djece 1,9%, adolescenata 4,7% (Kocijan-Hercigonja i Hercigonja-Novković, 2004.).

Do 5% djece i 25-28% adolescenata je imalo depresivnu epizodu koja odgovara velikom depresivnom poremećaju u odraslih. Do puberteta nema značajnih razlika u učestalosti, a kasnije je depresija dvostruko učestalija u žena (Begić, 2011.). Ova djeca imaju veliko porodično opterećenje depresijom, značajna psihosocijalna oštećenja i povećani rizik od suicida (Rudan i Tomac, 2009.). S porastom stope depresije povećala se i stopa suicida među mladima (Jeffery i sur., 2005.). Incidencija pokušaja suicida doseže vrhunac tokom kasne adolescencije. U razvijanim zemljama samoubojstvo je treći uzrok smrti u djece i adolescenata (Begić, 2011.).

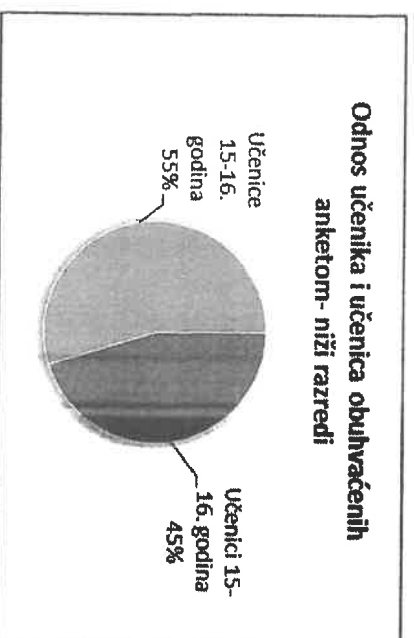
CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Ispitanici

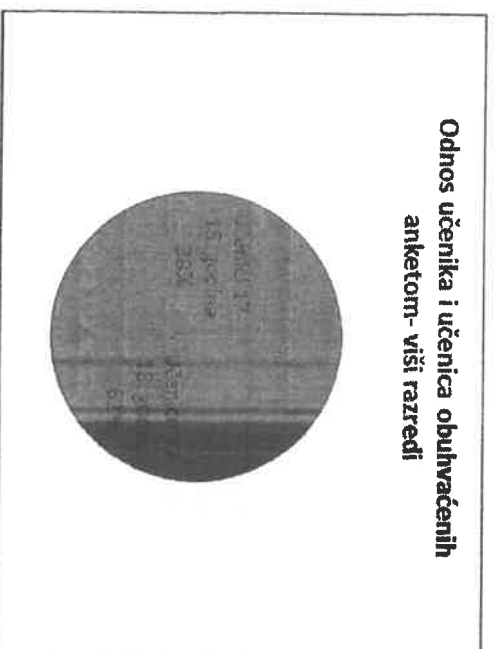
Ispitivanje je provedeno u Busovači na uzorku od 142 učenika: 77 učenika prvih i drugih razreda te 65 učenika četvrtih razreda srednje škole (dječaka i djevojčice).

Prema spolnoj razlici učenica u dobi 15-16. godina je ispitano 40 a učenika 33.

Prema spolnoj razlici učenica u dobi 17-18. godina je ispitano 40 a učenika 25.

Instrumentarij

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos dimenzija ličnosti važnih za prilagodbu u adolescenciji i simptoma depresije. U skladu s ciljem istraživanja formulirani su problemi istraživanja:

Ispitati spolne i dobne razlike u izraženosti simptoma depresije, dominaciji, agresivnosti, ekstrasverziji i ambicioznosti.

Hipoteza 1: Očekuje se da će djevojčice imati izraženije simptome depresije, te da će dječaci biti dominantniji, a ne očekuju se spolne razlike u agresivnosti i ambicioznosti.

Hipoteza 2: Očekuje se da će mlađa doba skupina biti agresivnija, dominantnija i ambicioznija te da neće biti dobne razlike u izraženosti simptoma depresije.

Hipoteza 3: Očekuje se povezanost i uloga nastavnog procesa kod simptoma depresije, a ne očekuje inertnost i suzdržanost uticaja škole

METODOLOGIJA

Učpbnici su primijenjeni grupno u vrijeme održavanja redovne nastave, a u sklopu istraživanja ove teme. Učpbnike su primijenili pedagog škole i profesor historije. Prije primjene upitnika svim je ispitanicima objašnjen cilj ispitivanja, a zatim im je data uputa o načinu popunjavanja upitnika. Prije same primjene upitnika sudionicima je rečeno kako se ispituju neka uobičajena ponašanja, misli i osjećaji koji se javljaju u većoj ili manjoj mjeri kod djece odnosno mladih.

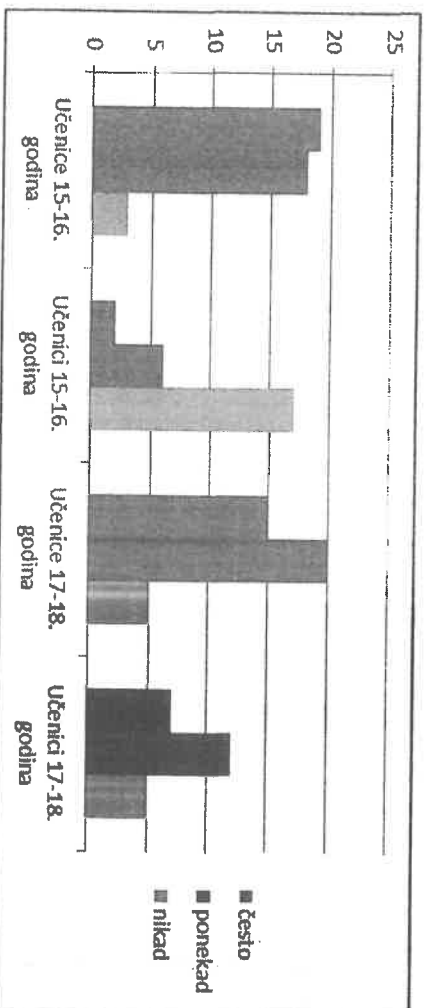
Naglašeno je kako je ispitivanje anonimno i kako će se rezultati koristiti isključivo u istraživačke svrhe. Zadatak ispitanika bio je da nakon što pročitaju svaku tvrdnju zaokruže odgovarajući broj s desne strane i tako procjene svoje slaganje s tvrdnjom.

Mjerni instrumenti

Ljestivica depresivnosti za djecu (Children's Depression Inventory-CDI) Autorica Kovacs (1981.) prilagodila je Beck's Depression Inventory (BDI) s namjerom da konstruirana adekvatnu skalu za ispitivanje dječje depresije (Marinović i Vučić-Prtorić, 2000.). Twenge i Nolen-Hoeksema (2002.) navode da je CDI skala koja je najčešće korištena u ispitivanju depresivnih simptoma među normalnom populacijom. CDI ljestivica sastoji se od 26 čestica koja zahvata kognitivne, bihevioralne i neurovegetativne simptome depresije u djece. Svaka čestica sastoji se od tri tvrdnje od kojih dijete odabire onu koja ga/nju najbolje opisuje tokom protekla dvije sedmice (Saylor, Edwards, McIntosh, 1987.). Svako od te tri tvrdnje pridodane su brojčane vrijednosti; 0, 1 i 2, a ukupan rezultat predstavlja mjeru depresivnosti gdje veći rezultat ukazuje na veći intenzitet depresivnosti. Raspon rezultata može se kretati od 0 – 54.

REZULTATI

Na prvoj, najnižoj razini zanimalo nas je da li postoje specifični simptomi u svakoj od ispitivanih dobnih skupina, te da li se ti simptomi razlikuju u uzorku učenika i učenica. U tu svrhu svaka od 26 čestica skale SDD tretirana je kao jedan simptom depresivnosti, a razlike s obzirom na dob i spol provjerene su jednosmjernom analizom varijance. Od ukupno 26 simptoma, učenice i učenici prvih i drugih razreda značajno se razlikuju samo s obzirom na jedan simptom opisan u tvrdnji pod rednim brojem 5. *Događa mi se da se rasplacem kad čujem tužnu pjesmu* (učenice imaju značajno viši rezultat). Slični rezultati su i kod učenika četvrtih razreda.

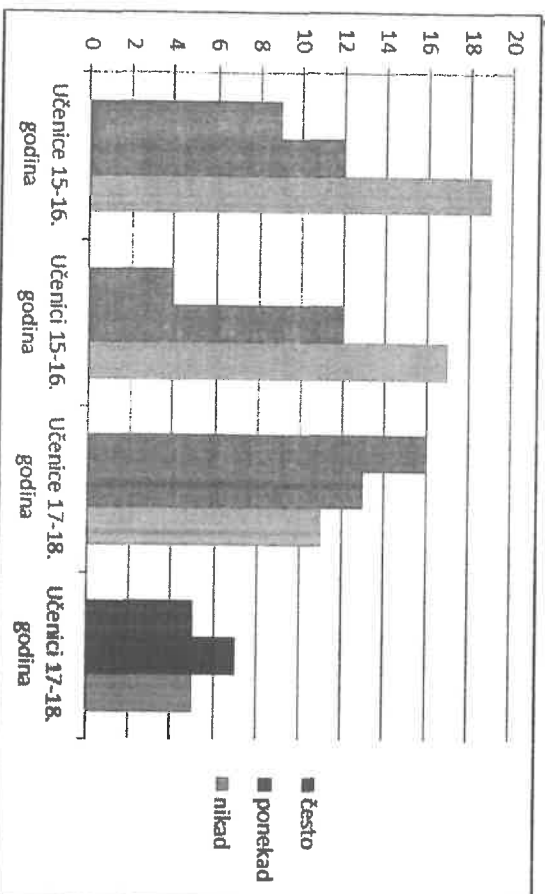

5. Događa mi se da se rasplacem kad čujem tužnu pjesmu

Dakle tvrdnja naše prve hipoteze mogla bi se uzeti kao tačna.

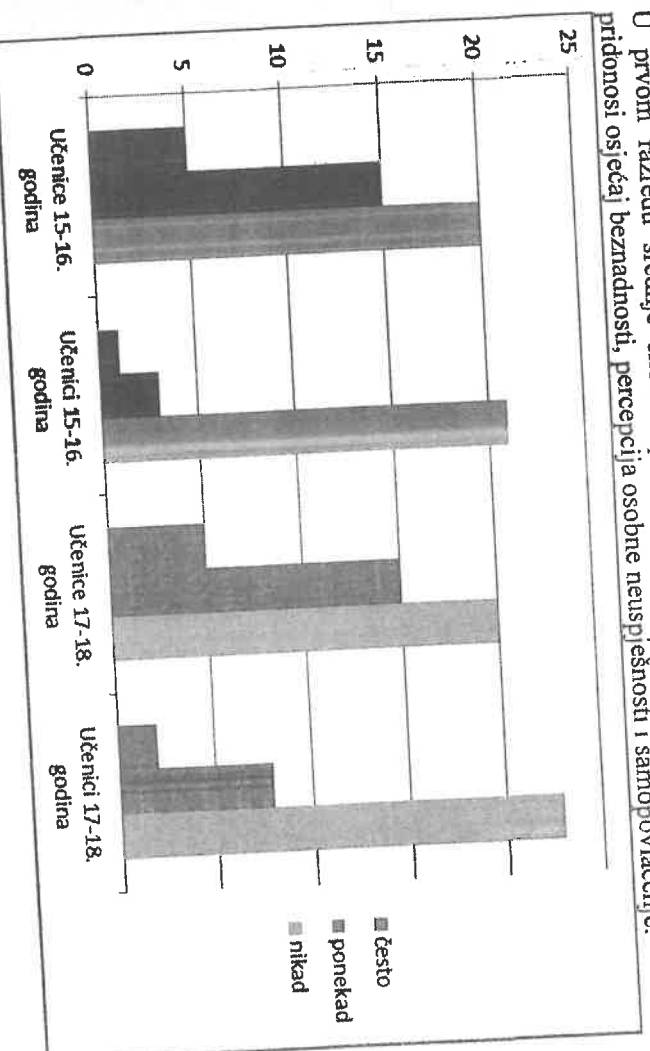
Dobiveni rezultati u skladu su s dosadašnjim istraživanjima prema kojima s dobi rastu i razlike u simptomatologiji depresivnosti između dječaka i djevojčica. Radi se o kvalitativnim razlikama u kliničkoj slici koje su vrlo relevantne u kliničkom radu, a koje se ukupnim rezultatom na skali depresivnosti ne mogu prepoznati. U obje ispitivane dobne skupine konstantan simptom koji razlikuje djevojčice od dječaka je sklonost plakanju. Zajednički simptomi koji razlikuju djevojčice i dječake prvih razreda srednje škole i četvrtih razreda srednje škole su opisani u tvrdnjama: *Događa mi se da navečer ne mogu zaspati*, *Lako se rasplacem* i *Događa se da se rasplacem kad čujem neku tužnu pjesmu*. Opisani simptomi predstavljaju reakcije specifične za djevojčice kada su tužne i depresivne i uglavnom spadaju u spolne stereotipe ponašanja.

U daljoj analizi možemo vidjeti da je razlika između djevojčica i dječaka veća što su ispitanici stariji, tj. da se diferencijalno dijagnostička važnost tih simptoma povećava u funkciji dobi.

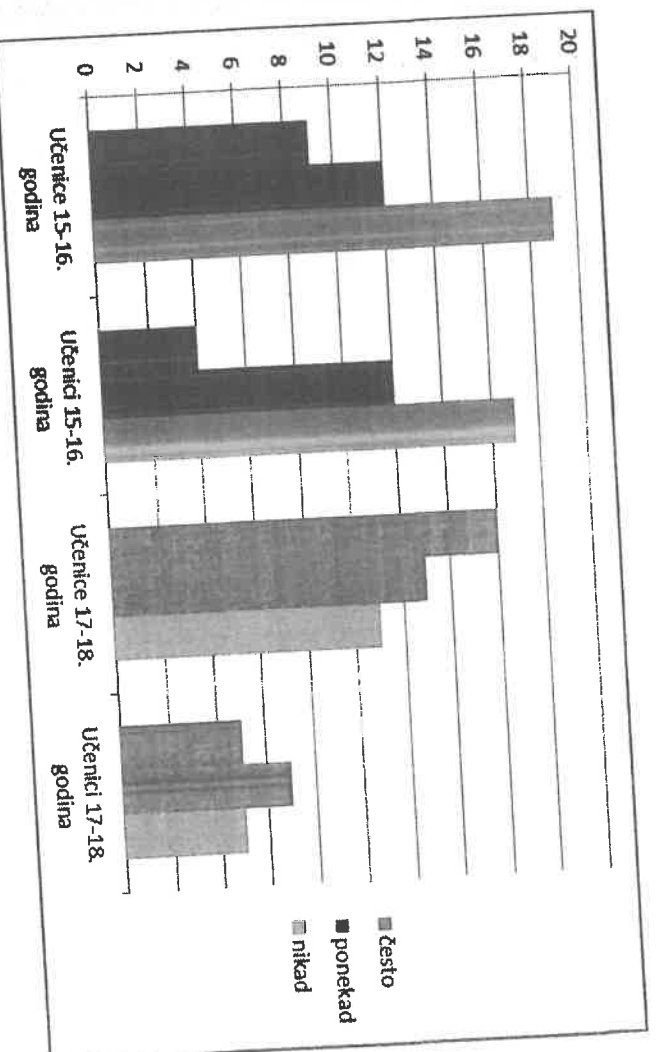
18. Kad god sam tužan/na govorim tiho

U četvrtom razredu srednje škole svi navedeni simptomi izraženiji su kod djevojčica. U prvom razredu srednje škole depresivnosti djevojčica u usporedbi s djecom pridonosí osjećaj beznadnosti, percepcija osobne neuspješnosti i samopovlačenje.

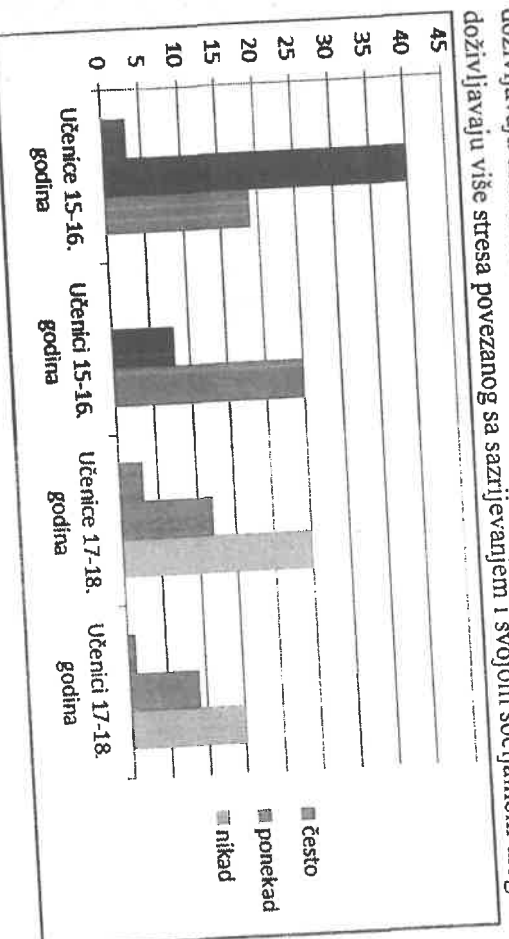
24. Imam osjećaj da sam beskoristan/na

Simptomi koji razlikuju djevojčice od dječaka su emocionalni simptomi, dok su dječaci skloniji od djevojčica kognitivnim simptomima depresivnosti. Veća važnost kognitivnih simptoma kod dječaka prvih razreda u skladu je s postavkama kognitivnih dijateza- stres modela prema kojima kod djece tek oko dobi od petnaest godina kognitivni procesi postaju značajni modulatori negativnih utjecaja stresnih događaja. Prema nekim autorima/ A. Vučić-Prtorić, I. Sorić: *Taksonomija depresivnosti u djetinjstvu i adolescenciji: razlike i sličnosti s obzirom na spol i dob ispitanika – Medica Laderina 31 (2001) 3-4/* tek u prvom razredu i kasnije kognitivni stil počinje funkcionirati kao relativno stabilna karakteristika koja modirira efekte okolinskih događaja na djetetovo emocionalno funkcioniranje.

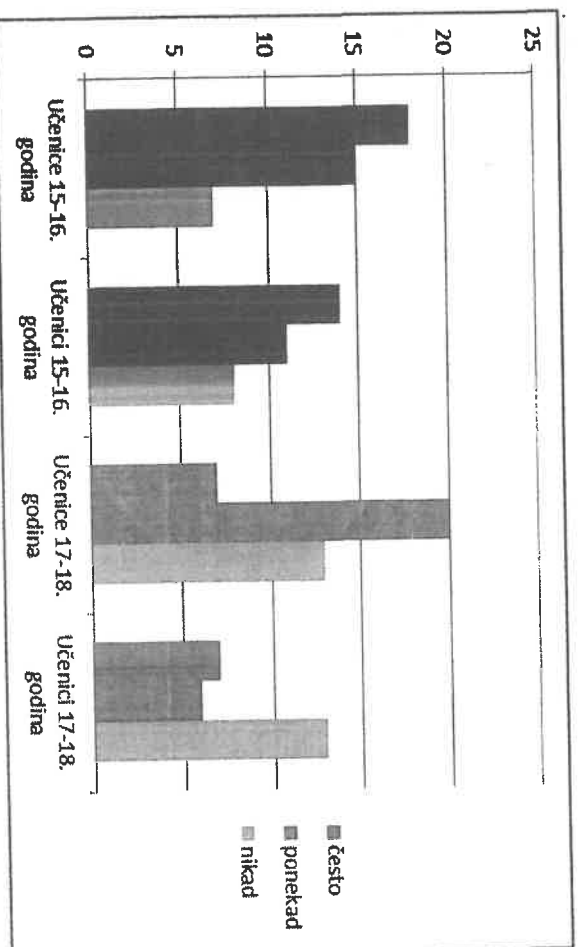
19. Želio/jela bih prespavati ovaj dio svog života

Dio prve hipoteze potvrđen je time što smo dobili značajnu razliku za dob, odnosno djevojčice u četvrtom razredu izvještavaju o većem intenzitetu depresivnih odgovora nego one u prvom. Razlog ovom obrascu vjerojatno leži, smatraju Twenge i Nolen-Hoeksma (2002.) u stresnosti i emocionalnoj uzburkanosti koju djevojke doživljavaju ulaskom u srednji i kasni pubertet. Općenito, čini se da djevojčice doživljavaju više stresa povezanog sa sazrijevanjem i svojom socijalnom ulogom žene.

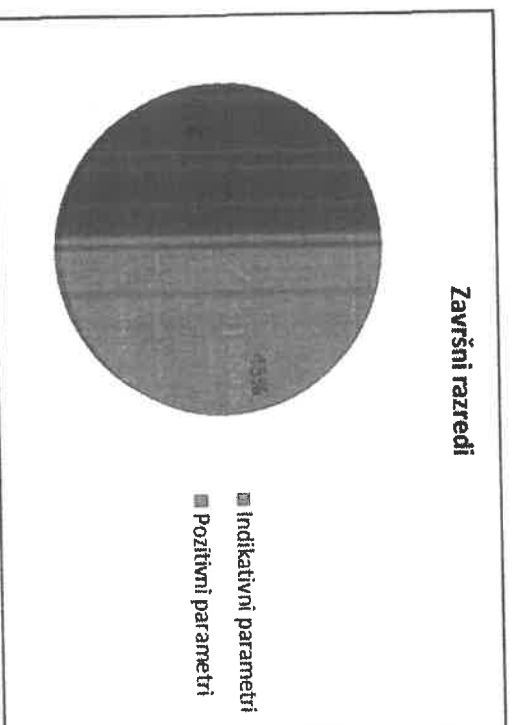
2. Izgubio sam interes za druženje s drugima

Također se smatra da je estrogen važan faktor u ovoj sve većoj osjetljivosti. Ranija pojava menstruacije povezana je s većim brojem depresivnih simptoma kod djevojčica,

25. U školi mi je zabavno

razreda je dosta zabavnije nego učenicima viših razreda kod kojih je primijećen veći stepen depresivnosti. Naime kod osnovnih pokazatelja depresivnosti zabrinjava činjenica da kod završnih razreda imamo visok stepen indikativnih parametara.

Zaključak

Istražujući problem zastupljenosti depresivnosti među adolescentima s obzirom na dobnu i spolnu razliku ušli smo u malo drugačije područje odgojno-vaspitno

obrazovnog rada. Obzirom na ograničenost i zatvorenost kojima smo prisiljeni takmičiti se sa vremenom i osvajati propisani nastavni plan i program često i sami zapadamo u zamku prosiječnosti i zaboravljamo odgovornost koju mi kao učitelji imamo prema sebi, djeci, zajednici i državi kojima pripadamo. Zaboravljamo naš uticaj na nečije živote, hranimo često komplekse i konfuzije, uzburkanog pubertetskog uma ne osvrćući se na posljedice. Živimo u 21. stoljeću, vremenu enormnog tehnološkog, naučnog i svakojakog napretka suočeni smo sa novim bolestima koje se fizički manifestiraju i kojima se često čudimo. Međutim zaboravljamo pravo more ljudskog bitka njegovu psihi koja je također podvrgnuta novim manifestacijama socijoloških promjena koje i tekako na nas same djelujemo. Pomalo začuđeni konstatujemo nakon površnog istraživanja depresivnosti da svi mi hodamo često okolo sa dijagnozom šireći viruse i doprinosimo antiteži pozitivne energije koja bi nas trebala okruživati. Konstatujemo da smo zabrinuti pojedinim uzorcima ankete gdje prema simptomatologiji imamo bar pet učenika u školi sa izraženom depresivnošću. Plašimo se da se te šetajuće bombe mogu aktivirati i manifestirati na neki agresivniji način. Kako im pomoći? Šta JA mogu učiniti? U nastavku predlažemo nekoliko općeprihvaćenih savjeta o djelovanju i radu sa depresivnom djecom i adolescentima.

U liječenju djece i adolescenata sa depresivnim poremećajem primjenjuje se kombinacija psihoterapijskih metoda i psihofarmakoterapije. Najdjelotvorniji je tzv. multimodalni pristup liječenja. Još uvijek su relativno ograničena istraživanja o upotrebi antidepressiva u dječjoj i adolescentnoj psihijatriji, iako određena istraživanja idu u korist upotrebe određenih skupina antidepressiva u liječenju depresivnih poremećaja kod ove specifične populacije.

Što uraditi kod depresije?

- Govorite, postavljajte pitanja i budite voljni doista slušati. Nemojte zanemarivati djetetove probleme i smatrati ih nevažnim. Roditelji i nastavnici ne smiju nikada ignorirati niti se šaliti na račun adolescentovih briga, naročito ako njemu izgledaju jako važne i čine ga nesretnim.
- Budite poštteni. Ako ste zabrinuti, recite mu! Samim pitanjem nećete zapaliti iskru misli o samoubojstvu.
- Izrecite svoje osjećaje. Pokažite adolescentu da nije sam. Svako se povremeno osjeća tužno i depresivno!
- Zatražite pomoć za svoje dijete i sebe. Razgovarajte s doktorom, dječjim i adolescentnim psihijatom, razrednikom, školskim psihologom.
- Potražite u telefonskom imeniku brojeve lokalnih telefona za pomoć, kriznih centara i centara za mentalno zdravlje.

- Nemojte čekati da problem "prođe". Iako osjećaj tuge i depresije mogu nestati, kao što su se i pojavili, oni mogu i narasti do tačke kada se samoubistvo vidi kao jedini izlaz.
- Adolescenta, koji pokuša samoubistvo. ODMAH TREBA SMESTITI U BOLNICU.
- Ako doktori procijene da vaše dijete može ići kući, bilo bi dobro da uklonite iz kuće svako dostupno smrtonosno sredstvo kojim se može po činiti samoubistvo (lijekovi, noževi, oružje...).
- Uz stručno liječenje i podršku porodice, mladi skloni samoubojstvu mogu ponovo postati zdravi.

Korištena literatura:

- Dodig-Čurković K.: „Učestalost različitih oblika autodestruktivnog i heterodestruktivnog ponašanja kod adolescenata i njihova karakteristična obilježja“ Zagreb 2010. 140 str.
- Rudan V, Tomac A. Depresija u djece i adolescenata. Medicus 2009. vol 18, 173-179.
- BEGIĆ D. (2011.) Psihopatologija. Zagreb, Medicinska naklada.
- BEGOVAC I., MAJIĆ G., ŠKRINIARIĆ J., VIDOVIĆ V. (2009.) Depresija u djece u: Barišić N. i sur. Pedijatrijska neurologija. Zagreb, Medicinska naklada.
- Živković, Ž. (2006). Depresija kod djece i mladih. Đakovo: Tempo
- Marinović, L., i Vuilić-Prtorić, A. (2000). Usporedba dviju skala dječje depresivnosti obzirom na neke psihometrijske karakteristike, Zadar, 39(16), 155-177.
- Finch, A.J., Saylor, C.F., Edwards, G.J. i McIntosh, J.A. (1987). Children's Depression Inventory: Reliability Over Repeated Administrations. Journal of Clinical Child Psychology, Vol. 16(4), 339-341.
- Jakovljević, M. i suradnici (2013) Depresija i serotonin: kontradikcije, mitovi i činjenice. Serotonin i depresija. Zagreb: Pro Mente
- Kaplan, I. H, Sadock, J.B. (1998). Priručnik kliničke psihijatrije. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Kučukalić, A. (2011). Psihijatrija. Sarajevo: Medicinski fakultet Sarajevo

PRILOG- upitnik iz ankete

R.br. tvrdnje u skali	Zavisna varijabla	nikad	ponekad	često
1.	Lako se rasplačem			
2.	Izgubi/la(o) sam interes za druženje s drugima			
3.	Izgubi/la(o) sam nadu u budućnost			
4.	Događa mi se da navečer ne mogu zaspati			
5.	Događa mi se da se rasplačem kad čujem neku tužnu pjesmu			
6.	Sve mi ide naopako			
7.	U usporedbi s drugima mislim da sam uglavnom neuspješan/na			
8.	Brzo se umaram			
9.	Nemam volje ni za što			
10.	Kad sam tužan/a imam jaku potrebu da jedem iako nisam gladan/a			
11.	Događa mi se da me noću svaki šum budi			
12.	Događa mi se da plačem u snu			
13.	Kad mi se događaju loše stvari doživljavam to kao nekakvu kaznu			
14.	Osjećam se nesposobnim da sam/a donosim odluke			
15.	Osjećam da mi je svega dosta			
16.	Izgubio/la sam interes za hobije kojima sam se bavio			
17.	Glupo je da se čovjek čitav život trudi i radi kad će na kraju ionako umrijeti			
18.	Kad god sam tužan/a govorim tiho			
19.	Želio bih da mogu prespavati ovaj dio svog života			
20.	Sam sam kriv/a za loše stvari koje mi se događaju			
21.	Teško se mogu razveseliti			
22.	Događa mi se da poželim da svemu dode kraj i da me više nema			
23.	Izgubio/la sam vjeru u ljude			
24.	Imam osjećaj da sam beskoristan/na			
25.	U školi mi je zabavno			
26.	Moram se prisiljavati da učim			
27.	Događa mi se da nisam zadovoljan/na uspjehom			

a)3

DIREKTOR škole.

[Handwritten signature]

PREZENTACIJA ISTRAŽIVANJA
NA SIEDNICI N.V.

MINISTARSTVO
REPUBLIKE SRBIJE
MINISTARSTVO
PROSVETE I
NAUKA
NASTAVNIČKO VIJEĆE

7. SIEDNICA će se ODRŽATI U PETAK, 14.12.2018. GODINE SA
POČETKOM U 14,00 SATI U PROSTORIJAMA ŠKOLE U BUDOVAČI
ZA SIBUNICU PREDLAŽEM SLJEDICI

DNEVNI RED:

1. Uvodna: Zbogom i nastava odnosa i voljućko se protivno spoznanje

2. Stručno usavršavanje nastavnika škole: "Zastupljenost digitalizacije govora, komunikacije s obitelji na udaljen i sportske razlike;

3. Izvještaj o radu škole i predstavljanje najnovijih rezultata o održavanju nastave i nastavnika u skladu u nastavnom kućnom radu;

4. Završna prijava;

MINISTARSTVO
REPUBLIKE SRBIJE
MINISTARSTVO
PROSVETE I
NAUKA

Realizacija istraživanja i evaluacija teme na Nastavničkom vijeću

ISTRAŽIVANJE!

REKTOR ŠKOLE

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Individualno stručno usavršavanje

Zastupljenost depresivnosti među adolescentima s obzirom na dobne i spolne razlike

Musić Emira

Junij, 2017.

- Stručni aktivni donose svoj godišnji program rada po mjesecima i vode pisanu evidenciju ostvarenja. Aktivni raspravljaju i odlučuju o raspodjeli predmeta i sati, te ostalim zaduženjima nastavnika, članova aktivna.

Aktivni usklađuju ostvarivanje plana i programa po nastavnim predmetima i vannastavnim aktivnostima, dogovaraju i ujednačavaju kriterije ocjenjivanja i potiču ostvarenje programskih veza (korelacija) srodnih i ostalih nastavnih predmeta, stručno razrađuju i provode stručne i metodičke inovacije u odgojnom obrazovnom procesu.

Sjednice se mogu držati i online, putem viber grupa ili video konferencijom (Zoom, Meet, Skype i sl.)

Redni broj	Sadržaj rada	vrijeme/mjesec
01.	1. Organizacija rada škole 2. Izbor odjeljenjskog rukovodstva	IX
02.	1. Učenje i vladanje učenika 2. Predavanje za roditelje 3. Tekuća problematika	XI
03.	1. Odgojna problematika 2. Predavanje za roditelje	III
04.	1. Jednodnevni izleti 2. Tekuća problematika	V
05.	1. Analiza uspjeha	VI

U cilju praćenja razvoja određene naučne discipline iz pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke teorije i prakse, produbljivanje i sticanje novih znanja i njihove praktične primjene u radu, profesori stručni saradnici i saradnici ove škole su obavezni da se stručno usavršavaju.

UN

ŠKOLA: MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

AKTIV: OPĆEOBRASNOVI – DEUŠTVENNA GRUPA PREDMETA

EVIDENCIJA O RADU STRUČNOG AKTIVA

RUKOVODITELJ: PROF. MASIĆ EMIJA

ŠKOLSKA GODINA: 2024./25.

GPR 2020/21.

a)7

5.11.3. Dodatna nastava

DIREKTOR ŠKOLE:
Habea

Tabela 5.13.

Predmet	Godišnji fond sati				Svega	Zaduženi Nastavnici
	I.	II.	III.	IV.		
Engleski jezik	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Buljina Amer
Matematika	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Junuzović Junuz
Mašinska praksa	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Hajdarević Halid
Mašinska praksa	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Lušija Sejad
Pojloprivredna gr.predmeta	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Imamović Nedeljka
Ekonomska gr.predmeta	KOMBINOVANA NASTAVA				1	Frliak Haris

Za nadarene učenike i ove godine će biti organizovana dodatna nastava za koju Program usvaja Odbijensko vijeće na prijedlog predmetnih nastavnika. U skladu sa epidemiološkom situacijom, kada Ministarstva obrazovanja SBK dozvoli realizaciju, dodatna nastava se može izvoditi i online.

5.11.4. Fakultativna nastava

Nastava iz predmeta ISLAMSKA VJERONAUKA će se realizirati sa po jednim časom sedmično, a nastavu će izvoditi Srebreonica Samir, koji posjeduje sertifikat za obavljanje poslova vjeroučitelja od 1.11.2016. godine. Ocjena iz ovog predmeta ulazi u prosjek ocjena i organizovat će se po Uputstvu Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta od 16.09.2003. godine po Izmijenjenom i dopunjenom Nastavnom planu i programu Islamske vjeronauke br. 03-38-634 od 21.07.2010. godine.

5.11.5. Slobodne aktivnosti

I dalje je izražen problem korištenja slobodnog vremena kod učenika. Bez obzira na njihovu udaljenost od mjesta stanovanja do škole, interesi i želje za bavljenjem određenim aktivnostima su veoma izražene. I ove školske godine omogućene su učenicima van nastavne aktivnosti kroz sportske, kulturno-umjetničke i naučne sekcije, te pripremu učenika za takmičenja na nivou Kantona i druge manifestacije. U prošloj školskoj godini organizovane su novinarska, informatička, fotografska, ekološka, historijska, kulturno-zabavna, stonoteniserska, nogometna, košarkaška, odbojkaška, šahovska, radionica mladih i sekcija grafičkog dizajna. Formiranje ovih i novih sekcija u ovoj školskoj godini zavisić će prevashodno od interesa učenika i mogućnosti organizacije od strane škole (pedagoški standardi, prostorne i kadrovske mogućnosti).

Slobodne aktivnosti učenika će se realizovati u skladu sa trenutnom epidemiološkom situacijom i uputstvom Ministarstva obrazovanja SBK i Ministarstva zdravstva SBK.

Tabela 5.14.

Red. br.	SEKCIJA	Sedmični fond sati	Zaduženi nastavnici
1	Novinarska sekcija	1	Biogradlija Sanela
2	Odbojkaška sekcija	1	Efendić Jasmin
3	Košarkaška sekcija	1	Efendić Jasmin
4	Nogometna sekcija	1	Huseinbašić Tarik
5	Historijska sekcija	1	Musić Emina
6	Kulturno-zabavna sekcija	1	Frliak Haris
7	Fotografska sekcija i sekcija obrade fotogr.	1	Šabanović Latif
8	Radionica mladih	1	Hajdarević Halid
9	Stonoteniska sekcija	1	Lušija Sejad
10	Ekološka sekcija	1	Smallhodžić Ahmet
11	Šahovska sekcija	1	Durak Mehemed
12	Grafički dizajn	1	Junuzović Junuz

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Tel/fax: 030/591-120 i 030/593-155 (od 13,00 sati); web: www.mssbusovaca.com.ba e-mail: mssbusovaca.com.ba

Broj: 02-418-7/21.

Datum, 28.09.2021. god.

Na osnovu člana 79 i 103 Pravila Mješovite srednje škole Busovača i Pedagoških standarda
(Sl. novine SBK br. 15 od 22.11.2002.) DONOSIM

RJEŠENJE

raspoređivanju nastavnice prema oblicima nastave i drugim aktivnostima u okviru 40-časovne
radne sednice.

Musić Emina, profesorica HISTORIJE i DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA

u toku radne sednice obavljat će sljedeće poslove i radne zadatke:

❖ redovna nastava	21	čas
❖ priprema za redovnu nastavu	10,5	časova
❖ priprema, ispravka i ocjenjivanje obaveznih pism. zadata i graf. radova	-	čas
❖ odgovori rad u odjeljskoj zajednici	-	čas
❖ priprema za rad u odjeljskoj zajednici	-	čas
❖ dopunska nastava	-	čas
❖ priprema za dopunsku nastavu	-	čas
❖ fakultativna nastava	-	čas
❖ priprema za fakultativnu nastavu	-	čas
❖ slobodne aktivnosti učenika (historijska sekcija)	1	čas
❖ priprema za slobodne aktivnosti	0,5	časa
❖ individualno stručno usavršavanje	1,5	časa
❖ rad sa pripravnikom (mentorski rad)	-	čas
❖ završni ispiti – mature	0,5	časa
❖ rad u stručnim organima Škole (rukovodioc aktiva)	1,5	čas
❖ saradnja sa roditeljima, pedagogom, bibliotekarom	1	čas
❖ rad u okviru društvene i kulturne aktivnosti	0,5	časa
❖ rad na pedagoškoj dokumentaciji	1	čas
❖ stručne ekskurzije – izleti	0,5	časa
❖ dežurstvo i zdravstvena zaštita učenika	-	časa
❖ uvođenje inovacija, savremenih oblika i metoda	-	časa

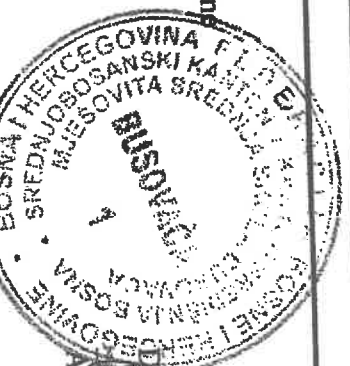
UKUPNO

40 RADNIH SATI

Nastavnica ima 1 prekovremeni sat.

Primila rješenje, _____ 2021. godine

Potpis profesorice

DIREKTOR ŠKOLE:

Admir Hodžić, dipl.ing.

GPR 2021/2022. god.

96

7.7. Plan i program rada stručnih aktivita

I u ovoj školskoj godini formirano je pet stručnih aktivita:

- aktiv nastavnika općebrazovnih predmeta društvenih nauka, **Emina Musić**;
- aktiv nastavnika općebrazovnih predmeta prirodnih nauka i sporta, **Jasmin Efendić**;
- aktiv nastavnika predmeta ekonomske struke, **Aldijana Orlić**;
- aktiv nastavnika premeta mašinske struke, **Aida Bećirević**;
- aktiv nastavnika predmeta poljoprivredne struke, **Senad Imamović**.

Stručni aktiviti donose svoj godišnji program rada po mjesecima i vode pisanu evidenciju ostvarenja. Aktiviti raspravljaju i odlučuju o raspodjeli predmeta i sati, te ostalim zaduženjima nastavnika, članova aktivita.

Brinu se o stalnom stručnom usavršavanju, planiranju nabavke nastavnih sredstava i pomagala, čuvanju zbirki učila, uređenju učionica i kabineta te oglasnih panoa. Učestvuju u organizaciji i provođenju učeničkih takmičenja, smotri i priredbi u školi i izvan nje.

Aktiviti usklađuju ostvarivanje plana i programa po nastavnim predmetima i vannastavnim aktivnostima, dogovaraju i ujednačavaju kriterije ocjenjivanja i potiču ostvarenje programskih veza (korelacija) srodnih i ostalih nastavnih predmeta, stručno razrađuju i provode stručne i metodičke inovacije u odgovorno obrazovnom procesu.

Programom se obavezuju stručni aktiviti za zajedničko planiranje: izrada školskih zadaća, korištenja udžbenika i literature. Osim toga, aktiviti vrše analizu godišnjih i mjesečnih planova, analizu stručnog usavršavanja, oglednih sati i sl. Također, aktiviti donose plan realizacije školskih takmičenja.

Sjednice se mogu držati i online, putem viber grupe ili video konferencijom (Zoom, Meet, Skype i sl.)

7.8. Plan i program rada razrednika

Tabela 7.6.

Redni broj	Sadržaj rada	vrijeme/mjesec
01.	1. Organizacija rada škole 2. Izbor odjeljskog rukovodstva	IX
02.	1. Učenje i vladanje učenika 2. Predavanje za roditelje 3. Tekuća problematika	XI
03.	1. Odgojna problematika 2. Predavanje za roditelje	III
04.	1. Jednodnevni izleti 2. Tekuća problematika	V
05.	1. Analiza uspjeha	VI

7.9. Planiranje stručnog usavršavanja

U cilju praćenja razvoja određene naučne discipline iz pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke teorije i prakse, produbljivanje i sticanje novih znanja i njihove praktične primjene u radu, profesori stručni saradnici i saradnici ove škole su obavezni da se stručno usavršavaju.

Oblici stručnog usavršavanja su individualni i kolektivni:

ŠKOLA: MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA ZUSOVAČA

AKTIV: OPĆEOBRAZOVNI - DEUŠTVENI GRUPA PREDMETA

EVIDENCIJA O RADU STRUČNOG AKTIVA

UKOVODITELJ: PROF. MASIĆ ENINA

ŠKOLSKA GODINA: 2021/22

PROGRAM RADA AKTIVA

Septembar-Rujan:

- Nastavništvo Aktiva za oktobar 2021/2022. godine, izbor rukovodilaca Aktiva
- Razmatranje i usvajanje budućeg plana i programa rada Aktiva
- Podjela članova po predmetima / izmaka članova Aktiva
- Priprema, plan i mjerenje realizacije primarnih projekata znanja
- Organizacija dodatne i dodatne nastave, organizacija radova
- Definiiranje likaturne za učionice koji će odobrenje od strane Ministarstva i Križajmi ovjigja
- Razmatranje potrebe nastavnika, nastave stručne literature i ostalih didaktičko - metodoloških radstava za potrebe nastave
- 26. 09. Evropski dan jezika
- 23. 09. Međunarodni nedjelja mlade

Oktobar-Listopad:

- Analiza stanja nastave i učenja u učionici i nastavi
- Realizacija učenja i učenja
- Obilježavanje 5. oktobra - Dan profesor / nastavnika
- Obilježavanje 10. oktobra - Dan škole
- 11. oktobar - nastavi / učenja a.s.
- Razno

November-Student:

- Kajini fond biblioteka za učenike i profesore
- Realizacija temova za individualno - staciono laboratorije
- Prijem za posjetu 25.11. -Jana Arčavnik - Bdi
- Kazno

Decembar-Prosinac:

- Analīza rada Akcija (realizācija) apbalvini čūnos ;
- individualitātes mērāms mērājs ;
- Izpildītāji profesionāļi pērtas - čūnos Akcija o korpā un
- Acija ; vadoji un organizācija mēr šķē
- Plānārtā aktīvā. 33 čūno pālypēdītā
- Kāzā

PROGRAM RADA AKTIVA

Januar-Siječanj:

- Realizacija nastave i priprema za drugo polugodište 2012
- Realizacija tras za stručno nastavnički sastanak

Februar-Veljača:

- Analiza rada vaspitavnih akcionih timova
- Dogovor o individualnom radu sa pojedinih učesnika koji imaju teškoće u saradavnoj gradnji i organizaciji dopunske nastave
- Pregled stručne literature, časopisa i književne građe u nastavi
- 21.2. Međunarodni dan Malog jena
- Razno

PROGRAM RADA AKTIVA

Mart-Ožujak:

- Analiza trenutnog uspjeha učenika u učenju i uvođenju
- Obilježavanje 1. marta - dan nastavnika. Boji - izjavi
- 2.3. Svjetlo dan kopije
- Putopis o realizaciji jednodnevnih izleta
- Razno

April-Travanj:

- Analiza trenutnog uspjeha učenika u učenju i uvođenju
- Razno
- Razno

PROGRAM RADA AKTIVA

Maj-Svibanj:

- Analiza trenutnog stanja učenika nižih razreda u učionici i učionici
- Analiza vanškolskih aktivnosti učenika
- Održavanje razrednog časopisa
- 9.5.-Dan poštuda naših država - Dan Europe
- Priprema za uvođenje matematičkih igara
- Lektura

Jun-Lipanj:

- Analiza stanja učenika u učionici i učionici na kraju nastave godine 2021/2022.
- Analiza rada učenika
- Novi broj školskog lista "Hak"
- Prijedlog popisa časova po predmetima i izvedu časova učenika za mesec 2022/23.g.

Odobrava:
Direktor,

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Tel/fax: 030/591-120 i 030/593-155 (od 13,00 sati); web: www.mssbusovaca.com.ba e-mail: mail@mssbusovaca.com.ba

Broj: 02-418-7/21.

Datum, 28.09.2021. god.

Na osnovu člana 79 i 103 Pravila Mješovite srednje škole Busovača i Pedagoških standarda
(Sl. novine SBK br. 15 od 22.11.2002.) DONOSIM

RJEŠENJE

0

raspoređivanju nastavnice prema oblicima nastave i drugim aktivnostima u okviru 40-časovne radne sedmice.

Musić Emina, profesorica HISTORIJE I DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA

u toku radne sedmice obavljat će sljedeće poslove i radne zadatke:

❖ redovna nastava	21	čas
❖ priprema za redovnu nastavu	10,5	časova
❖ priprema, ispravka i ocjenjivanje obaveznih pism. zadaća i graf. radova	-	čas
❖ odgojni rad u odjeljskoj zajednici	-	čas
❖ priprema za rad u odjeljskoj zajednici	-	čas
❖ dopunska nastava	-	čas
❖ priprema za dopunsku nastavu	-	čas
❖ fakultativna nastava	-	čas
❖ priprema za fakultativnu nastavu	1	čas
❖ slobodne aktivnosti učenika (historijska sekcija)	0,5	časa
❖ priprema za slobodne aktivnosti	1,5	časa
❖ individualno stručno usavršavanje	-	čas
❖ rad sa pripravnikom (mentorski rad)	0,5	časa
❖ završni ispit – mature	1,5	čas
❖ rad u stručnim organima Škole (rukovodilac aktiva)	1	čas
❖ saradnja sa roditeljima, pedagogom, bibliotekarom	0,5	časa
❖ rad u okviru društvene i kulturne aktivnosti	1	čas
❖ rad na pedagoškoj dokumentaciji	0,5	časa
❖ stručne kursurije – izleti	0,5	časa
❖ dežurstvo i zdravstvena zaštita učenika	-	časa
❖ uvođenje inovacija, savremenih oblika i metoda	-	časa

UKUPNO

40 RADNIH SATI

Nastavnica ima 1 prekovremeni sat.

Primila rješenje, _____ 2021. godine

Potpis profesorice

DIREKTOR ŠKOLE:

Admir Hodžić, dipl.ing.

NAZIV SEKCIJE: HISTORIJSKA SEKCIJA

RUKOVODIOCI SEKCIJE (NASTAVNICI):

1. Musić Emina

2.

3.

4.

5.

ČEŠKO RUKOVODSTVO:

1. Imamović Azra, E III

2. Mekić Demila, E III

3. Golub Alma, E II

4.

5.

ŠK.GOD. 2018/2019.

R.B.	IME I PREZIME	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JUN.
1.	Aletić Anes MS II	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.	Čičak Lamija E III	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.	Golub Alma E II	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
4.	Husanović Ajna MT II	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5.	Imamović Azra E III	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
6.	Karasalihović Amina E III	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7.	Mekić Demila E II	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
8.	Mujić Munir MT II	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9.	Purišević Ekrem MT II	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
10.	Srebrenica Segmedina MT II	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
11.	Softić Nelra E II	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
12.	Karić Zuhdija MT III	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
13.	Redžić Ajdin E II	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
14.	Šečić Ilhana E III	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
ISPISALA SE IZ SEKCIJE											
ISPISALA SE IZ SEKCIJE											
ISPISALA SE IZ SEKCIJE											
ISPISALA SE IZ SEKCIJE											

ČEŠNICI KOJI SU UKLJUČENI U RAD SEKCIJE I EVIDENCIJA O PRISUTNOSTI I ODSUTNOSTI:

MJESEC	REAL.(+) / NIJE REAL. (-)
SEPTEMBAR	+
OKTOBAR	+
NOVEMBAR	+
DECEMBAR	+
JANUAR	+
FEBRUAR	+
MART	+
APRIL	+
MAJ	+
JUNI	+

OSTALO: Dana 02.10.2018. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 02.11.2018. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 03.12.2018. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 04.01.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 04.03.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 05.04.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 14.05.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 20.06.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.

PEDAGOGICA:
Zeljenica Lidija

NAZIV SEKCIJE: HISTORIJSKA SEKCIJA

RUKOVODIOCI SEKCIJE (NASTAVNICI):

1. Murić Emina

2.

3.

4.

5.

UČENIČKO RUKOVODSTVO:

1. Mekić Daria, E.T.V

2.

3.

4.

5.

UČENICI KOJI SU UKLJUČENI U RAD SEKCIJE I EVIDENCIJA O PRISUTNOSTI I ODSUTNOSTI:

R.B.	IME I PREZIME	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAY	JUN.
1.	Mekić Daria	+	+	+	+	+	+	+			
2.	Karasalilović Amina	+	+	+	-	-	-	-			
3.	Čičak Lamija	+	+	+	-	-	-	-			
4.	Vrbic Ajla	+	+	+	-	-	-	-			
5.	Čičak Elma	-	+	+	-	+	+	+			
6.	Imamović Nedžma	+	+	+	-	+	+	+			
7.	Buljina Džeraldina	+	+	+	+	+	+	+			
8.	Hodžić Edna	-	+	+	+	+	+	+			
9.	Hodžić Lamija	-	+	+	+	+	+	+			
10.	Alić Ema	+	+	+	+	+	+	+			
11.	Sabanović Haris	+	+	+	+	+	+	+			
12.	Hodžić Belma	-	+	+	+	+	+	+			
13.	Brkić Dženita	-	+	+	-	+	+	+			
14.	Pašić Semra	+	+	+	-	+	+	+			
15.	Jahić Vedad	+	+	+	+	+	+	+			

16.	16. Pugno la Alma		+	+	+	+	+	+	+	
-----	-------------------	--	---	---	---	---	---	---	---	--

MJSEEC	REAL.(+) / NIJE REAL. (-)
SEPTEMBAR	+
OKTOBAR	+
NOVEMBAR	+
DECEMBAR	+
JANUAR	+
FEBRUAR	+
MART	+
APRIL	
MAY	
JUNI	

OSTALO: Dana 03.10.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 01.11.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 02.12.2019. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 06.01.2020. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.
Dana 05.03.2020. godine sveska sekcije pregledana i zaključeno da se sve uredno vodi i evidentira.

PEDAGOGICA:

Stelgmica B.

vršnjačkog natrpa, o ovoj temi se govorilo i na FB profilu i direkto putem društvenih mreža. Sve aktivnosti se mogu pronaći na FB profilu odgovarajući tehničari msš Busovača.

- Emina M. - što se tiče nado historijske sećaje, projekcija selvedino š. ; jo smo vodili 10 učenika u Travnik na sajam gdje su realizovali projekt "United in diversity" posjetivši škole na 11 općina srednjobosanskog kantona na temu edukacije mladih o bogatom kulturno-historijskom naslijeđu starije Bosne. Za učenike je upriličena predstava "nobelovac i Travnik" koja se odigrala na nekoliko mikrolokacija u srednjoškolskoj trrtavi stari grad. Nakon predstave bile su upriličene radionice tkanja i lončarstva. Za učešće u projektu škola je dobila zahvalnicu i sve četvrtke za izvanredan doprinos edukaciji.

- Direktor: Dodatne i dopunske nortave se nisu održale, s toga, učenicima se ne bi trebalo zahtijevati neobavna ocjena, jer učenik ima pravo da se žali na takmičnu ocjenu. Ni sportiste sećaje nisu imali aktivnosti.

- Anes B. - što se tiče Access-a i lead programa, učenici su svoje aktivnosti održavali kombinovano ;

Bosanska 131
17270 Travnik
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: + 387 30 511 565
cem@bih.net.ba www.cem.ba
ID broj: 4236426970035 I Unificirani KM 3386907799137190

Predmet: Nastavak aktivnosti projekta „Ujedinjeni u različitosti“

Poštovana/i,

Obavještavamo Vas da projekat „Ujedinjeni u različitosti“ nastavlja sa implementacijom planiranih projektnih aktivnosti.

U mjesecu februaru/veljači planirano je prvo okupljanje koordinacionog tima koji se sastoji od po 2 učenika iz 11 škola sa područja SBK/KSB.

Prvo cjelodnevno okupljanje planirano je za 21. februar/veljaču sa početkom u 10:00 sati u prostorijama Centra za edukaciju mladih, na adresi Bosanska 131 Travnik.

Predstavnici škola će imati za obavezu da u toku radnog sastanka predstavne svoje trenutne i planirane aktivnosti u okviru projekta.

Ovom prilikom Vas molimo da predstavnicima Vaše škole omogućite opravdan izostanak sa nastave na taj dan. Također, prije sastanka predstavnika koordinacionog tima u Travniku, Vaša škola bi kroz sastanak sa radnim grupama trebala pripremiti spisak potrebnih materijala za aktivnosti promocije koje ćete održati u sklopu „Sajma gradova“ koji je planiran za 29. maj/svibanj 2020. godine u Travniku.

Sve troškove (prevoz, hrana) snosi Centar za edukaciju mladih uz predodžbu povratnih karti sa fiskalnim računom.

S poštovanjem!

u Travniku, 12.02.2020. godine

Admir Benarica
Projektni koordinator
Centra za edukaciju mladih

Prilog:

- Spisak predstavnika škola u koordinacionom timu

910 910

većnjačkog nariva, o ovoj temi se govorilo i na FB profilu i direkto putem društvenih mreža. Sve aktivnosti se mogu pronaći na FB profilu Poljoprivredni tehničari msš Buzovača.

- Emina M. - što se tiče rada historijske sekcije, profesorica Selvedina Š. i ja smo vodili 10 učenika u Travnik na sajam gdje su realizovali projekt u Unita in diversity" posjetivši škole na 11 općina srednjobosanskog kantona na temu edukacije mladih o bogatom kulturno-historijskom naslijeđu starije Bosne. Za učenike je organizirana predstava "Nobelovac i Travnik" koja se odigrala na nekoliko mikrolokacija u srednjoškolskoj tržnici stari grad. Nakon predstave bile su organizirane radionice tkanja i lončarstva. Za učešće u projektu škola je dobila zahvalnicu i sve četvrtke za izvanredan doprinos edukaciji.

- Direktor: Dodatne i dopunske nastave se nisu održale, s toga, učenicima se ne bi trebalo uključiti neobavezna ocjena, jer učenici imaju pravo da se žali na takvičnu ocjenu. Ni sportske sekcije nisu imali aktivnosti.

- Amer B. - što se tiče Access-a i lead programa, učenici su svoje aktivnosti održavali kombinovano i

Bosanska 131
17270 Travnik
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: + 387 30 511 565
cem@bih.net.ba www.cem.ba
ID broj: 4236426970035 | UniCredit KM 3386907799137190

Predmet: Nastavak aktivnosti projekta „Ujedinjeni u različitosti“

Poštovana/i,

Obavještavamo Vas da projekat „Ujedinjeni u različitosti“ nastavlja sa implementacijom planiranih projektnih aktivnosti.

U mjesecu februaru/veljači planirano je prvo okupljanje koordinacionog tima koji se sastoji od po 2 učenika iz 11 škola sa područja SBK/KSB.

Prvo cjelodnevno okupljanje planirano je za 21. februar/veljaču sa početkom u 10:00 sati u prostorijama Centra za edukaciju mladih, na adresi Bosanska 131 Travnik.

Predstavnici škola će imati za obavezu da u toku radnog sastanka predstave svoje trenutne i planirane aktivnosti u okviru projekta.

Ovom prilikom Vas molimo da predstavnicima Vaše škole omogućite opravdan izostanak sa nastave na taj dan. Također, prije sastanka predstavnika koordinacionog tima u Travniku, Vaša škola bi kroz sastanak sa radnim grupama trebala pripremiti spisak potrebnih materijala za aktivnosti promocije koje ćete održati u sklopu „Sajma gradova“ koji je planiran za 29. maj/svibanj 2020. godine u Travniku.

Sve troškove (prevoz, hrana) snosi Centar za edukaciju mladih uz predodzbu povratnih karti sa fiskalnim računom.

S poštovanjem!

U Travniku, 12.02.2020. godine

Admir Beharić
Projektni koordinator
Centra za edukaciju mladih

Prilog:

- Spisak predstavnika škola u koordinacionom timu

Prilog: Spisak predstavnika učenika u koordinacionom timu

Škola	Grad	Ime i prezime učenika
MSŠ „Bugojno“	Bugojno	Lejla Alijević Amina Terzić
MSŠ „Busovača“	Busovača	Ajina Husanović Demila Mekić
MSŠ „Donji Vakuf“	Donji Vakuf	Mustafa Milinarević Ilhana Draginović Emina Ramiljak
SMS „Zijah Dizdarević“	Fojnica	Mahira Sivo Alma Bunić
MSŠ „Gornji Vakuf“	Gornji Vakuf - Uskoplje	Anes Muftić Negra Karamustafić
SSŠ „Jajce“	Jajce	Amna Redžić Amin Mujak
ŠŠ „Ivan Goran Kovačić“	Kiseljak	Sara Udovičić Vanesa Stanić
ŠŠ „Kreševo“	Kreševo	Marija Šaravanja Ivan Nujić
ŠŠ „Novi Travnik“	Novi Travnik	Tea Šimić Marina Marjanović
MSŠ „Travnik“	Travnik	Ajla Livnjak Amin Kunalić
MSŠ „Vitez“	Vitez	Anela Muratović Emina Hercegovac

Bosanska 131
72270 Travnik
Bosna i Hercegovina
Tel/fax: + 387 30 511 565
centar@oh.rnl.ba www.cem.ba
ID broj: 4236426970005 / UniCredit KM 3386907799137190

Predmet: Nastavak aktivnosti projekta „Ujedinjeni u različitosti“

Poštovana/i,

Obavještavamo Vas da projekat „Ujedinjeni u različitosti“ nastavlja sa implementacijom planiranih projektnih aktivnosti.

U mjesecu februaru/veljači planirano je prvo okupljanje koordinacionog tima koji se sastoji od po 2 učenika iz 11 škola sa područja SBK/KSB.

Prvo cjelodnevno okupljanje planirano je za 21. februar/veljaču sa početkom u 10:00 sati u prostorijama Centra za edukaciju mladih, na adresi Bosanska 131 Travnik.

Predstavnici škola će imati za obavezu da u toku radnog sastanka predstavite svoje trenutne i planirane aktivnosti u okviru projekta.

Ovom prilikom Vas molimo da predstavnicima Vaše škole omogućite opravdan izostanak sa nastave na taj dan. Također, prije sastanka predstavnika koordinacionog tima u Travniku, Vaša škola bi kroz sastanak sa radnim grupama trebala pripremiti spisak potrebnih materijala za aktivnosti promocije koje ćete održati u sklopu „Sajma gradova“ koji je planiran za 29. maj/svibanj 2020. godine u Travniku.

Sve troškove (prevoz, hrana) snosi Centar za edukaciju mladih uz predodžbu povratnih karti sa fiskalnim računom.

S poštovanjem!

U Travniku, 12.02.2020. godine

Admir Beharić
Projektni koordinator
Centra za edukaciju mladih

Prilog:

- Spisak predstavnika škola u koordinacionom timu

UNITED in diversity

SAJAM GRADOVA

Programska mapa

10:30 - 11:00 – Dolazak učesnika

- Organizovani dolazak na tvrđavu Travnik

11:00 - 12:00 - Centralni plato tvrđave

- Izložba i prezentacija gradova (postavljanje i uređenje štandova po gradovima)
- Druženje i ručak i osveženja za učesnike
- Zabavni sadržaji - druženje

12:00 - 12:15 - Centralni plato tvrđave

- Svečano otvaranje Sajma
- Obraćanje organizatora

12:15 - 13:15 - Plato ispred barutane

- Predstava "Nobelovac i Travnik"
 - Predstava se igra na nekoliko mikrolokacija u srednjovjekovnoj tvrđavi Stari grad. Namijenjena je za turiste i građanstvo, učenike i studente...
- Otvorena Vrata – prezentacije gradova

13:15 - 14:30 - Plato za radionice

- Radionica tkanja
- Radionica lončarstva
- Otvorena Vrata – prezentacije gradova

14:30 - 16:00 - Obilazak Travnika

- Polazak sa centralnog platoa
- Obilazak znamenitosti grada uz pratnju vodiča (Zavičajni Muzej Travnik, Kuća Ive Andrića, Plava voda itd).

16:00 – Organizovani povratak učesnika

Mješovita srednja škola Busovača

912
912

Treći roditeljski sastanak - Prvi razred Mašinske tehničke škole

09.02. 2018. u 18.30. h. učionica br. 12.

Razrednik-Emina Mušić

PRIJEDLOG DNEVNOG REDA:

1. Evaluacija odgojno-obrazovnog rada- opći pregled uspjeha u učenju i vladanju učenika/ca na kraju prvog polugodišta 2017/2018. god.
2. Realizacija NPP (redovne, dopunske, dodatne, izborne nastave i vannastavne aktivnosti)
3. Edukativna tema za roditelje (usklađena sa potrebama profila učenika, odjeljenja i roditelja) Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

REALIZACIJA:

Ad1.

Prisutni roditelji su pozdravljeni i evidentiran je njihov dolazak. Roditeljima je pročitana izveštaj o uspjehu učenika na kraju I polugodišta školske 2017/2018. god. Izvršena je kratka analiza i uporedba sa ostalim razredima. Naglašena je pohvala pedagogice zbog malog broja izostanaka u odnosu na ostala školska odjeljenja

Roditelji su zamoljeni da svako izostajanje djiaka sa nastave, obavijeste školu ili razrednika.

Ad2.

Roditeljima je pročitana raspored predstojećih (upisanih) pismenih zadataka. Upoznati su sa postojanjem dopunskih časova iz predmeta gde su slabe ocjene. Na dopunskim časovima, učenici mogu i da poprave slabu ocjenu iz predmeta.

Ad3.

Prisutnim roditeljima je prezentirana edukativna tema:

- Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

Opis teme: - Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

Najuspješniji alat u odgoju adolescenata: ljubav, suosjećanje, strpljenje, pohvala, razumijevanje i

razgovor

Sve ove spoznaje ohrabriti će vas u razdoblju adolescencije vašeg djeteta. Danas je biti dobar roditelj izuzetno teško, naporno i nepredvidljivo u odnosu na cilj kojem težimo.

Ali, to istovremeno ne znači da ne možemo biti dobar roditelj. Današnje vrijeme od nas traži izuzetnu prilagodljivost na svakojake promjene. Moramo biti spremni suočiti se i provesti djeteta kroz najtežnije i najburnije razdoblje njegovog odrastanja - adolescencije.

To je razdoblje odrastanja, prijelaz iz djetinjstva u svijet odraslih i taj prijelaz često nije jednostavan i lagan niti za adolescenta, niti za njegove roditelje.

Adolescent mora odgovoriti na dva, u ovom trenutku najvažnija, pitanja.

Prvo je- ko sam ja?, a drugo šta želim biti?

Adolescenti:

- otkrivaju sebe,

- preispituju roditeljske stavove i vrijednosti,
- istražuju nove mogućnosti interese,
- stvaraju svoj sistem vrijednosti,
- stvaraju novu sliku o sebi,
- razvijaju intelektualne i društvene vještine,
- šire svijet vlastitih interesa.

Nema recepta i moramo tražiti individualni put sa svakim adolescentom kako bismo ostvarili cilj našeg odgoja. Cilj nam je formirati stabilnu, moralno zdravu, odgovornu i socijalno prihvaćenu osobu koja će moći ostvarivati svoje talente. Mi, roditelji, odgovorni smo za odnose sa svojom djecom. Mi imamo iskustvo, znanje i moć i mi kreiramo odnose s djecom. Dakle, ako smo nezadovoljni, tada nešto krivo radimo. Često u situacijama malodušnosti pokušavamo svoju odgovornost prebaciti na dijete te mu kažemo ovu ili neku sličnu rečenicu: „Što bi ti sada napravio na mom mjestu?“. Mijenjali ova rečenica išta u odnosu? Ne, dapače, rečenica ništa ne mijenja u odnosu s adolescentom koji je ionako frustriran svojim problemima, dodatna uloga preuzimanja obaveze roditelja nije potrebna i još ga više frustrira. Što možemo napraviti? Možemo se suočiti iskreno i pošteno sami sa sobom. Vidjeti što radimo i kako to radimo. Za početak, napravite najteži korak koji je nužan i bez kojeg nema odgojnog djelovanja. Prihvatite svoje dijete takvim kakvo ono jeste. U odnosu sa svojom djecom nikada nećemo pogriješiti ako im pristupamo s uvažavanjem, razumijevanjem i poštovanjem. Ako svojoj djeci i sebi želimo dobro, njegujemo odnos u kojemu se obostrano osjećamo prihvaćeno i opušteno. Spoznaja da je komunikacija najmoćnije sredstvo odgoja može izuzetno pomoći. Bilo koji životni problem možemo redefinirati kao zajednički izazov koji ćemo prevladati ako imamo dobar odnos sa svojim djetetom. Kako bismo bili uspješni, potrebno je biti istovremeno smiren, samopouzdan i zadovoljan. Većina roditelja teško prihvaća činjenicu da njihovo dijete više ne želi izlaziti i ljetovati s njima, ne dozvoljava da ga roditelji ljube pred drugima. Roditelji često kažu: „On/ona se promijenio/la preko noći“. To nije tačno, ali roditeljima često razvojne promjene u odrastanju izgledaju iznenadne. Ti bitni pomaci u razvoju imali su svoje naznake i prije, ali im nismo davali ono značenje koje smo možda trebali. Dijete može postati drsko i odgovarati. Prijatelji mu postaju najvažniji dio života ili se povlači u osamu i izolira od svih. Adolescent mora odgovoriti na dva, u ovom trenutku najvažnija, pitanja. Prvo je -kosam ja?, a drugo -šta želim biti?

Slikovito rečeno -zbog utjecaja hormona, intenzivnog rasta, neuroloških promjena, ponekad i metaboličkih problema dijete mora unutar sebe srušiti svijet koji je poznavalo i iz temelja izgraditi novi svijet koji će mu dati odgovore na njemu najvažnija pitanja. Taj proces preobrazbe je ponekad izuzetno bolan i buran. Nije jednostavan niti djetetu koje nemalo puta iznenadilo samo sebe nekom reakcijom. Adolescenti u potrazi za vlastitim identitetom eksperimentiraju s različitim ulogama. Tako povremeno nisu sigurni koga glume ili jesu li to stvarno oni. Tokom dana promijene stotinu raspoloženja. U jednom trenutku plaču i ridaju kao malo dijete zbog neke tužne scene na TV-u, u drugom trenuku se nekontrolirano smiju situacijama koje su objektivno žalosne. Te promjene raspoloženja su direktna posljedica disbalansa hormona kojih istovremeno jako iscripljuju, ali i daju neiscrpu energiju. Teško je biti u tijelu adolescenta koji raste na sve strane. Mozak adolescenta jako puno posla s rastućim tijelom koje treba koordinirati, organima koji moraju funkcionirati, i hormonima koji zamagljuju i otežavaju normalnu percepciju, zapamćivanje, analiziranje i sintetiziranje. Na cijelu tu unutrašnju oluju naslanja se i zahtjev okoline (roditelja, škole) za što normalnijim, primjerenijim, odgovornijim ponašanjem. U svakom slučaju, nikada više toliko frustracija, ali i eksplozija osjećaja kao u adolescenciji. Nikada više toliko sjajnih ideja, ali i užasnih dvojbi, pitanja koja nemaju odgovora. Kao što vidimo, lepeza ponašanja adolescenta je vrlo široka. Kada se moramo zabrinuti, potražiti pomoć? Pomoć tražimo ako primijetimo kako naše dijete:

- ✓ puno vremena provodi samo i izolirano od porodice i prijatelja,
- ✓ dolazi do naglih promjena u školskom uspjehu (u pravilu je to školski neuspjeh),
- ✓ pokazuje drastične promjene raspoloženja ili promjene u ponašanju,
- ✓ dolazi do promjene u vršnjačkim grupama ili do prekidanja dugogodišnjih prijateljstava (ovo je jedan od najsimptomatičnijih signala),

- ✓ pokazuje pomanjkanje interesa za hobije, školu ili rekreativne aktivnosti

Kada razgovaramo s adolescentima, oni se tuže kako:

- ✓ ne mogu razgovarati s roditeljima,
- ✓ boje se roditelja,
- ✓ boje se nerazumijevanja,
- ✓ roditelji se postavljaju kao gospodari,
- ✓ djeca nemaju pravo na vlastito mišljenje

Kada ste ovo čuli, mislite li možda da i vaše dijete ima ovakvo mišljenje? U svakom bi slučaju bilo dobro provjeriti.

Adolescenti tvrde:

- ✓ kako roditelji ništa ne znaju o njima,
- ✓ nemaju pojma kako se osjećaju u porodici,
- ✓ roditelji ne znaju što im djeca žele,
- ✓ roditelji ne znaju što djeci smeta u njihovim međusobnim odnosima,
- ✓ roditelji ne znaju njihovo viđenje stvari,
- ✓ roditelji ne znaju što vole, a što više ne vole.

Šta onda raditi? Kažu kako postoji 6 zlatnih pravila za razvoj boljeg odnosa s adolescentima:

A. Razgovarajte.

B. Slušajte.

C. Postavite pravila.

D. Uvažite njihovo mišljenje.

E. Potičite njihove interese i talente.

F. Dogovarajte zajedničke aktivnosti

Najveći problem odraslima je razgovor s adolescentima. I tu postoje neka pravila koja je dobro primjenjivati:

- ✓ Više slušajte, a manje govorite.
- ✓ Savjete dajte kada to traže od vas
- ✓ Naučite da svako ponašanje dovodi do određenih posljedica.
- ✓ Odgovornost za svoja djela.
- ✓ Prava i odgovornost idu jedno s drugim.
- ✓ Jasna pravila ponašanja i posljedice.
- ✓ Savjete dajte kada to traže od vas! (posebno važno naglasiti!)

Mi živimo na području gdje su svi pozvani davati raznorazne savjete, čak i kada o određenom problemu znaju minimalno. S druge strane, mlade užasavaju savjeti koje im dijele, a oni nisu još spremni niti za definiranje problema. Sve ove spoznaje mogu vas obeshrabriti u trenucima teških razdoblja s vašim adolescentom.

Zato je potrebno ovog trenutka napisati na jedan papirić koje osobine cijenite kod svog djeteta te koje vrline vaše dijete posjeduje. Najmanje zapisanih osobina i vrlina može biti 5. Taj papirić spremite na sigurno mjesto koje nećete zaboraviti. U trenucima lične krize, preispitivanja jesu li vaše metode i pristupi dobri – pogledajte spremljeni papirić. Ako vaš adolescent i dalje posjeduje osobine i vrline koje su vam bile važne – dvojbe nema: vistvarno imate dobar odnos, trudite se i velika je vjerojatnost kako će vaš adolescent izrasti u odgovornu, mladu osobu. Ono što je izuzetno važno usvojiti je činjenica da je našoj djeci važno znati kako su roditelji sretni i zadovoljni. Mnogi od njih upravo zbog tog razloga prešućuju loše ocjene, umanjuju lične probleme. Zato ne zaboravite brinuti i o sebi!

Razrednik:
Emina Music

MUZEJ RATNOG DJETINJSTVA

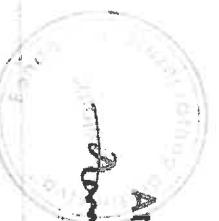
CERTIFIKAT

koji potvrđuje da je

Emina Musić

učestvovala u radu fokus grupe i radionicama u sklopu projekta
„Novi načini pristupanja pomirenju i izgradnji mira kroz kulturu“

u Sarajevu, 18. i 19. decembra 2020. godine.

Amina Kravac

Izvršna direktorica Fondacije Muzej ratnog djetinjstva

MUZEJ RATNOG DJETINJSTVA

NOVINAČINI PRISTUPANJA POMIRENJU I
IZGRADNJI MIRA KROZ KULTURU
FOKUS GRUPE ZA NASTAVNI KADAR

DATUM ODRŽAVANJA: 18-19. DECEMBAR 2020.

Predviđeni raspored aktivnosti

Petak, 18. 12. 2020.

- Dolazak u Sarajevo za učesnice¹ iz drugih gradova
- 19.00 Večera u hotelu

Subota, 19. 12. 2020.

- 9:30 – 11:00 Dolazak u Muzej ratnog djetinjstva: kratki uvod i posjeta izložbi
- 11:00 Povratak u Hotel
- 11:15 – 11:35 Pauza za kafu
- 11:35 – 13:00 Detaljniji pregled edukativnih aktivnosti MRD-a i održavanje jedne od radionica popraćeno diskusijom o samoj radionici
- 13:00 – 14:00 Ručak
- 14:00 - 15:00 Diskusija o mogućnosti obrade sadržaja iz tematskog okvira izgradnje mira u školskom sistemu i mogućnostima saradnje između škola i muzeja
- 15:00 – 15:15 Kratka pauza
- 15:15 – 16:30 Razgovor o mogućnostima implementacije sadržaja u vlastite nastavne procese: moguće ili ne?
- Popunjavanje kratke evaluativne ankete
- Završetak radionice i odlazak učesnica

¹ Muzej ratnog djetinjstva nastoji promovirati rodno korektan jezik. Tamo gdje se ipak koristi ženski rod, a iz konteksta je jasno da se odnosi i na muški, razlog nije nemar nego ustupak prohodnosti teksta.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Tel/fax: 030/591-120 i 030/593-155 (od 13,00 sati); web:www.msbusovaca.com.ba e-mail:mail@msbusovaca.com.ba

Broj: 03-238/21.

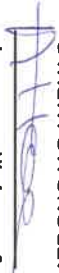
Datum: 11.06.2021.

SPISAK UČENIKA ZA IZLET U SARAJEVO
(14.06.2021. godine)
MUZEJ RATNOG DIJETINSTVA

01. Brkić Amna	E I
02. Halilović Emrah	E I
03. Čičak Emina	PT II
04. Sefer Amina	PT II
05. Lušija Melisa	E II
06. Osmančević Midheta	E II
07. Alić Ema	E II
08. Imamović Nedžma	E II
09. Juhic Selvedin	MT II
10. Bešo Samir	MT II
11. Zukić Ajna	MT I
12. Zatagić Anel	MT I
13. Šehović Irma	PT I
14. Hodžić Adelisa	PT I
15. Juhic Adis	MS I
16. Koluh Amel	MS I
17. Brkić Šaban	ZAV II
18. Omerhodžić Amar	ZAV II
19. Klisura Ramiz	AM II
20. Delić Bakir	AM II
21. Omerčević Nedim	PET III
22. Sažić Faiz	PET III

DIREKTOR ŠKOLE:

Admir Hodžić, prof.

GPR 2017/18.

a) 12

TEME ZA RODITELJSKE SASTANKE

Rector škole

Tabela 8.1.

Alte

RED. BR.	NAZIV TEME	REALIZUJE SE NA:	VRIJEME REALIZACIJE
1.	VJEŠTINE RODITELJSTVA, KAKO IH RAZVIJATI I USAVRŠAVATI	RODITELJSKI SASTANAK - 1. RAZRED	1. POLUGODIŠTE
2.	KAKO RAZGOVARATI SA DIJETETOM - TAJNE DOBRE KOMUNIKACIJE	RODITELJSKI SASTANAK - 1. RAZRED	2. POLUGODIŠTE
3.	ODGOJITI USPIJEŠNO DIJETE - ŠTA JE USPIJEH, ŠTA ODREĐUJE USPIJEH, KAKO ODGAJATI USPIJEŠNO	RODITELJSKI SASTANAK - 2. RAZRED	1. POLUGODIŠTE
4.	PORODIČNI SASTANAK - ČEMU SLUŽI I ZAŠTO JE VAŽAN DA POSTOJI	RODITELJSKI SASTANAK - 2. RAZRED	2. POLUGODIŠTE
5.	KAKO POBOLJŠATI KOMUNIKACIJU SA PROFESORIMA	RODITELJSKI SASTANAK - 3. RAZRED	1. POLUGODIŠTE
6.	ZAŠTO JE VAŽNO DOĆI NA RODITELJSKI SASTANAK	RODITELJSKI SASTANAK - 3. RAZRED	2. POLUGODIŠTE
7.	PROFESIONALNA ORIJENTACIJA - MOJE DIJETE - SPOSOBNOSTI I SKLONOSTI	RODITELJSKI SASTANAK - 4. RAZRED	2. POLUGODIŠTE

e) informacije o učenju

Saradnja sa roditeljima će se ostvariti i putem informacija o učenju učenika koje su razrednici dužni planirati u najmanje jednom školskom času u sedmici i o tome obavijestiti roditelje i pedagogicu u pisanoj formi.

8.2. Javne manifestacije

Tabela 8.2.

Manifestacije	Datum	Sadržaj
Hidžretska Nova godina	21.09.2017.g. (četvrtak)	Referat o Hidžri 20.09.2017. (srijeda) sveska oglasa
Dan nastavnika	5.10.2017.godine (četvrtak)	Svečana sjednica Sindikata
Dan Škole, 10. Oktobar	10.10.2017.godine (utorak)	Posjeta Srebrenici i Potočarima
Dan državnosti, 25. Novembar	25.11.2017.godine (subota)	Projekat historijske i fotografske sekcije, u petak, 24.11.2017.
Rođendan Muhamed a.s.	1.12.2017.g. (petak)	Kviz znanja iz vjeronauke 30.11.2017. (četvrtak)
Nova godina	1. i 2.1.2018.g. (utorak i srijeda)	Aktivnosti VU 29.12.2017. (petak)
Dan nezavisnosti, 01. Mart	1.3.2018.godine (četvrtak)	Prigodan edukativni i kulturni program 28.2.2018. (srijeda)
1. Maj, međunarodni praznik Rada	1. i 2.5.2018.godine (utorak i srijeda)	Sportski program - 27.4.2018. (petak)

Za kulturne i sportske programe vršiće se konkretna zaduženja na sjednicama Nastavničkog vijeća.

DIREKTOR škole:
Prlaša

Mješovita srednja škola Busovača

Treći roditeljski sastanak - Prvi razred Mašinske tehničke škole

09.02. 2018. u 18.30. h. učionica br. 12.

Razrednik-Emina Mustić

PRIEDLOG DNEVNOG REDA:

1. Evaluacija odgojno-obrazovnog rada - opći pregled uspjeha u učenju i vladanju učenika/ca na kraju prvog polugodišta 2017/2018. god.
2. Realizacija NPP (redovne, dopunske, dodatne, izborne nastave i vannastavne aktivnosti)
3. Edukativna tema za roditelje (usklađena sa potrebama profila učenika, odjeljenja i roditelja) Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

REALIZACIJA:

Ad1.

Prisutni roditelji su pozdravljeni i evidentiran je njihov dolazak. Roditeljima je pročitana izveštaj o uspjehu učenika na kraju I polugodišta školske 2017/2018. god. Izvršena je kratka analiza i uporedba sa ostalim razredima. Naglašena je pohvala pedagogice zbog malog broja izostanaka u odnosu na ostala školska odjeljenja

Roditelji su zamoljeni da svako izostajanje djaka sa nastave, obavijeste školu ili razrednika.

Ad2.

Roditeljima je pročitana raspored predstojećih (upisanih) pismenih zadataka. Upoznati su sa postojanjem dopunskih časova iz predmeta gde su slabe ocjene. Na dopunskim časovima, učenici mogu i da poprave slabu ocjenu iz predmeta.

Ad3.

Prisutnim roditeljima je prezentirana edukativna tema:

- Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

Opis teme: - Kako razgovarati sa djetetom- tajna dobre komunikacije

Najuspješniji alat u odgoju adolescenata: ljubav, suosjećanje, strpljenje, pohvala, razumijevanje i razgovor

Sve ove spoznaje ohrabriti će vas u razdoblju adolescencije vašeg djeteta. Danas je biti dobar roditelj izuzetno teško, naporno i nepredvidljivo u odnosu na cilj kojem težimo.

Ali, to istovremeno ne znači da ne možemo biti dobar roditelj. Današnje vrijeme od nas traži izuzetnu prilagodljivost na svakoake promjene. Moramo biti spremni suočiti se i provesti djetet kroz najnežnije i najburnije razdoblje njegovog odrastanja - adolescencije.

To je razdoblje odrastanja, prijelaz iz djetinjstva u svijet odraslih i taj prijelaz često nije jednostavan i lagan niti za adolescenta, niti za njegove roditelje.

Adolescent mora odgovoriti na dva, u ovom trenutku najvažnija, pitanja.
Prvo je- ko sam ja?, a drugo šta želim biti?

Adolescenti:

- otkrivaju sebe,

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Tel/fax: 030/591-120 i 030/593-155 (od 13,00 sati); web: www.msbusovaca.com.ba e-mail: mail@msbusovaca.com.ba

Dj.broj: 02-421-2/21.

Datum: 28.09.2021.

Na osnovu člana 103. Zakona o srednjoj školi, člana 103. Pravila Mješovite srednje škole Busovača i člana 15. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu (Sl. novine SBK br.7. od 29.jula 2021. godine), direktor Škole na prijedlog Nastavničkog vijeća, d o n o s i

O D L U K U

imenovanju Komisije za ocjenjivanje nastavnika Općobrazovne grupe predmeta društvenih nauka u Školi

Imenuje se Komisija u sastavu:

- 1) HODŽIĆ ADMIR - direktor
- 2) SREBRENICA DALIDA - pedagoga
- 3) LUŠIJA ZIJAD - predstavnik Nastavničkog vijeća
- 4) MUSIĆ EMINA - predstavnik stručnog aktiva
- 5) _____ - predstavnik srodne struke/srodnog predmeta

Za ocjenjivanje nastavnika, predstavnika stručnog aktiva imenuje se zamjenski član Buljina Amer. Predstavnik srodne struke će biti imenovan naknadno u ovisnosti od struke nastavnika koji se ocjenjuje. Komisija se imenuje na period od dvije godine.

O b r a z l o ž e n j e:

Nastavničko vijeće Škole je na sjednici održanoj 28.09.2021. godine, a postupajući u skladu sa Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu dalo prijedlog direktoru Škole za imenovanje Komisije.

Početak ocjenjivanja i napredovanja nastavnika u Školi, otpočinje odmah, uzimajući u obzir period od početka 2019/2020. školske godine za vrednovanje elemenata iz članova 11. i 12. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu, a od početka 2015/2016. školske godine za vrednovanje elemenata iz članova 17. i 19. pomenutog Pravilnika. Nakon provedene procedure vrednovanja i ocjenjivanja Škola je obavezna dostaviti Ministarstvu prijedlog za napredovanje u zvanje mentor ili savjetnik.

Protiv ove odluke može se uložiti prigovor Upravnom odboru u roku osam (8) dana od dana prijema iste.

Dostavljeno:

- 1) Imenovani X5
- 2) a/a.

DIREKTOR ŠKOLE:

(Admir Hodžić prof.)

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA BUSOVAČA

Tel/fax: 030/591-120 i 030/593-155 (od 13.00 sati); web: www.mssbusovaca.com.ba e-mail: mail@mssbusovaca.com.ba

Dj.broj: 02-421-2/21.

Datum: 28.09.2021.

Na osnovu člana 103. Zakona o srednjoj školi, člana 103. Pravila Mješovite srednje škole Busovača i člana 15. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu (Sl. novine SBK br. 7. od 29.jula 2021. godine), direktor Škole na prijedlog Nastavničkog vijeća, d o n o s i

O D L U K U

imenovanju Komisije za ocjenjivanje nastavnika Općeobrazovne grupe predmeta društvenih nauka u Školi

Imenuje se Komisija u sastavu:

- 1) HODŽIĆ ADMIR - direktor
- 2) SREBRENICA DALIDA - pedagogica
- 3) LUŠIJA ZIJAD - predstavnik Nastavničkog vijeća
- 4) MUSIĆ EMINA - predstavnik stručnog aktiva
- 5) _____ - predstavnik srodne struke/srodnog predmeta

Za ocjenjivanje nastavnika, predstavnika stručnog aktiva imenuje se zamjenski član Buljina Amer.

Predstavnik srodne struke će biti imenovan naknadno u ovisnosti od struke nastavnika koji se ocjenjuje. Komisija se imenuje na period od dvije godine.

O b r a z l o ž e n j e:

Nastavničko vijeće Škole je na sjednici održanoj 28.09.2021. godine, a postupajući u skladu sa Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu dalo prijedlog direktoru Škole za imenovanje Komisije.

Početak ocjenjivanja i napredovanja nastavnika u Školi, otpočinje odmah, uzimajući u obzir period od početka 2019/2020. školske godine za vrednovanje elemenata iz članova 11. i 12. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu, a od početka 2015/2016. školske godine za vrednovanje elemenata iz članova 17. i 19. pomenutog Pravilnika.

Nakon provedene procedure vrednovanja i ocjenjivanja Škola je obavezna dostaviti Ministarstvu prijedlog za napredovanje u zvanje mentor ili savjetnik.

Protiv ove odluke može se uložiti prigovor Upravnom odboru u roku osam (8) dana od dana prijema iste.

Dostavljeno:

- 1) Imenovani X5
- 2) a/a.

DIREKTOR ŠKOLE:

(Admir Hodžić prof.)

9/13

D2

ZAHVALNICA

EMINHA MUSIC

Za učešće na konkursu:

“SAVREMENA I KREATIVNA NASTAVNA PRIPREMA”

2019. u organizaciji izdavačke kuće Bosanska knjiga iz Sarajeva.

U SARAJEVU

DANA: 19. 06. 2019.

BOSANSKA KNJIGA

ZBORNIK SAVREMENIH I KREATIVNIH NASTAVNIH PRIPREMA

Izlavač: Bosanska Knjiga
Glavni i odgovorni urednik: Alda Alagić
Lektorska Služba Bosanske Knjige
Dizajn korica: Samir Lačević
DTP: Samir Lačević

Stručni žiri: Eldina Dizdarević, prof. razredne
nastave i pedagogije,
OŠ "Isak Samokovlija", Sarajevo
Senada Šehović, prof. razredne
nastave, OŠ "Osman Nuri Hadžić",
Sarajevo

Edita Kevro, prof. BHS jezika i
književnosti, JU OŠ "Drežnica"
Mostar

Ediseta Mekanić, prof. biologije i
hemije, JU OŠ "Meša Selimović",
Zenica

Radovi u Priručniku su u cjelosti objavljeni onakvi kakvi su
pristigli na naš konkurs za „Savremenu i kreativnu nastavnu
pripremu“. Za ispravnost i istinitost podataka, ali i fotografija
koje su korištene u pripremama Bosanska knjiga ne snosi
odgovornost.

ZBORNIK SAVREMENIH I KREATIVNIH NASTAVNIH PRIPREMA

SRPSKA KNJIGA

Sarajevo, 2018

Razredna Nastava

12	ADNELA HAMZAKADIĆ B/H/S jezik i književnost, ODJELJENSKA ZAJEDNICA- UČENJE I RAZVOJ LIČNOSTI - V RAZRED
28	AIDA DOLIĆ MOJA OKOLINA: DOMAĆE ŽIVOTINJE - II RAZRED
42	AIDA KASUMOVIĆ 1. MOJA OKOLINA - GODIŠNJA DOBA 2. B/H/S jezik i književnost - LISICA I GAVRAN 3. MATEMATIKA - MNOŽENJE I DJELJENJE - IV a - II - III RAZRED
46	
49	
63	AKTIV II RAZREDA: AZRA NIKŠIĆ, SANELA MUZUR, LEJLA ČATIĆ B/H/S jezik i književnost - FILMSKA IZRAŽAJNA SRBDSTVA - IV razred B/H/S jezik i književnost - VRANA I VRČ, S VODOM - II razred Moja okolina - MOJA DOMOVINA - IV razred Matematika - SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA DO 20 - II razred
102	
106	
116	ČORIĆ ALMA B/H/S jezik i književnost VLAK U SNIJEGU - V RAZRED
128	ALMIRA FILIPOVIĆ 1. B/H/S/L - LISICA I ROKA 2. DRUŠTVO- NAJZNAČAJNIJE LIČNOSTI SREDNJOVIŠKOVNE BOSNE - V RAZRED
131	
156	AMELA UDVINIČIĆ B/H/S jezik i književnost - PRISLUŠKIVANJE - IV RAZRED
160	AMIRA VOLIĆ BHS: ČITANJE, GRAMATIKA, RAZUMIJEVANJE - „JEZIČ IGLIČ I NAOČALE“ - I RAZRED
168	AMRA KARIŠIĆ MOJA OKOLINA- OGLEDNI SAT (SUNCE, VODA I ZRAK) - IV - I RAZRED
200	ANASTASOVA ČERIMA PRIRODA – BILJKE (LIST) - V RAZRED
203	ANESA SALIHAGIĆ, MELIHA SPAHIĆ Moja okolina - IZRADA I ORIJENTACIJA NA PLANU UČIONICE - IV RAZRED
232	ARMINA TABAK - HASIĆ B/H/S jezik i književnost 1. AV LISICA - III razred B/H/S jezik i književnost 2. LAV I LISICA - III razred

444	450	457	478	486	499	508	510	515	531	560	572	585	593	604	607															
MINKA KUČALOVIĆ	ODJELJENSKA ZAJEDNICA: HUMANI ODNOSI - IV RAZRED	B/H/S/I - Zastidio se miške - V RAZRED	NAIDA GADŽO	MOJA OKOLINA - DOMAĆE ŽIVOTINJE - III RAZRED	MOJA OKOLINA - ČULA/OSJETILA - II RAZRED	MATEMATIKA - SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA DO 1000 - IV RAZRED	B/H/S/I - VRSTE RIJEČI - IV RAZRED	ODABAŠIĆ SUADA	B/H/S/I LISICA I RODA - II RAZRED	SALIHović MIRHETA	B/H/S/I - SRNE NA SANITI LEĐA - IV RAZRED	SAMIRA BOJADŽIJA	MATEMATIKA - SKUPOV, BROJEVI, RELACIJE I OPERACIJE - I-2 RAZRED	SANELA ALAJBEGović, NADŽIJA JELEŠKović	MOJA OKOLINA: ZEMLJA U SVEMIRU KAO PROSTOR ŽIVLJENJA - III-1 III-2 RAZRED	SANELA KADIĆ	MATEMATIKA: SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA PRVE HILjade - IV I RAZRED	SELMA MAHMIĆ	B/H/S/I - SARKA - STEVAN BULAJIĆ (KNJIŽEVNI TEKST) - IV RAZRED	SENAD KULJANČIĆ	B/H/S/I - ČITANJE (VRBA I TRN) - III RAZRED	ZEHRIINA SELIMović	BOSANSKI JEZIK: SBIČNI DŽIN (OSKAR VAJLD) - IV 4 RAZRED	Predmetna Nastava			AIDA CERIĆ	MUZIČKA/GLAZBENA KULTURA: NEK SVUD I UBAV SJA - VII RAZRED	ALMIRA KARČIĆ	GEOGRAFIJA: RBLJE ZIMLJE (VILKANI) - VII RAZRED
240	247	254	260	265	271	320	360	362	371	386	407	412	419	434																
ASIMA AGIĆ	B/H/S: jezik i književnost: SRNE NA SANITI LEĐA - IV RAZRED	AZRA VREVIĆ	MATEMATIKA: Sabiranje jednocifrenih brojeva s prelazom desetice - II RAZRED	BELMA DUVNIAK	MUZIČKA KULTURA - "NEBO I PLANETE" - IV RAZRED	DENISA KARAHASAN	MOJA OKOLINA: BILJKE I ŽIVOTINJE - II I 4 RAZRED	EMINA MUMINOVIĆ	B/H/S/I - JEZEVA KUĆICA (BRANKO ČOPIC) - II - I RAZRED	FATIHA BUZADIJA	B/H/S/I - LAV I MIŠ - I RAZRED	HAJRUDIN NEKADIN	B/H/S/I PIŠEM TI PISMO - JEZEVA KUĆICA - IV - 4 RAZRED	HANIJA MEMIĆ	BHS I KNJIŽEVNOST: PINOKIO - IV - a RAZRED	HASAN MURATOVIĆ	MOJA OKOLINA: VODA U PRIRODI (OGLEDNI ČAS) - III RAZRED	HATIDŽA PEKARIĆ	BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST: MOJA BAKA - IV - c RAZRED	JUNUZOVIĆ SENADA	MATEMATIKA: SKUP BROJEVA DO 100 - III b RAZRED	LEJLA SMAJLOVIĆ	BOSANSKI JEZIK: MASLAČAK I ŠIPURAK - II RAZRED	MINELA ŠATRA	MATEMATIKA: DIFERENCIJE BROJEVA DO 100 - III-4 RAZRED					

802	JASMINA ŠUNJE B/H/S jezik i književnost: CRTANI FILM, ANIMIRANI FILM, DNEVNIK ANE FRANK - VII RAZRED	799	JASMINA SALIHOVIĆ B/H/S jezik i književnost: TVORBA RIJEČI - IX RAZRED
829	JASMINIKA HADŽIĆ B/H/S jezik i književnost: PISMA BOSANSKOG, HRVATSKOG I SRPSKOG NARODA - IX RAZRED	793	HILMO SELIMOTIĆ B/H/S jezik i književnost: HASNANAGINICA - VII RAZRED
836	KIMETA MASLO B/H/S jezik i književnost: SADA KO HOĆE ŽIVJETI - VII RAZRED	773	ENISA GREBIĆ NIJEMACŲKI JEZIK: Die Schule und die Schulsachen - V RAZRED
841	MELIKA SULJAGIĆ B/H/S jezik i književnost: OBLASTI/KOMPONENTA/TEKST/PISAC POTENCIJAL I II - VII RAZRED	769	ENIDA MUĽAMEROVIĆ ENGLJSKI JEZIK: Fruit and vegetables - V RAZRED
853	MERZA TUČAKOVIĆ B/H/S jezik i književnost: ČITANJE, VJEŠTINA, STRUKTURA - VIII RAZRED	765	EMINA ČERKEZ-ČAUŠEVIĆ HEMIJA: MONOSAHARIDI-FOTOSINTIZA - VII RAZRED
855	MIRNA SMAJIĆ B/H/S jezik i književnost: GULIVEROVA PUTOVANJA - VI RAZRED	756	EMINA MUSIĆ HISTORIJA - Položaj žene poslije II Svjetskog rata. Niži razredi srednjih škola, i viši razredi osnovnih škola - VII RAZRED
862	SELMA KOPIC B/H/S jezik i književnost: NARODNA LIRSKA PJEŠMA-SVEDALINKA - VIII RAZRED	727	ELVIRA BAŠIĆ HISTORIJA - BOSANSKO KRALJEVSTVO (TVRKO KOTROMANIC) - VII RAZRED
869	SELMA RUSTEMPAŠIĆ HISTORIJA: "GRADA MLADOSTI" (NOVI TRAVNIK) OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE	703	ELVEDINA REPEŠA BIOLOGIJA: POVEZANOST STRUKTURA I FUNKCIJA ŽIVIH BIĆA - VII RAZRED
903	AMIRA HUKIĆ B/H/S jezik i književnost: LEKTIRA (MALI PRINC) - VII 7 RAZRED	700	EDINA SKOPLJAK DEDOVIĆ DOJELJIVSKA ZAJEDNICA: HEDUHAN ALKOHOL, DROGA - V RAZRED
		689	BEĽMA HUBANA SELIMOTIĆ TEHNIČKA KULTURA - GRADJEVINSKA TEHNIKA - UDUBNOST STANOVANJA - VI RAZRED
		676	AZRA HABIB BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST: Djevojka i buhar, lirski pjesnik JEZIK, SLOG, OKRADA - VII RAZRED
		650	AZRA BOGUNIĆ, AMELA OMERBEGOVIĆ Matematika, Biologija, Fizika, Građansko obrazovanje - ČOKOLADA
		645	AZRA BOGUNIĆ MATEMATIKA: GEOMETRIJSKA TIJELA
		636	MATEMATIKA: PROSTI I SLOŽENI RJOJEVI - VI RAZRED
		616	MATEMATIKA: PRIMJENA PYTAGORINE TEOREME - VIII RAZRED

EMINA MUSIĆ

“MSŠ Busovača, JU OŠ „Deveta osnovna Ilidža“ JU OŠ „Druga osnovna“ Ilidža”

HISTORIJA -

Položaj žene poslije II Svjetskog rata

Niži razredi srednjih škola, i viši razredi osnovnih škola

BiH poslije Drugog svjetskog rata: Položaj žene i zabava

Autor: Emina Musić, prof. historije i građanskog obrazovanja
Zaposlena u: MSŠ Busovača, MSŠ Vitez, JU OŠ „Deveta osnovna škola“ Ilidža, JU OŠ „Druga osnovna škola“ Hrasnica

Kontakt: kuemina@hotmail.com

Nastavni predmet: Historija

Tema: Nana, mama i ja- zabava u naše vrijeme

Ovom nastavnom temom učenicima se jeli predstaviti prošlost nekadašnje zajedničke domovine Jugoslavije. Širi kontekst je usmjeren ka prikazu položaja žene u bivšoj Jugoslaviji, posebno u SRBiH. Da bismo usmjerili istraživački temu na život žene tog vremena obuhvaćen je i segment zabave i svakodnevice. Povezujući ove dvije teme usmjeravamo se ka lokalnom nivou- Busovači i istraživačkom radu.

Ključne riječi: žena, kulturna baština, obrazovanje, ljudska prava, porodica, tolerancija, nacionalne manjine, muzika, moda.

Kontekst

Nastavna jedinica je planirana za niže razrede srednjih škola i više razrede osnovnih škola, te lako je prilagodljiva i radu u historijskoj sekciji. Važnost ove teme ogleda se u svakodnevnoj otuđenosti mladih od svojih porodica. Razloge takvih sve češćih pojava ovdje nećemo tražiti. Jedan od glavnih ciljeva jeste učenike upoznati sa historijom Jugoslavije- položajem žene u bivšoj Jugoslaviji naročito u Busovači, o njenom statusu i načinu na koji je provodila slobodno vrijeme i zabavljala se. Također ćemo prikazati oblike zabave koji su se smjenjivali ili čak preplitali na našim prostorima. Neki su nestali, a neki su opstali. Na ovaj način nastojat ćemo podstaći učenike na istraživanje vlastite tradicije i običaja, naučiti ih vrijednosti istih. Veoma bitno je uočiti protimanje običaja i suživot koji su kroz toleranciju krasili posebno BiH i njene krajeve. Obzirom da je tema planirana za realizaciju na prostoru Busovače prilagođena je tradiciji i raritetima ovog dijela BiH.

Motivacija

Motivacija učenika je jedan od najvažnijih preduslova za uspješno učenje. U modernom vrijeme teško je pridobiti pažnju učenika naročito ako koristimo isključivo konvencionalne metode. Ovim našim tavnim projektom nastojat ćemo učenike „provocirati“ temom koja im je bliska te u timskom radu podstaći da razvijaju vještine i tako dođu do saznanja. Koristeći mobilne i internet uočit će se na gućnosti zabavnijeg učenja. Sa druge strane, istraživačkim radom učenici su prisiljeni oslanjati se na svoju porodicu, a poznat je uticaj društvenih mreža na otuđenost naročito adolescenata od vlastite porodice. Uključujući modernu tehnologiju nastojali smo povezati njihove afinitete u sadašnjosti sa ne tako davnom prošlošću.

Cilj

- o Usvajanje znanja o historiji Jugoslavije i polotaju tene u proteklih 60. godina
- o Usvajanje znanja o zabavi i druženju u proteklih 60. godina
- o Usvajanje znanja o lokalnoj prošlosti, tradiciji i običajima
- o Poticanje istraživačkog rada, metodoloških analiza i sumiranja rezultata
- o Razvijanje kritičkog i logičkog razmišljanja
- o Razvijanje tolerancije i jačanje suživota
- o Razvijanje i poticanje kreativnosti
- o Jačanje moralnih osobina, vrijednosti i samopouzdanja

Ishodi učenja

- o Usvajanje novih znanja o Jugoslaviji u periodu od 1945. do 1990. godine (polotaj tene, zabava i druženje, praznici, ORA)
- o Definisanje novih pojmova (tolerancija, feređa, zar)
- o Razvijanje logičkog i kritičkog mišljenja uočavanje uzročno-posljedičnih veza između događaja
- o Usvajanje znanja o tradiciji i običajima svoga zavičaja

Vještine:

Historijsko istraživanje- pronalaženje, analiziranje materijala i podataka, proučavanje literature, rad na historijskim izvorima, razumijevanje historijskih narativa, poticanje kreativnosti, timski rad

Vrijednosti:

Poštivanje tene, očuvanje lokalne tradicije i običaja, jačanje suživota i tolerancije, poštivanje i uvažavanje različitosti

Trajanje: 2 x 45 minuta

Pregled aktivnosti -proces

Uvodni dio (5 minuta)

Prvi čas

Na prvom planiranom susretu učenike eksplicitnim pitanjima tražeći odgovore navesti na temu naslovne jedinice. Pitanja nastavnik/profesor postavlja cijelom razredu ostavljajući vremena da učenici pripreme odgovor.

P: Šta je zabava?

Očekivani odgovor: kvalitetno provedeno vrijeme

P: Kako se danas mladi zabavljaju?

Očekivani odgovor: posjete kaficama, disko klubovima, koncertima...

P: Kako su se zabavljali stariji?

Očekivani odgovor: slično, kao i danas

Glavni dio (30 minuta)

Nakon ove kraće diskusije profesor/nastavnik otkriva temu projekta te učenike dijeli u 6 grupa. Svaka grupa će dobiti radni materijal i učenicima će biti pojašnjeno kako će koristiti mobilne pristupiti video materijalu. Nastavnik/profesor pažljivo objašnjava svakoj grupi zadatke i ukoliko bude nejasnoća pomaže im tokom cijelog perioda predviđenog za grupni oblik rada.

U radionicama učenici tri grupe će istraživati teme vezane za historiju polotaja tene u SRBiH, dok će preostale tri grupe imati zadatke vezane za tradiciju i zabavu naših prostora u proteklih šezdeset godina. Naglašen polotaj tene bit će decidno provučen da bi sami učenici došli u zonu radoznalosti i upitali se kako je izgledao život tene u njihovoj porodici posebno kada je u pitanju zabava i slobodne aktivnosti. Osnovni zadatak svih grupa bit će da odaberu vođu grupe te kreativno prezentuju svoji zadatak.

Svaka grupa će pokušati izraditi profil tene svog radnog materijala koji će opisati, a poželjno bi bilo i nacrtati. Za profiliranje će koristiti elemente iz radnog materijala. Koristeći stečena znanja učenici bi trebalo da obrate pažnju na odjeću, šminku, modne dodatke koji bi dočarali vrijeme o kojem prezentuju.

Nakon obrade radnog materijala učenici prezentuju svoje radove. Obzirom da su radni zadaci formulisani tako da materijal sa temom položaja tene odgovara temi zabave iz njenog vremena nastavnik/profesor će od grupa zatražiti da svoju grupu upare sa vremenskim savremenikom. Tako će na kraju izlaganja učenici biti upareni u tri grupe.

Završni dio časa (10 minuta)

U završnom dijelu nastavnik/profesor daje upute učenicima za drugi dio-čas koji će se odnositi na istraživački rad. Svaka grupa će za naredni susret pripremiti rad kao rezultat individualnog istraživanja u svojim porodicama.

Slijedeći temu sve tri grupe će dobiti domaće zadatke:

Prva grupa (nana) će istražiti položaj tene u Busovači 50-tih i 60-tih godina i zabavu i druženje u to vrijeme.

Druga grupa (mama) istražiti će položaj žena 70-tih i 80-tih u Busovači i zabavu i druženje tog vremena

Treća grupa (ja) -Ova grupa će posjetiti lokalnu službu za zapošljavanje i analizirati dobnu strukturu nezaposlenih te nivo obrazovanja. Istražiti će načine druženja i zabave u naše vrijeme i pripremiti prezentaciju

Svaka grupa će dobiti jasne i konkretne upute o načinu istraživanja usmenih historijskih izvora.

Formula pripreme istraživanja usmenih historijskih izvora

o Za svaki razgovor/intervju precizirati i jasno formulisati pitanja

o Odgovore zapisivati tačno i jasno, ukoliko je moguće snimiti i iskoristiti u video prezentaciji

o Nakon prikupljanja materijala pristupiti analizi, kritički i objektivno

o Sintezu i zaključke formulisati što jednostavnije i kreativnije

Nastavnik/profesor će dati upute kako bi radovi trebali izgledati. Pojasnit će učenicima da trebaju materijalizirati uspomene i sjećanja- to mogu biti bilo kakva asocijacija i predmet koji će dočarati vrijeme iz kog dolazi. Svoje priče iz prošlosti učenici mogu prezentovati kao portofolije, Power Point, Movie Maker prezentacije, kratke filmove, panele, koristeći odjevne predmete svojih nana i mama, „maskirati“ se u njih, donijeti njihovu muziku, najdraže fotografije, slatkiše...Kreativnost, inovativnost, dosjetljivost i praktičnost će biti naglašeni kao mjerni elementi za ocjenjivanje radova.

Drugi čas

Uvodni dio (5 minuta)

Profesor/nastavnik će učenike pozdraviti i otvoriti ovaj čas koji bi trebao biti zabava za nanu, mamu i mene. Upoznat će učenike sa aktivnostima.

Svaka grupa će biti vremenski ograničena na 6 minuta da prezentira svoje istraživanje.

Glavni dio (20 minuta)

U glavnom dijelu časa učenici će prezentirati svoje radove. Nastavnik/profesor će nastojati da učenicima pomogne ukoliko se ukaže potreba.

Završni dio časa (10 minuta)

Nakon prezentiranih radova sa učenicima otvaramo diskusiju. Razgovaramo šta su naučili o temi i da li je bilo poteškoća u istraživanju. Obzirom da su se dotakli tradicije svoga kraja pitat ćemo kako ta tradicija danas živi. Očekuje se da će biti različitih mišljenja i saznanja.

Moguća pitanja za diskusiju:

- Kako je izgledao život njegove/njene nane/mame u mladosti?
 - U čemu se razlikuje položaj tene danas?
 - Ko se najbolje zabavljao?
 - Kako ste se osjećali dok ste pripremali svoje radove?
 - Šta ste naučili o ovoj temi i da li vam je bila zabavna?
- Na kraju časa nastavnik/profesor će ocijeniti učenike.

Ideje za adaptaciju

Nastavna tema „Nana, mama i ja“ osmišljena je i planirana za srednje škole za učenike viših razreda, iako je prilagodljiva i za niže uzraste. Za niže uzraste temu je moguće pojednostaviti koristeći samo fotografije ili video materijal. Temu je moguće adaptirati kao projekat i predložiti i realizirati na e-Twinning platformi.

Izvori

Literatura za nastavnike/profesore:

1. Bilandić, D. -Historija SFRJ. Zagreb, Školska knjiga. 1979. 2. Identitet BiH kroz historiju: Zbornik radova Institut za istoriju, Sarajevo. 2011. 3. Pilić, V. -Karakteristike i problemi tenske radne snage u Jugoslaviji, Beograd : Institut za ekonomska istraživanja, 1969. 4. Tena u društvu i privredi Jugoslavije. Beograd : Savezni zavod za statistiku, 1964. 5. Tudor, R.- Poučavanje tenske povijesti 20. stoljeća. Zagreb : Srednja Europa, 2005. 6. Pejanović, S. - Društvena jednakost i emancipacija tene. Gornji Milanovac : Dečje novine, Beograd : Prosvetni pregled, 1984.
7. Novi društveni pokreti u Jugoslaviji od 1968. do danas, M. Stojić, „Proleter i svih zemalja-ko vam pere čarape? Feministički pokret u Jugoslaviji 1978-1989. Novi Sad, 2009.
8. Janković V. D. - Godine na 6, Laguna, 2008.
9. D. Kačarević- Karakter i vaspitni značaj radnih akcija omladine knjiga 1, Beograd 1995.
10. Šušnjara, S. -Razvoj specijalnog školstva u BiH: od 1958. do 1990. godine, Zagreb/Sarajevo, Synopsis 2013.
11. E. Duranović, Elementi staroslovenske tradicije u kulturi Bošnjaka, Bugojno 2011.
12. M. Đulbić „Zenički narodni običaji za Jurjevo“ <http://zenica-online.com/2011/04/zenicki-narodni-obicaji-za-jurjevo/> *Za nastavnike/profesore (metodički dio)*
- T. I. Berend, Historija – znanstvena disciplina i školski predmet, Naše teme, XXVIII/4, 5, Zagreb 1984.
- Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije, Novi Sad, 1972.
- V. Vego, Metodika nastave povijesti, Mostar 1998.
- Rendid-Miočević, Didaktičke inovacije u nastavi povijesti, Zagreb 1989.
- Spisak fotografija
- Fotografija 1. <http://www.nahla.ba/tekstovi/10.aspx?id=250> 31.10.2016.
- Fotografija 2. <http://manjine.ba/?p=10808> od 2.11.2016. Fotografija 3. 4. i 4a <https://www.facebook.com/Pri%C4%8De-iz-Busova%C4%8De-3910864/?fref=ts> od 3.11.2016. Fotografija 5. <https://www.facebook.com/Pri%C4%8De-iz-Busova%C4%8De-391084167656114/?fref=ts> od 3.11.2016. Fotografija 6. <http://abc.ba/upload/images/2016april/radna-akcija-4.jpg> od 2.11.2016.
- Prilog : Radni materijali

GRUPA 1.

Skidanje feređe i zara

Poslije Drugog svjetskog rata i socijalističke revolucije u Jugoslaviji, aktualizirano je pitanje muslimanske ženske nošnje. Ta nošnja je okarakterisana kao prepreka emancipaciji muslimanke i zatrateno je njeno ukidanje. Akciju za ukidanje ove nošnje u BiH započeo je Antifašistički front žena (AFF) 1947.

• Na drugom kongresu AFT-a, održanom 13. i 14. jula 1947. u Sarajevu, donijeta je rezolucija o pokretu muslimanki za skidanje zara.

Godine 1950. donesen je i zakon kojim se zabranjuje nošenje, prisiljavanje ili nagovaranie tene da nosi zar ili feredžu ili na drugi način pokriva lice. Marame nisu bile zakonom zabranjene, ali će postepeno nestajati prvo u gradskim, a potom i seoskim sredinama. Kao razlog zabrane zara i feredže navodi se da se otkloni vijekovna oznaka potčinjenosti i kulturne zaostalosti tene muslimanke, da se olakša teni muslimanki puno korištenje prava izvojevanih u Narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj izgradnji zemlje i da joj se obezbijedi puna ravnopravnost i šire učešće u društvenom, kulturnom i privrednom životu zemlje. Dakle, zar i feredža su bili viđeni kao čin potčinjenosti. Za nepoštivanje zakona predviđene su kazne do tri mjeseca zatvora ili novčana kazna do 20.000 dinara. Za prisiljavanje žene da nosi tu odjeću ili za vršenje propagande u tom smislu, predviđena je kazna lišenja slobode sa prinudnim radom do dvije godine ili novčana do 50.000 dinara.

1 Video isječak iz igranog filma „Azra“ Youtube kanal - <http://goo.gl/zwXbFe>
Pitanja:

- Kakav su položaj imale tene muslimanke nakon Drugog svjetskog rata u SRBiH?
- Da li su zakonski akti donošeni nakon razgovora sa ženama zašto zar/feredžu nose?
- Nakon analiziranja fotografije i videa šta ste zaključili?
- Kakav je vaš stav prema ovim zakonskim odredbama
-

GRUPA 2.

Pravni položaj žena u SRBiH

Tene Jugoslavije su prvi put učestvovala na izborima za Ustavotvornu skupštinu 1945. godine. Ustavom iz 1946. godine potvrđena je ravnopravnost žena u svim sferama društvenog života. U svim zakonima koji su kasnije donošeni strogo je poštovan ovaj princip. Kroz zakon o braku 1946. izjednačen je položaj žena i muškaraca u braku, zakonima iz oblasti porodičnog prava iz 1947. izjednačena su prava bračne i vanbračne dece, zakonom o socijalnom osiguranju uvedeno je i osiguranje za sve rizike, što je obuhvatalo i plaćeno porodiško odsustvo i ostvarivanje prava na penziju pod istim uslovima i za žene i za muškarce, iako su tene ranije odlazile u penziju. Pravo na abortus je omogućeno zakonom iz 1951. Ustavom iz 1974. teni se garantuje puno pravo na slobodno rađanje, a od 1977. dozvoljen je abortus bez ikakvih ograničenja do deset nedelja starosti ploda.

U tadašnje jugoslovensko zakonodavstvo ugrađene su sve međunarodne konvencije koje se odnose na položaj žene.

Istovremeno postoje značajne razlike u nivou razvijenosti jugoslovenskih republika, između mogućnosti i kvaliteta života u razvijenim i nerazvijenim, ruralnim i urbanim krajevima zemlje. Nakon Ustava iz 1974., pojavljuju se i razlike u zakonskoj regulativi pojedinih pitanja između jugoslovenskih republika. 2

Pitanja:

- Kakva prava žena dobijaju nakon Drugog svjetskog rata?
- Da li je proces išao brzo ili sporo?
- Nakon analiziranja fotografije šta ste zaključili?
- Kakav je vaš stav prema ovim zakonskim odredbama?

GRUPA 3.

Obrazovanje ženske djece u SRBIH

Popis iz 1953. godine ukazuje na visok procent opće nepismenosti. Kada je u pitanju stanovništvo staro 10 i više godina klasifikovano prema osnovnoj školskoj spremi, 46,2% žena je bez osnovne školske spreme, 45,2% žena ima završenu četverogodišnju osnovnu školu, dok samo 2,8% žena ima završenu osmogodišnju školu... Tome su doprinijela uvjerenja da ženama nije potrebno obrazovanje, odnosno da je preče izvesti na put muškarca nego ženu.

Prema statističkim podacima, u SRBIH je 1973. godine bilo 672.000 nepismenih.

Svaki šesti stanovnik je bio nepismen. Ženska djeca ne pohađaju više razrede ili napuštaju školovanje poslije petog ili šestog razreda. Pohađanje škole podrazumijeva pješčenje ili putovanje vozom po nekoliko kilometara, što također utječe na smanjenje broja ženske djece u osmogodišnjim školama. Ove razlike su najvidljivije u višim razredima osnovne škole. Problem sa obuhvaćenošću ženske djece najprisutniji je u ruralnim krajevima sa nerazvijenom privredom i bez uslova za značajniji privredni razvoj. Ženska djeca često su završavala samo jedan ili dva razreda, a zatim se usmjeravala na kućanske poslove, čuvanje stoke i sl. Zakon o osnovnoj školi, donesen 1959. godine, nalagao je obavezno pohađanje osnovne škole svakom građaninu i građanki od 7 do 15 godina. Kršenje Zakona se u 90% slučajeva odnosilo na sprečavanje školovanja ženske djece. 3

Pitanja:

- Kako je izgledala obrazovna struktura u BiH 50-tih godina prošlog vijeka?
- Da li su tenska djeca imala isti procenat u obrazovanju i šta je uzrok tome?
- Nakon analiziranja fotografije šta ste zaključili?
- Kakvo je vaše mišljenje o obrazovanju teniske djece 50-tih godina prošlog vijeka?

GRUPA 4.

Kako se omladina nekada zabavljala

Društveni život omladine u Jugoslaviji su upotpunjavale dobre stare igranke! Igranke su svoji vrhunac doživljavale sredinom 60-tih, a tadašnja država je svemu tome pružala podršku jer je mlade željela uključiti u različite društvene aktivnosti. Tako se počelo otvarati sve više Domova kulture i Domova omladine koji su između ostalog bili poznati po organizovanju turki i igranki. Mladi su se upoznawali, družili i opušitali.

Koncert „Bijelo Dugme“ Skoplje 1975.

Youtube kanal <https://www.youtube.com/watch?v=uxmugex5myY>

Pitanja:

- Kako je izgledao društveni život omladine 60-tih godina prošlog vijeka?
- Čemu su služile igranke?
- Nakon analiziranja fotografije i videa šta ste zaključili?
- Kakvo je vaše mišljenje o ovakvim zabavama?

GRUPA 5.

Omaha, Jurijev, teferić

„Durdevdan, Jurjevdan, Jurjevo-omaha je bio vaţan kršćanski blagdan koji je obiljeţavan i kod muslimanskog stanovništva. Vremenski se obiljeţavalo po Julijanskom kalendaru 6. maja. Proljeće je, dakle, započinjalo na Jurjevo i to se obiljeţavalo na svojevrsan naćin u ovome kraju. Primarni cilj proljetnih svetkovina jeste pomaganje prirodi da ozeleni i bude spremna primiti sjemenke biljki koje ţivot znaće, a taj cilj se postiţe obredima i ritualima koji su se vjekovima kasnije uobitćajili kod svih naroda u umjerenom pojasu bez obzira na religijsku i etnićku pripadnost. Raskoš zelinila i olakšanje koje je nakon duge hladne zime donosilo proljeće ljudi su koristili za magijske radnje i vjerske obrede moleći se za dobru ljetinu, ispašu i zaštitu stoke. Djevojke su na Jurjev izvršavale magijske obrede gatajući za koga i kada će se udati, te kakvu će braćnu sreću naći. U srednjoj Bosni djevojke poći Jurjeva podrezuju dva pera od luka, a zatim jedno pero okite zlatnim, a drugo svilenim koncem. Nakon nekoliko dana čekanja djevojka ja vjerovala da će naći sreću ako bude više naraslo pero sa zlatnim koncem, odnosno nesreću, ako je obrnuto. Kada će se udati, gatalo se tako što bi djevojka izašla u vrt i došla do ograde, a potom dodirivala rukom svaku dasku u ogradi. Kod prve daske djevojka bi rekla: “Ta”, a kod sljedeće: “Tu”. Tako je ponavljala sve do zadnje daske u ogradi. Ako bi na zadnjoj dasci izgovorila: “Ta”, vjerovalo se da će se udati te godine, a ako bi pak kod zadnje daske izgovorila: “Tu”, smatralo se da će te godine ostati neudata. Ljepota i zdravlje također su se postizali magićnim radnjama i jurjevdanskim obredima. Noć uoći Jurjeva donosila se „omaha“, voda s mlinskog kamena. “Omaha” se donosila jer se smatralo da proljepsava lice i ćini da kosa bude ljepša i jaća. „Omaha“ nije smjela prenoćiti ispod eksera jer se vjerovalo da ekser, odnosno metal, oduzima magićnu moć vodi, pa se „omaha“ obićno skrivala u zemlji prekrivena biljem. Djevojke su ustajale prije zore i kupale se, odnosno univale „omahom“. Dan Jurjeva obiljeţavao se odlaskom na teferić-izlet na tradicionalno mjesto gdje se druţilo, veselio, plesalo i zaljubljivalo“...

Romi obiljeţavaju Durdevdan

Youtube kanal - <https://www.youtube.com/watch?v=6L1TLmIQpxo>
Pitanja:

- Šta je Jurijev?
 - Kako se obiljeţavao?
 - Da li ste upoznati sa tradicijom obiljeţavanja Jurjeva u Busovaći i općenito teferićima?
 - Kako obiljeţavaju Jurjev/DurDevdan Romi u Busovaći?
- Kakvo je vaše mišljenje o ovakvim zabavama?

Prigie iz Busovaće

Grupa 6.

Omladinske radne akcije

Počeci omladinskih radnih akcija vežu se uz vrijeme podizanja ustanaka u Drugom Svjetskom ratu. Nakon oslobođenja Jugoslavije, omladinske radne akcije se proširuju na izgradnju ratom uništene zemlje, od Vardara pa do Triglava.

Drug Tito je često znao govoriti o značaju radnih akcija, ne samo za izgradnju zemlje, nego i za izgradnju pojedinca kao ličnosti: "Borba za pobjedu u obnovi zemlje, u savlađivanju privrednih teškoća, sastavni je dio one velike borbe na bojišnom polju u kojoj su ginule desetine hiljada omladinaca i omladinki. Ovdje, na radnim akcijama, se kuju novi ljudi.

Život na radnim akcijama

Ustajalo se rano i prvi dio dana su brigadiri radili raznovrsne fizičke poslove na terenu - trasi. Ali, to je bio samo dio aktivnosti. Po povratku u naselje bio je organizovan cjelodnevni i večernji društveni program, organizovane su sportske, kulturne i idejno-političke aktivnosti. Pohađali su kino, foto i radio kursevi, škola za vozače, kursevi kozmetike, ikebane, saobraćajne kulture, elektrovarijački i daktilografski kurs i mnogi drugi. Ove aktivnosti su bile organizovane u okviru "tehničkog obrazovanja" omladinaca koje su provodile institucije republike, u kojoj je održavana radna akcija. S vremenom atmosfera takmičenja i radnih podviga sve je više ustupala mjesto atmosferi zabave i estrade. Članovi popularnog Bijelog dugmeta sudjelovali su na ORA Kozara 1976. i trojica od petorice dobili udarничке značke. Na akcijama su nastupali poznati bendovi. Primjerice, Parni valjak nastupao je na "Savi" tri godine zaredom 1979-1981. te još 1986.; Đorđe Balašević 1980., a 1986. Nervozni poštari, Animatori, Riblja čorba i Prijava kazalište, koje je 1982. sviralo akcijama u Kninu i Sisku...

Bilo je to vrijeme rada, poštenja, prijateljstva i zbližavanja mladih iz cijele Jugoslavije. Pjevali se i vesilo na trasi, uz brigadirske večeri i logorske vatre. Bilo je to i doba ljubavi - za neke, prve, za neke velike i vječne.⁵

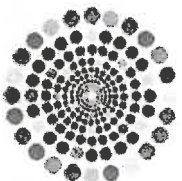
Omladinske Radne Akcije 1946 – 1989.

Youtube kanal <https://www.youtube.com/watch?v=eJTUfYFZTh4>

Pitanja:

- Šta su Omladinske radne akcije?
- Šta se tu radilo?
- Da li je tu bilo zabave?
- Nakon analiziranja fotografije i videa šta ste zaključili?
- Kako je vaše mišljenje o ovakvim aktivnostima?

Z A J E D N I C A
inovativnih nastavnika/ca

Centar za obrazovne inicijative
Kralja Tvrtka 1, Sarajevo, BiH
tel/fax: + 387 33 / 667 673, 267 990
e-mail: office@cci-stepbystep.ba
www.cci-stepbystep.ba

STEP BY STEP

CS

Centar za obrazovne inicijative Step by Step

Kralja Tvrtka 1/1, Sarajevo

Bosna i Hercegovina

POTVRDA ZA PREZENTATORICU

EMINA MUSIĆ

Mješovita srednja škola Busovača

Poštovana,

Ovim potvrđujemo da ste na 11. Regionalnoj konferenciji, održanoj u Bijeljini, Bosna i Hercegovina, u organizaciji Centra za obrazovne inicijative Step by Step, od 22. do 25.08.2019. godine, pod nazivom: „11. Regionalna konferencija zajednice inovativnih nastavnika i nastavnica“, realizirali samostalnu prezentaciju: „Crte iz naše prošlosti.“

Konferenciji je prisustvovalo preko 320 odgajatelja, nastavnika, univerzitetskih profesora i drugih profesionalaca iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije i Crne Gore.

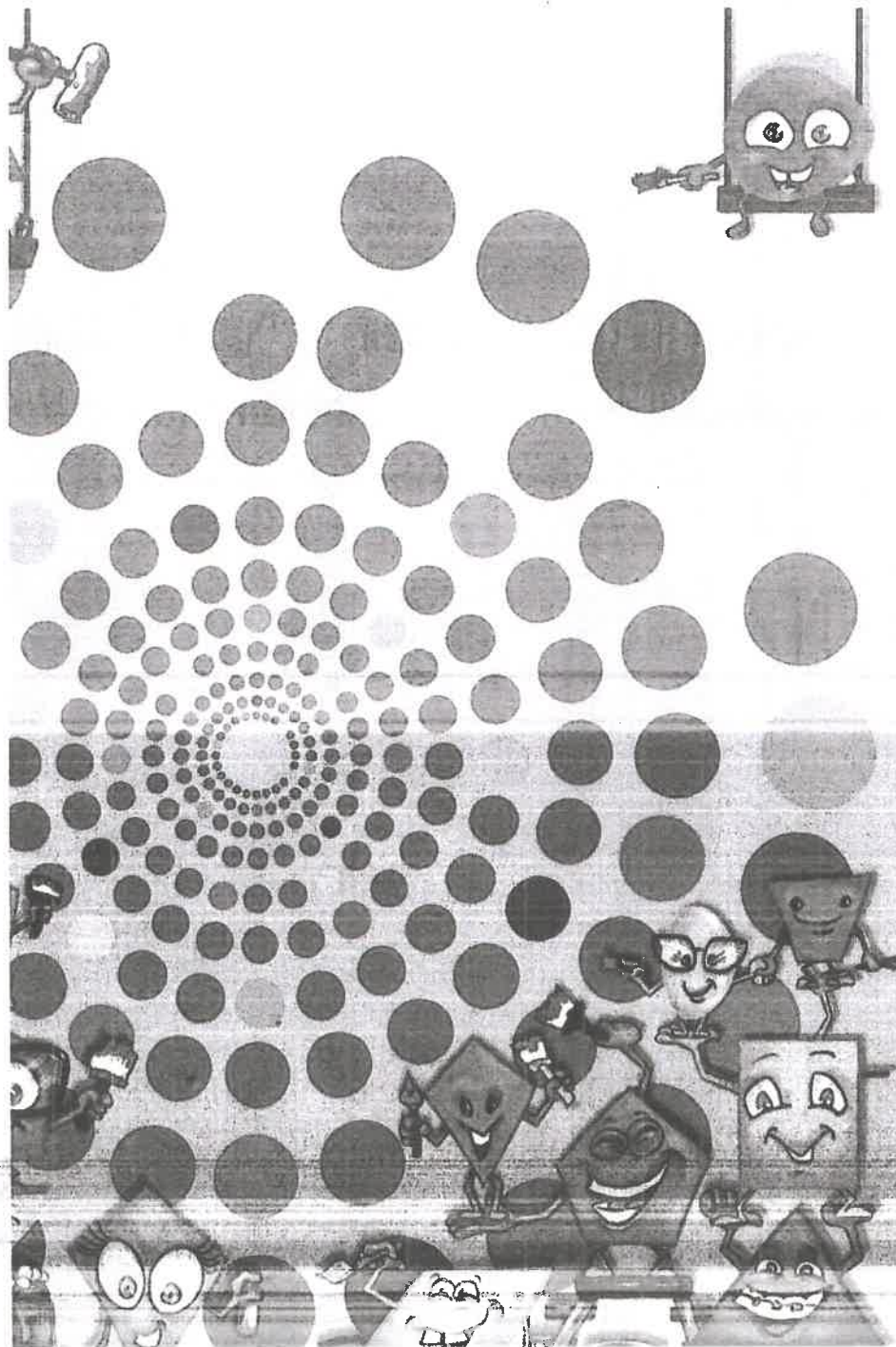
Informacije o Konferenciji se nalaze na linku <https://inskola.com/priave-za-11-regionalnu-konferenciju-zajednice-inovativnih-nastavnika-su-otvorene/>

Još jednom vam se zahvaljujemo na učešću, i nadamo se nastavku suradnje.

Srdačni pozdravi,

dr. sci. Radmila Rangelov Jusović
Izvršna direktorica

STEP BY STEP

11. REGIONALNA KONFERENCIJA ZAJEDNICE
INOVATIVNIH NASTAVNIKA I NASTAVNICA
GRADIMO ZAJEDNICU
- MOĆ LJUDSKE POVEZANOSTI

Emina Musić

"Crtice iz naše prošlosti"

takom 11. Regionalne konferencije edukatora održane u Bjellini

22.25.03.2019. god.

H. Jusović

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA
BUSOVAČA

MOJ ZAVIČAJ CRTICE IZ PROŠLOSTI O TEFERIČIMA I ZABAVI

Juhić Harisa

Sarajevo, 30. november 2019.

Trening za edukatore istorije o korištenju arhive
Tribunala i Mehanizma u svrhu kreacije nastavnih materijala

CERTIFIKAT za uspješno završen

IME:

Emina Musić

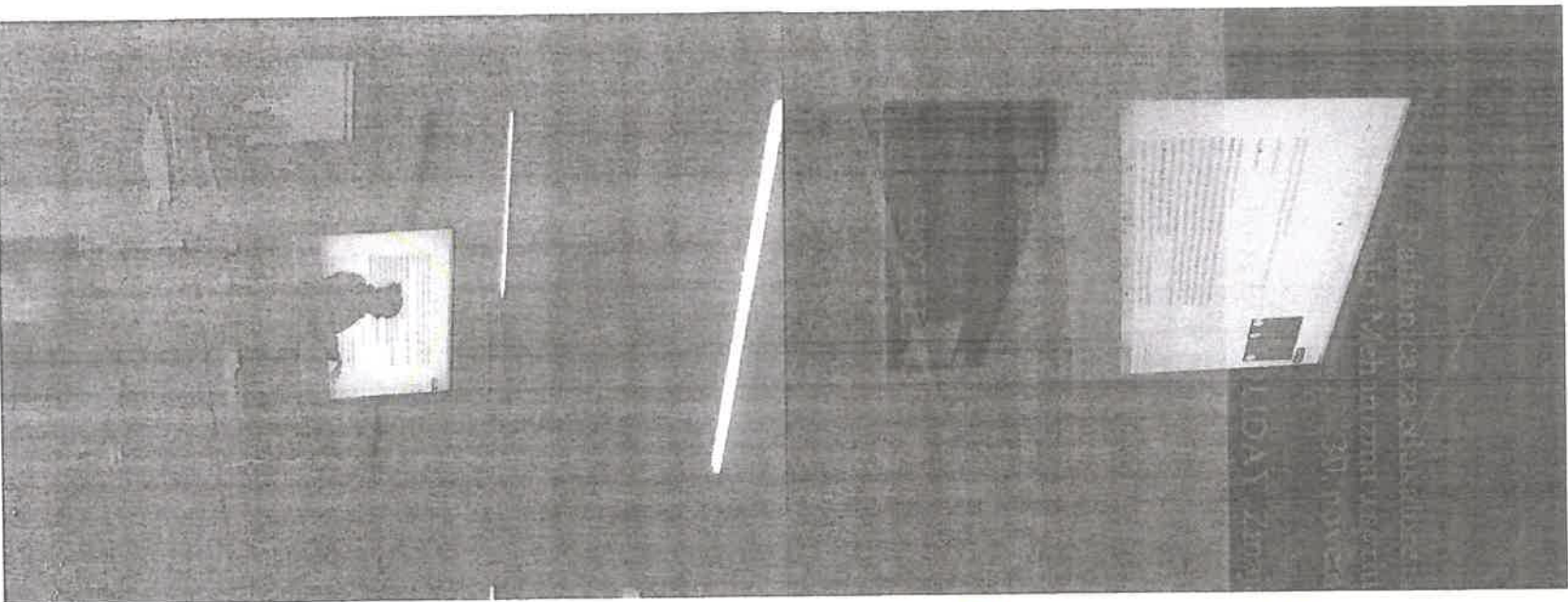
PROGRAM MEHANIZMA ZA INFORMISANJE
PMI zajednica pogodnih sukobima

CS

CS

Radionica za edukatore istorije o korištenju arhive
Tribunala i Mehanizma u svrhu kreacije nastavnih materijala
30. novembar, 2019

HOTEL HOLIDAY, Zmaja od Bosne br. 4, Sarajevo

Kako bi pridonijeli stvaranju uslova za obrazovanje mladih u bivšoj Jugoslaviji na temu činjenica koje su se dogodile tokom sukoba devedesetih, želimo kroz novi projekat: "Informativni program Mehanizma" omogućiti stvaranje skupine edukatora obučenih za kreiranje nastavnih materijala na osnovu arhivske građe Mehanizma i Tribunala za bivšu Jugoslaviju. Projekat će dodatno ostalim komponentama, podrazumijevati održavanje edukativnih radionica sa odabranim edukatorima i nastavnicima istorije iz srednjih škola sa teritorije bivše Jugoslavije. Projekat je realiziran kroz dvije sesije. **Emina Musić je realizirala temu „Vojnik u ratu“.**

ite
ba
guć
biv
anje
ator
alizi
a

Br. protokola: 04-06/22

Sarajevo, 06.06.2022.

PREDMET: Potvrda o učešću u projektu i finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost „Lokalno kulturno naslijeđe BiH“

Poštovani,

MSS Busovača je učestvovala u projektu podržanom od strane UNICEF-a, UNESCO-a i UNDP-a vezanom za kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine. Ova srednja škola je sa svoja dva rada ušla u takmičarski dio, te su svoj rad predstavili na finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost "Lokalno kulturno naslijeđe BiH" u Sarajevu i Banja Luci.

Kao organizacija koja je implementirala događaj finalne izložbe „Lokalno kulturno naslijeđe BiH, Centar za razvoj omladinskog aktivizma potvrđuje prethodne navode i ističe značajan doprinos škole, ali i mentora koji su radili sa učenicima ove škole **Ermine Musić i Latifa Šabanovića.**

Njihova organiziranost, spremnost za rad i aktivizam, zasigurno je doprinijela i boljem plasmanu njihove škole.

Srdačan pozdrav,

Zafir Šišić

Direktor Centra za razvoj omladinskog aktivizma CROA

Zafir Šišić
Zafir Šišić

**Finalna izložba „Lokalno kulturno naslijeđe BiH“ u okviru projekta „Dijalog za
budućnost: Promovisanje društvene kohezije i raznolikosti u Bosni i Hercegovini“**

07.11.2019.-08.11.2019.

07.11.2019.

Dan I

13:00 – 14:00

Dolazak i registracija učesnika u Hotel

U hotelu će učesnike dočekati CROA volonter

Učesnicima će biti podjeljen promo materijal i plan i program
posjete Izložbi

14:30 – 16:30

Ručak

Planirana je zajednička šetnja po Sarajevu do mjesta odabranog
za ručak.

16:30 – 17:00

Povratak u hotel

17:00 – 19:00

Slobodno vrijeme

19:00 – 20:00

Večera

20:00 – 21:00

Radionica o značaju kulturno historijskog naslijeđa

Učenici će kroz radionicu imati priliku da unaprijede znanje
kulturno-historijskom naslijeđu svoje lokalne zajednice
mogućnostima njegove zaštite i popularizacije.

**Centar za
Razvoj
Omladinskog
Aktivizma**

Br. protokola: 04-06/22

Centar za Razvoj Omladinskog Aktivizma CROA
Gornji Hotonj 9, Valteta Perića 16
tel. 033 202 382
mob. +387 61235316
www.croabih.com
e-mail: udruzenjecroa@hotmail.com

Sarajevo, 06.06.2022.

PREDMET: Potvrda o učešću u projektu i finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost „Lokalno kulturno naslijeđe BiH“

Poštovani,

MSS Busovača je učestvovala u projektu podržanom od strane UNICEF-a, UNESCO-a i UNDP-a vezanom za kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine. Ova srednja škola je sa svoja dva rada ušla u takmičarski dio, te su svoj rad prezentirali na finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost "Lokalno kulturno naslijeđe BiH" u Sarajevu i Banja Luci.

Kao organizacija koja je implementirala događaj finalne izložbe „Lokalno kulturno naslijeđe BiH, Centar za razvoj omladinskog aktivizma potvrđuje prethodne navode i ističe značajan doprinos škole, ali i mentora koji su radili sa učenicima ove škole **Emine Musić i Latifa Šabanovića**.

Njihova organiziranost, spremnost za rad i aktivizam, zasigurno je doprinijela i boljem plasmanu njihove škole.

Srdačan pozdrav,

Zafir Šišić

Direktor Centra za razvoj omladinskog aktivizma CROA

Zafir Šišić

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA/ŠPORTA

DANI EUROPSKOG NASLIJEĐA

PRIZNANJE MLADI NASLIJEĐE

nastavniku/ci

za sudjelovanje, rad s učenicima i osvojenu nagradu u programu manifestacije

C1

Emmina Musić

MINISTRIČA

Zora Dujinović
Zora Dujinović

Grude
2. 10. 2019.

Dani europskog naslijeđa 2019. MLADI I NASLIJEĐE Rezultati konkursa "Mladi i naslijeđe" - UMJETNOST I ZABAVA							
KATEGORIJA – OSNOVNA ŠKOLA (I-V RAZRED)							
R/B	NAZIV ŠKOLE	Grad	Ime i prezime učenika/ce	raz	Naziv rada	Ime i prezime nastavnika/ce	Nagrada
1	OŠ Fra Marije Čuića-Bukovica	Mesihovina Tomislavgrad	Marija Gudelj	II	"Potezanje konopca"	Janja Zorić	I mjesto likovni rad
2	JU OŠ "Ahmet Hromadžić"	Bosanski Petrovac	Ajla Širbić	III	"Konjske trke na Medenom polju"	Emina Ramić	II mjesto likovni rad
3	Treća osnovna škola, Iliđa	Sarajevo	Amna Muhić Sajra Hordi	III	"Bosanski čilim u Bosanska kuća"	Samija Redžepagić	III mjesto likovni rad
4	OŠ Rudera Boškovića OŠ Fra Stipana Vrljića, Sovići	Grude	Ivan Marić	V	"Hercegovci"	Rajka Marić	I mjesto literarni rad

5	OŠ Rudera Boškovića	Grude	Petra Marijanović	VIII	"Zobnica (mozaik)"	Mario Naletić	I mjesto likovni rad
	OŠ "Glazbeni kutak" "Jakov Gotovac"	Novi Travnik	Nikolina Popović	VI	"Glazbeni kutak moje bake"	Lucija Džepina	
6	OŠ "Omer Maksimić" Podvelež	Podvelež Mostar	Edis Kolić	VII	"Narodna nošnja"	Rasema Isić	II mjesto likovni rad
	OŠ Tina Ujevića, Vitina Područni odjel Klobuk	Klobuk Vitina	Matea Šimunović	VII	"Kulturna baština našeg kraja"	Ivana Čorluka	
7	OŠ Fra Stipana Vrljića, Sovići	Grude	Matija Prlić	VIII	"Tradicionalna narodna nošnja"	Ivana Vlašić	III mjesto likovni rad
8	JU Druga osnovna škola	Bosanska Krupa	Belma Halčić	IX	"Tradicionalna unška lada"	Edvin Alijanović	I mjesto maketa
9	OŠ "Fra Didaka Buntića"	Čitluk	Ana Ostojić Iva Bajkuš, Ana-Marija Dugandžić	VIII	"Tradicionalna seoska arhitektura Brotnja"	Žarko Milčević	I mjesto dokumentaristički rad
10	JU "Prva osnovna škola"	Srebrenik	Amar -Sprečo Muratović	IX	"umjetnost i zabava naša baština"	Kimeta Buševac	II mjesto dokumentaristički rad
11	JU OŠ "Pečigrad"	Cazin	Melisa Kajtažović	IX	"Panorama Cazina iz 1900 godine"	Mersiha Mujkić Suada Mujagić	III mjesto dokumentaristički rad
12	JU Deseta osnovna škola	Ilidža Sarajevo	Admir Bašić, Vahdet Ibrahimović, Iman Mekić		" Let iznad Bosne i Hercegovine"	Vedad Šabanović	I mjesto video rad
13	OŠ "Fra Didaka Buntića"	Čitluk	Grupni rad Učenici IX razreda	IX	"Lovci na Bročansku povijest"	Jasna Čorić	II mjesto video rad

14	OŠ Mustafa Ejubović- Šejh Jujo	Mostar	Harun Šuta		"Stari most i njegovi skakači"	Rasema Isić	III mjesto video rad
15	OŠ Fra Marijan Šunjić	Stojkovići, Novi Travnik	GRUPNI RAD Tea Mlakić David Šošić Maja Čurak Anja Mlakić Glorija Marlin Petar Radoš	VII	"Priče iz pričaonice"	Ozrenka Fišić	I mjesto literarni rad
16	OŠ Fra Stipana Vrljića, Sovići	Grude	GRUPNI RAD Anđela Pejić Mate Boban Gabrijela Čuljak Mia Paradžik	VIII IX IX VIII	"Umjetnost i zabava"	Ivana Vlašić	II mjesto literarni rad
17	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju	Sarajevo	Šaban Mehmedović	IX	"Karnevali maškare ili maskembali- nema tu različitosti"	Dženita Hrnjičić	III mjesto literarni rad
	JU OŠ "Pećigrad"	Cazin	Vildana Beganović	IX	"Sijela i prelja"	Mersiha Mujkić Suada Mujagić	
18	JU "Prva osnovna škola"	Srebrenik	Nejra Ibrahimović	VII	"Ja sam mala ciganka"	Kimeta Buševac	I mjesto fotografiju
19	OŠ Ivan Mažuranić Gračac	Prozor - Rama	Lorena Šimunović	IX	"Kroz umjetnost i zabavu do kruha"	Lucija Mišura	
20	Prva Osnovna škola	Konjic	Zara Čolaković	VIII	"Legenda o Konjicu"	Meliha Mustafić	I mjesto likovno -literarni rad

KATEGORIJA - SREDNJA ŠKOLA									
R/B	NAZIV ŠKOLE	Grad	Ime i prezime učenika/ce	raz	Naziv rada	Ime i prezime nastavnika/ce	Nagrada	I mjesto dokumentaristički rad	II mjesto dokumentaristički rad
21	MSŠ "Enver Pzderović"	Goražde	Mirza Hadžić	IV	"Četenija"	Merima Bučo			
22	Mješovita srednja škola Busovača	Busovača	Harun Šabanović	III	"tamo gdje prošlost grli budućnost"	Emina Musić Latif Šabanović			
23	JU Srednja medicinska škola Jezero	Sarajevo	Emina Gulić	II	"Sarajevska Vijetnica"	Edina Filipović			
24	Srednja glazbena škola "Jakov Gotovac"	Novi Travnik	GRUPNI RAD Maja Mišković, Andrea Obradović, Ema Blažević, Ana Šuta	II, IV	"Koncert u Villinskoj pećini (30 m pod zemljom)"	Andriana Lončarević, Gordana Mišković, Živan Kuzmanović, Ivan Dujmović			
25	MSŠ "Enver Pzderović"	Goražde	Mirza Hadžić	IV	"Elza"	Safet Kajevid			
26	JU Srednja medicinska škola Jezero	Sarajevo	Nejla Coković	II	"Nepoznata historija"	Edina Filipović			
27	MSŠ Vitez	Vitez	Aiša Pezić	IV	"Ašlamke, rovljanke, navali narode"	Emina Musić			
28	Franjevačka klasična gimnazija Visoko	Visoko	Marina Jurić Ines Zeko	IV	"Jezitične igre-završame IV a"	dr.sc.fra.Zvonko Benković			
29	MSŠ "Enver Pzderović"	Goražde	Adna Ahmetspahić	II	"Šta se Bosnom čuje"	Lejla Hodžić			

30	MSŽ "Enver Poldžerović"	Goražde	Adna Drkenda	IV	"Ibro harmonikaš", "Slijepe zabavljač" i "Umjetnica nas zabavlja"	Elvedin Drkenda	I mjesto likovnu kolekciju
31	SŽC "Nedžad Ibrišimović"	Ilijaš	Emina Muratović	II	"Moja BiH"	Aida Velić	I mjesto likovni rad - slikarstvo
32	Franjevačka klasična gimnazija Visoko	Visoko	Grupni rad učenika IV B	IV	"Brojalice 1,2,3"	dr.sc.fra.Zvonko Benković	I mjesto likovni rad - kolekcija
33	Umjetnička škola "Nusret Keskin-Braco"	Bihać	Ajla Alibegović		"Galerija kulturne baštine BiH"	Adela Veletanlić	II mjesto likovni rad
34	ŠC Fra Martina Nedica	Orašje	Josip Mikolić		"Tradicionalne igre u Posavini"	Durdica Jezerčić	I mjesto novi mediji- print
35	Prva gimnazija u Zenici	Zenica	Nejla Bakunić		"Rumeno djevojče"	Mineta Hančić	I mjesto ručni rad - vez

Federalno ministarstvo kulture i sporta će obezbijediti boravak i smještaj za NAGRAĐENE UČENIKE I NASTAVNIKE VIŠIH RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE (VI-IX) i UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA, 02. i 03.10. 2019. u Etno Selu Mariča Gaj, u Ružićima, Općina Grude (Mariča Strana 289, na putnom pravcu Ljubuški-Grude) i to za učesnike čija je udaljenost od Gruda veća od 50 km. Za nagrađenu GRUPU UČENIKA podrazumijeva se dolazak 2 učenika/ce - predstavnik/grupe i 1 nastavnik/ca. Putni troškovi su obezbijedjeni u visini povratne karte za učesnike. Molimo vas da se informirate o programu manifestacije Dani europskog naslijeđa 2019 na telefon: 033 254 165 / 254 131 i potvrdite dolazak, najkasnije do petka, 27. 09. 2019. godine.

DANI EUROPSKOG NASLIJEĐA

MLADI I NASLIJEĐE

ZAHVALNICA

za osvojenu nagradu u programu manifestacije

Mješovita srednja škola
Busovača

Činide
2. 10. 2019.

MINISTRIČA
Zora Dugićević
Zora Dugićević

DANI EUROPSKOG NASLIJEĐA

MLADI I NASLIJEĐE

DIPLOMA

II. mjesto za dokumentaristički rad

Harun Šabanović
Mješovita srednja škola
Busovača

Činide
2. 10. 2019.

MINISTRIČA
Zora Dugićević
Zora Dugićević

DANI EUROPSKOG NASLIJEĐA

MLADI I NASLIJEĐE

PRIZNANJE

načinivši
za sudjelovanje, rad s učenicima i osvojenu nagradu u programu manifestacije

Emina Musić

DANI EUROPSKOG NASLIJEĐA

MLADI I NASLIJEĐE

PRIZNANJE

načinivši
za sudjelovanje, rad s učenicima i osvojenu nagradu u programu manifestacije

Latif Šabanović

Činide
2. 10. 2019.

MINISTRIČA
Zora Dugićević
Zora Dugićević

Činide
2. 10. 2019.

MINISTRIČA
Zora Dugićević
Zora Dugićević

MLADI I NASLIJEDE 2019.

TEMA: „Umjetnost i zabava - naša baština“

likovni, literarni, video, fotografija i dokumentaristički radovi

NAZIV RADA: Tamo gdje prošlost grli budućnost

IME I PREZIME UČENIKA: Harun Šabanović

Adresa učenika i br. telefona Štrane, Busovača ; 062 468-206

RAZRED: treći (III)

NAZIV SEKCIJE (za grupne radove) _____

IME I PREZIME NASTAVNIKA: Ermina Musić i Latif Šabanović

ŠKOLA: Mješovita srednja škola Busovača

ADRESA ŠKOLE: Kulina bana bb

MJESTO: 72260 Busovača

TELEFON: 030 591 120 i 061/161-955

POTPIS ČLANOVA KOMISIJE KOJA JE ODABRALA UČENIČKI RAD:

Srebrnica Dalida
Srebrnica Dalida

Musić Ermina
Musić Ermina

Šabanović Latif
Šabanović Latif

Datum, 3.9. 2019. godine

KATEGORIJA - SREDNJA ŠKOLA

R/B	NAZIV ŠKOLE	Grad	Ime i prezime učenika/ce	raz	Naziv rada	Ime i prezime nastavnika/ce	Nagrada
21	MSŠ "Enver Pozderović"	Goražde	Mirza Hadžić	IV	"Četenija"	Merima Bužo	I mjesto dokumentaristički rad
22	Mješovita srednja škola Busovača	Busovača	Harun Šabanović	III	"tamo gdje prošlost grli budućnost"	Emina Musić Latif Šabanović	II mjesto dokumentaristički rad
23	JU Srednja medicinska škola Jezero	Sarajevo	Emina Gujić	II	"Sarajevska Vijećnica"	Edina Filipović	III mjesto dokumentaristički rad
24	Srednja glazbena škola "Jakov Gotovac"	Novi Travnik	GRUPNI RAD Maja Mišković, Andrea Obradović Ema Blažević, Ana Šuta	II, IV	"Koncert u Vilinskoj pećini (30 m pod zemljom)"	Andrijana Lončarević, Gordana Mišković, Živan Kuzmanović, Ivan Dujmović	I mjesto video rad
25	MSŠ "Enver Pozderović"	Goražde	Mirza Hadžić	IV	"Elza"	Safet Kajević	II mjesto video rad
26	JU Srednja medicinska škola Jezero	Sarajevo	Nejla Coković	II	"Nepoznata historija"	Edina Filipović	III mjesto video rad
27	MSŠ Vitez	Vitez	Aiša Pezić	IV	"Ašlamke, rovljanke, navalil narode"	Emina Musić	I mjesto literarni rad
28	Franjevačka klasična gimnazija Visoko	Visoko	Marina Jurić Ines Zeko	IV	"Jezične igre-zavrslame IV a"	dr.sc.fra.Zvonko Benković	II mjesto literarni rad
29	MSŠ "Enver Pozderović"	Goražde	Adna Ahmetspahić	II	"Šta se Bosnom čuje"	Lejla Hodžić	III mjesto literarni rad

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE

NOMINOVANI ZA NAGRADU ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE 2018.

u kategoriji 4:

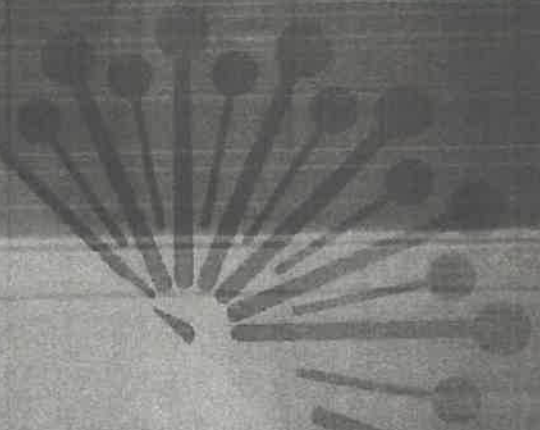
PREDMETNI NASTAVNICI/CE U SREDNJIJIM ŠKOLAMA

1. ADNAN ISLAMOVIĆ, Gimnazija "Mehmed Kolić", Sarajevo
2. AMINA DERVIŠAGIĆ, JU Opća gimnazija "Bosanske Kupa",
3. ARMIN DAGUDA, Srednja elektrotehnička škola, Sarajevo
4. AZEM HUSIKA I AZRA MUFTIĆ, STŠ "Karmel kapetanović" (Kazan),
5. EMINA MUSIĆ, Mješovita srednja škola, Busovača
6. ERMINA MUSIĆ I DŽENANA BEVRNJA, Mješovita srednja škola,
Tehnička srednja škola, Bugojno
7. FRANJO RADMAN, Franjevačka klasična gimnazija u Visokom
8. MARJANA DORBIĆ, JU Ekonomska škola, Bijeljina
9. ORHANA KOSTEROVIĆ, Mješovita srednja škola, Donji Vakuf
10. SELMA ČURIĆ, Mješovita srednja škola, Travnik

c/3

REPUBLIKA TURKİYE
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

EMİNA
MUSİC

Nominovana u kategoriji
NASTAVNICI/CE
PREDMETNE NASTAVE
U SREDNJIJIM ŠKOLAMA
u 2018. godini

**Centar za
Razvoj
Omladinskog
Aktivizma**

Br. protokola: 04-06/22

Sarajevo, 06.06.2022.

Centar za Razvoj Omladinskog Aktivizma CROA
Gornji Hotonj 9, Valtersa Perića 16
tel. 033 202 382
mob. +387 61235316
www.croabih.com
e-mail: udruzenjecroa@hotmail.com

e) 4

PREDMET: Potvrda o učešću u projektu i finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost „Lokalno kulturno naslijeđe BiH“

Poštovani,

MSŠ Busovača je učestvovala u projektu podržanom od strane UNICEF-a, UNESCO-a i UNDP-a vezanom za kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine. Ova srednja škola je sa svoja dva rada ušla u takmičarski dio, te su svoj rad predstavili na finalnoj izložbi u okviru programa Dijalog za budućnost "Lokalno kulturno naslijeđe BiH" u Sarajevu i Banja Luci.

Kao organizacija koja je implementirala događaj finalne izložbe „Lokalno kulturno naslijeđe BiH, Centar za razvoj omladinskog aktivizma potvrđuje prethodne navode i ističe značajan doprinos škole, ali i mentora koji su radili sa učenicima ove škole **Emine Musić i Latifa Šabanovića**.

Njihova organiziranost, spremnost za rad i aktivizam, zasigurno je doprinijela i boljem plasmanu njihove škole.

Srdačan pozdrav,

Zafir Šišić

Direktor Centra za razvoj omladinskog aktivizma CROA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA / SREDNJOBOSANSKI KANTON
TRAVNIK

MINISTARSTVO OBRAZOVANJA,
ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA,
NAUKE, KULTURE I ŠPORTA

CENTRAL BOSNIA CANTON
MINISTRY OF EDUCATION,
SCIENCE, CULTURE AND SPORTS

518-675, fx.518-451 E-mail: mln@sbkk@bih.net.ba
Travnik, Stanice 43, Tel/fax: 030/511-214.

Ur. broj: 03-38-27/17 -240
Travnik, 12.04.2019.godine

MEBIUS FILM SARAJEVO
DUDA SOKOLOVIĆ, koordinator projekta

PREDMET: Suglasnost za sudjelovanje učenika srednjih škola KSB, daje se

U ime produkcijske kuće „Mebius Film“ iz Sarajeva, obratila se Duda Sokolović, koordinator projekta, sa zamolbom od 27.03.2019.godine Ministarstvu obrazovanja, znanosti, kulture i športa KSB Travnik (Ministarstvo) za podršku projektu „Čuvari budućnosti“, koji se realizira u okviru zajedničkog projekta: „Dijalog za budućnost: promocija društvene kohezije i raznolikosti u BiH“.

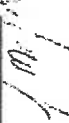
Projekt zajednički realiziraju UNDP, UNICEF i UNSCO na temelju inicijative Predsjedništva BiH i Fonda UN-a za izgradnju mira.

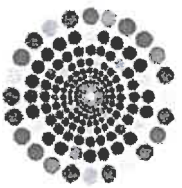
Navedeni projekt se sastoji od ankete sa srednjoškolcima o kulturnoj baštini općina Travnik, Vitez i Busovača i snimanja filmova.

Cijeneći teme i ciljeve navedenog projekta, **Ministarstvo je suglasno** da se u projekt na navedenu temu o kulturnoj i prirodnoj baštini spomenutih općina, uključujući učenici srednjih škola na KSB, te sve aktivnosti trebate dogovoriti sa ravnateljima uključenih srednjih škola, a za angažiranje i izjave učenika i suglasnost roditelja.

S poštovanjem.

MINISTAR

Bojan Domic

ZAJEDNICA
inovativnih nastavnika/ca

Centar za obrazovne inicijative
Kralja Tvrtka 1, Sarajevo, BiH
tel/fax: +387 33 1 667 673, 267 890
e-mail: office@cdi-stepbystep.ba
www.cdi-stepbystep.ba

STEP BY STEP

Centar za obrazovne inicijative Step by Step
Kralja Tvrtka 1/1, Sarajevo
Bosna i Hercegovina

DIREKTOR ŠKOLE:

Alen

POTVRDA ZA PREZENTATORICU

EMINA MUSIĆ

Mješovita srednja škola Busovača

Poštovana,

Ovim potvrđujemo da ste na 11. Regionalnoj konferenciji, održanoj u Bijeljini, Bosna i Hercegovina, u organizaciji Centra za obrazovne inicijative Step by Step, od 22. do 25.08.2019. godine, pod nazivom: „11. Regionalna konferencija zajednice inovativnih nastavnika i nastavnica“, realizirali samostalnu prezentaciju: „Crtice iz naše prošlosti.“

Konferenciji je prisustvovalo preko 320 odgajatelja, nastavnika, univerzitetskih profesora i drugih profesionalaca iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije i Crne Gore.

Informacije o Konferenciji se nalaze na linku <https://inskola.com/prijava-za-11-regionalnu-konferenciju-zajednice-inovativnih-nastavnika-su-otvorene/>

Još jednom vam se zahvaljujemo na učešću, i nadamo se nastavku suradnje.

Srdačni pozdravi,

Prof. Emina Musić

dr. sci. Radmila Rangelov Jusović
Izvršna direktorica

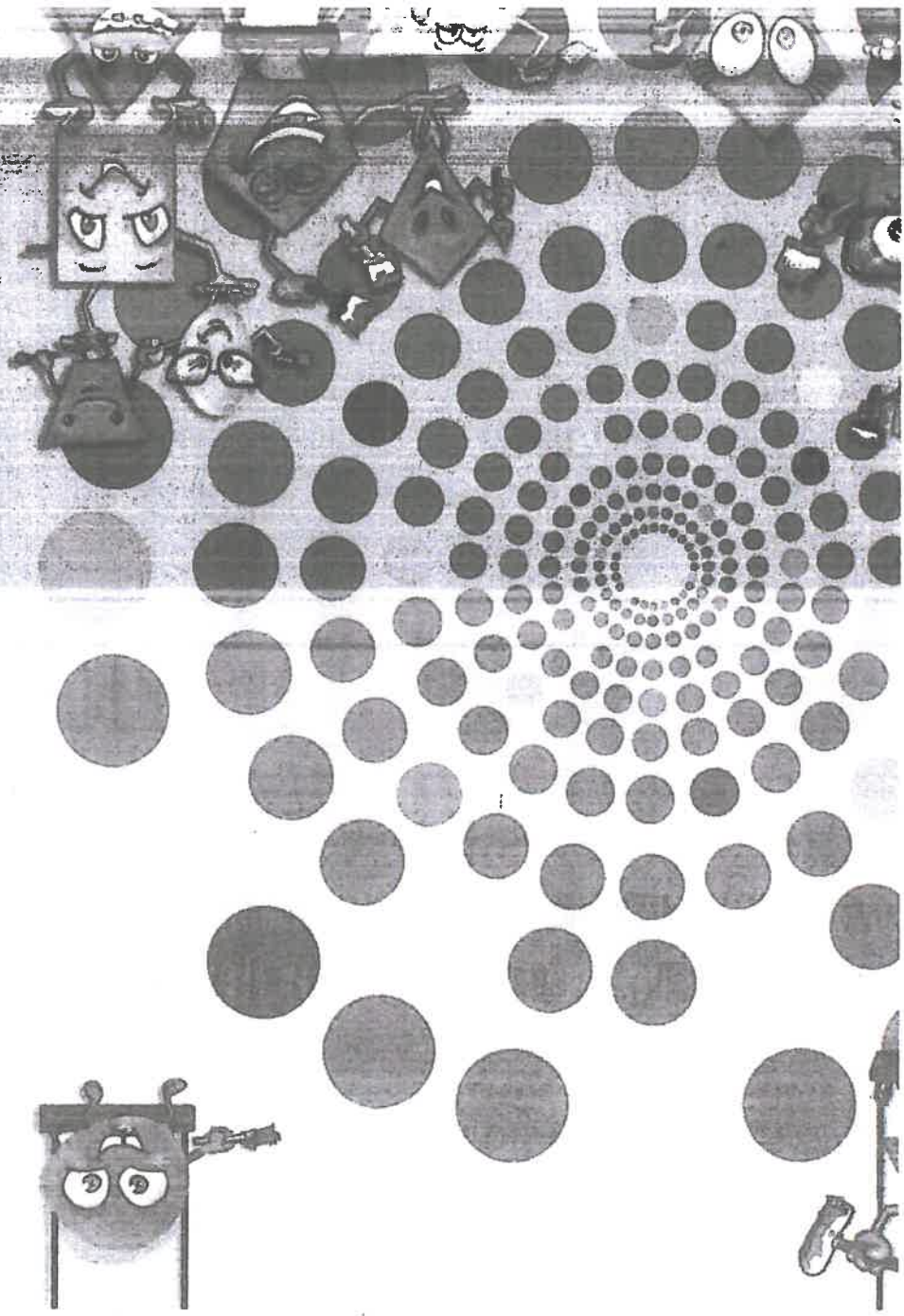
STEP BY STEP

II. REGIONALNA KONFERENCIJA ZAJEDNICE
INOVATIVNIH NASTAVNIKA I NASTAVNICA
GRADIMO ZAJEDNICU
- MOĆ LJUDSKE POVEZANOSTI

Emma Muri

"Crte iz naše prošlosti"

ZAHVALNICA

DODJELIJE SE

Emina Musić

Dragi učitelj i svi koji ste u temeljitom procesu obrazovanja,

učestvovanje je najpretniji od svih poziva. Iako je tako najpretniji duhovni put i samostalnost. Ta oris sadži njegovanje nadežne ljubavi, to odgoj davanja i počinje to ljubav. Odrasli naravno učini obiluje u osobe sa samopouzdanjem, uslovljene na sebe, u boga svoje osobe. Učitelj je graditelj sretnih domova, najpretnih zajednica i njezinosti naroda i ne mora se učitelj opasati samo znanjem i vješticom što i kako podučavati i takvi pouku pružiti već vještici i vještici u to kako nadahnuti i podržavati.

Djeca upijaju obilje i nade, poručanje i vještovanje koje vide kod učitelja i roditelja. Zbog toga bi učitelj morao biti neprestano uzoran onih osoba koje želi usmjeriti u svijetla era. Mora se odlično odnosačiti, jednostavnosti. Čudnovat i čisto – tako da odgoj uvodi prođem izvan osobe. Takav učitelj može postati izvlastičan osoba, ljubavi i vještog podučavanja. Djeca koja rade pod njegovom mudrom staru u svojim pr domovima završiti poput svjetlija ljubavi, radosti i nade. Neke se ti svjetlosti nikada ne ugase. Njegovu-
cipa svega vlastitih sigurni.

Učitelj učitelj + dubin učitelj = oblik tima
Sadržaj Sadržaj

8.4.2020.

DATUM

ZAHVALNICA

NASTAVNIKU ENTUZIJASTI IZ SARAJEVA

EMINI MUSIĆ

za doprinos u kreiranju baze digitalnih obrazovnih materijala u okviru
FB grupe "Nastavničke mreže tokom pandemije"

El Topić Stok
Željuna Radović i Lukic

OSMIVAČ EDUBALKAN ZAJEDNICE
FINALISTA GLOBAL TEACHER PRIZE
GLOBAL TEACHER AWARD

EduBalkan

15.3-15.6.2020.

A. Stanković
Aleksandra Stanković
KOORDINATOR ADMIN ZAJEDNICE NM
ČLAN TIMA EDUBALKAN ZAJEDNICE
NABOJLI NASTAVNIK EK-YU

ZAHVALNICA

EMINA MUSIĆ

Za učešće na konkursu:

“SAVREMENA I KREATIVNA NASTAVNA PRIPREMA”

2019. u organizaciji izdavačke kuće Bosanska knjiga iz Sarajeva.

U SARAJEVU

DANA: 19. 06. 2019.

BOSANSKA KNJIGA

2/2

AMELA OMERBEGOVIĆ <u>MATEMATIKA: PROSTI I SLOŽENI BROJEVI - VI RAZRED</u> <u>MATEMATIKA: PRIMJENA PITAGORINE TEOREME - VIII RAZRED</u>	616 636	JASMINA ŠUNJE <u>B/H/S jezik i književnost</u> CRTANI FILM, ANIMIRANI FILM DNEVNIK ANE FRANK - VII RAZRED	802
AZRA BOGUNIĆ <u>MATEMATIKA: GEOMETRIJSKA TIJELA</u>	645	JASMINKA HADŽIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> PISMA BOSANSKOG, HRVATSKOG I SRPSKOG NARODA - IX RAZRED	829
AZRA BOGUNIĆ, AMELA OMERBEGOVIĆ <u>Matematika, Biologija, Fizika, Građansko obrazovanje - ČOKOLADA</u>	650	KIMETA MASLO <u>B/H/S jezik i književnost</u> SADA KO HOĆE ŽIVJETI - VII RAZRED	836
AZRA HABIB <u>BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST: Djevojka i behar, lirski pjesma JEZIK, SLOG, OBRADA - VII RAZRED</u>	676	MELIKA SULJAGIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> OBLAST/KOMPONENTA/TEKST/PISAC POTENCIJAL I i II- VII RAZRED	841
BELMA HUBANA SELIMOTIĆ <u>TEHNIČKA KULTURA - GRAĐEVINSKA TEHNIKA - UDUBNOST STANOVANJA - VI RAZRED</u>	689	MERZA TUCAKOVIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> ČITANJE, VJEŠTINA, STRUKTURA - VIII RAZRED	853
EDINA SKOPLJAK DEDOVIĆ <u>DOJELJENSKA ZAJEDNICA: HEDUHAN ALKOHOL DROGA - V RAZRED</u>	700	MIRNA SMAJIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> GULIVEROVA PUTOVANJA - VI RAZRED	855
ELVEDINA REPEŠA <u>BIOLOGIJA: POVEZANOST STRUKTURA I FUNKCIJA ŽIVIH BIĆA - VII RAZRED</u>	703	SELMA KOPIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> NARODNA LIRSKA PJESMA-SEVDALINKA - VIII RAZRED	862
ELVIRA BAŠIĆ <u>HISTORIJA - BOSANSKO KRAJEVSTVO (TVRTKO KOTROMANIĆ) - VII RAZRED</u>	727	SELMA RUSTEMPAŠIĆ <u>HISTORIJA: „GRADA MLADOSTI“ (NOVI TRAVNIK) OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE</u>	869
EMINA MUSIĆ <u>HISTORIJA - Položaj žene poslije II Svjetskog rata Niži razredi srednjih škola, i viši razredi osnovnih škola - VII RAZRED</u>	756	SENA MUJAN <u>GEOGRAFIJA Zemlja i njene sfere-geosfere - VI-I RAZRED</u>	873
EMINA ČERKEZ-ČAUŠEVIĆ <u>HEMIJA: MONOSAHARIDI-FOTOSINTEZA- VII RAZRED</u>	765	STIPANOVIĆ ALEKSANDRA <u>OSNOVI TEHNIKE: PLASTIČNE MASE - V RAZRED</u>	877
ENIDA MULAOMEROVIĆ <u>ENGLJSKI JEZIK: Fruit and vegetables - V RAZRED</u>	769	ZINELA IMAMOVIĆ <u>BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST - GLOBALNO ZATOPLJENJE - V RAZRED</u>	882
ENISA GREBIĆ <u>NIEMAČKI JEZIK: Die Schule und die Schulsachen - V RAZRED</u>	773	AMIRA HUKIĆ <u>B/H/S jezik i književnost : LEKTIRA (MALI PRINC) - VII 7 RAZRED</u>	903
HILMO SELIMOTIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> HASNANAGINICA - VII RAZRED	793		
JASMINA SALIHOVIĆ <u>B/H/S jezik i književnost</u> TVORBA RIJEČI - IX RAZRED	799		

MAIL: DIREKTOR ŠKOLE:

4)5

anne frank house

Hodžić Admir

Director

JU Mješovita srednja škola "Busovača"

Kulina bana bb Busovača

Busovača 72260

Bosna i Hercegovina

LETTER OF RECOGNITION

AWARD FOR EVALUATION REPORT FOR 3rd CATEGORY OF
'HISTORIJA, ISTORIJA, POVIJEST' LESSON PLAN COMPETITION

Amsterdam, January 8th, 2017

Emina Music has been awarded first place in 'Category 3: Evaluation of implementation of one of the existing HIP lesson plans in your classroom' within a competition for high school teachers in Bosnia-Herzegovina, Croatia, Macedonia and Serbia as part of the project Historija, Istorija, Povijest – Lessons for Today.

The project was launched by the Anne Frank House in 2015 in cooperation with local partner organizations from Croatia (Croatian Education and Development Network for the Evolution of Communication – HERMES), Bosnia-Herzegovina (Youth Initiative for Human Rights-YIHR and Humanity in Action-HIA), Serbia (Open Communication – OK) and Macedonia (Youth Educational Forum – MOF), in hope that the educational materials and teaching resources created during this project will inspire discussion about history, remembrance and memory inside and outside classrooms throughout the region. You can find out more about the project at <http://historijaistorijapovijest.org>

Kind regards,

Ivana Gabalova
Project Co-ordinator
Educational Projects Department
Anne Frank House

P.O. Box 700
1000 AA Amsterdam
The Netherlands
Office address:
Westelijke 10
T +31 (0)20 79 99
F +31 (0)20 79 99
www.annefrank.org
BIC: RABO NL 2U
IBAN: NL54 1500 0122 89
Chambers Compagnie
33129438
VAT: NL00 99 54 485

anne frank
house

CERTIFICATE OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT

is hereby granted to

EMINA MUSIC

for successful completion of the Teacher Training Seminar organized within the EU-funded project
"Istorija, istorija, Povijest - Lessons for Today" All participants followed three full days of instruction,
covering a total of 10 thematic sessions (in the area of Holocaust education, anti-discrimination,
Human Rights education and the past 60 years of history in the region of former Yugoslavia).

In Mostar, Bosnia-Herzegovina: 19.03.2016.

Dr. Maja Nenadovic

Anne Frank House Educational Programs

Kerim Somun

HIP Project Coordinator at the Youth Initiative for Human Rights BiH

Project financed by the European Union

